

## **ELŐTERJESZTÉS**

A Képviselő-testület 2008. november 20–i ülésére

<b>Tárgy:</b>	<b>A Tapolcai Óvoda Helyi Nevelési Programjának elfogadása</b>
<b>Előterjesztő:</b>	Ács János polgármester
<b>Előkészítette:</b>	Önkormányzati és Gazdálkodási Iroda Tóth Mária oktatási referens
<b>Megtárgyalja:</b>	Család-, Egészségügyi, Oktatási, Művelődési és Sport Bizottság
<b>Meghívottak:</b>	Bolla Albert Raposka Község polgármestere Tapolcai Óvoda Frang Lászlóné óvodavezető Hepp Tamásné szakszervezeti vezető

### **TISZTELT KÉPVISELŐ-TESTÜLET!**

Tapolca Város Önkormányzata Képviselő-testülete átgondolta és a változó körülményekre való tekintettel 2008. július 2-vel a 11/2008. (II. 15.) Kt. határozata, illetve Raposka Önkormányzat Képviselő-testülete 2/2008. (II. 14.) Kt. határozata alapján, átszervezte az óvodáit. Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. tv. 88. § (1) bekezdésében foglaltak, illetve a közoktatásról szóló többször módosított 1993. évi LXXIX. tv. 102. § (2) bekezdése a) pontja alapján fenntartásában működő Tapolcai Óvoda elnevezésű intézményt alapított 2008. július 02. napjával. Az eddigi önálló óvodák tagintézményként működnek tovább, megtartva arculatukat, sajátosságaikat, hagyományaikat.

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény (továbbiakban: Kt.) 44. § (1) „A nevelési-oktatási intézményben a nevelő és oktató munka nevelési, illetve pedagógiai program szerint folyik. A nevelési, illetve pedagógiai programot a nevelőtestület fogadja el, és a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé. A fenntartó a nevelési program és a pedagógiai program jóváhagyása előtt köteles - az Országos szakértői névjegyzékben szereplő, az adott intézménytípusnak megfelelő szakterületen nyilvántartásba vett - szakértő véleményét beszerezni. Ha az Országos szakértői névjegyzékben nincs az intézménytípusnak megfelelő szakterület, olyan szakértő véleményét kell beszerezni, akinek az adott intézménytípusban legalább öt év pedagógus-munkakörben szerzett gyakorlata van.”

A Kt. 45. § (1) bekezdése alapján „Az óvoda az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján nevelési programot készít, vagy az ily módon készített nevelési programok közül választ”

A Kt. 47. § alapján „Az óvoda nevelési programja tartalmazza:

- a) az óvoda nevelési alapelveit, célkitűzéseit,
- b) azokat a nevelési feladatokat, tevékenységeket, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztését, fejlődésének segítését,
- c) a gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységet,

d) a szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formáit, továbbfejlesztésének lehetőségeit,

e) nemzeti vagy etnikai kisebbségi óvodai nevelésben részt vevő óvoda esetén a kisebbség kultúrájának és nyelvének ápolásával járó feladatokat,

g) a nevelési program végrehajtásához szükséges, a nevelő munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzékét.”

A pedagógiai programot a nevelőtestület a 2008. szeptember 26-i testületi ülésén fogadta el. Az intézmény a pedagógiai programot megismertette a szülői szervezettel 2008. szeptember 29. és a közalkalmazotti tanáccsal 2008. szeptember 26.

A fenntartó a programot elküldte Bódi Ferencné (szakterület óvodai nevelés) szakértő részére -az Országos szakértői névjegyzékben szereplő az intézménytípusnak megfelelő szakértő- szakértő ig. száma: 005726-02.

**Szakértői összegzés:** A benyújtott nevelési program tartalmilag és formailag megfelel a Kt. –ben előírt feltételeknek, melyek biztosítják, hogy a Tapolcai Óvoda feladatát eredményesen végezze. A Tapolcai Óvoda Helyi Nevelési Programja összhangban áll az Óvodai nevelés országos alapprogramjával és az érvényben lévő jogszabályokkal. Szerkezetileg logikus felépítésű. A cél, a feladat és a fejlődés várható eredményeinek megfogalmazása egymásra épített, egyértelmű, megvalósítható.

A szakértő a fenntartónak elfogadásra javasolja a Tapolcai Óvoda Helyi Nevelési Programját.

#### **Mellékletek:**

**1. számú melléklet:** Tapolcai Óvoda Helyi Nevelési Programja

- mellékleteként
- Nevelő testületi határozat.
- Szülői szervezet véleménye.
- Közalkalmazotti Tanács véleménye

**2. számú melléklet:** Szakértői vélemény.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy az előterjesztést megvitatni és a határozati javaslatot elfogadni szíveskedjen!

### **HATÁROZATI JAVASLAT**

Tapolca Város Önkormányzata Képviselő-testülete elfogadja a Tapolcai Óvoda Helyi Nevelési Programját az 1. számú melléklet szerint.

Határidő: 2008. november 28.

Felelős: polgármester

Tapolca, 2008. november 14.

Ács János s.k.  
Polgármester

**A TAPOLCAI ÓVODA  
HELYI NEVELÉSI PROGRAMJA**

**Készítette:  
A Tapolcai Óvoda vezetője**

**Barackvirág Tagintézmény  
Kertvárosi Tagintézmény  
Szivárvány Tagintézmény** } **nevelési programjának  
felhasználásával**

**2008.**

## TARTALOMJEGYZÉK

Adatlap .....	3.old.
Bevezető.....	5.old.
<b>1. Óvodai nevelésünk célja, feladata, rendszere és szerkezete.....</b>	<b>6.old.</b>
1.1. Gyermekképünk.....	6.old.
1.2. Helyzetkép Óvodánkról.....	7.old.
1.2.1. Barackvirág Tagintézmény .....	7.old.
1.2.2. Kertvárosi Tagintézmény .....	9.old.
1.2.3. Szivárvány Tagintézmény .....	11.old.
1.3. Óvodán helyi sajátosságai, értékeink.....	12.old.
1.4. Tagintézményeink specialitásai .....	13.old.
1.4.1. Barackvirág Tagintézmény .....	13.old.
1.4.2. Kertvárosi Tagintézmény .....	14.old.
1.4.3. Szivárvány Tagintézmény.....	15.old.
1.5. Óvodánk szerkezete és szervezeti rendje .....	16.old.
1.6. Óvodai nevelésünk célrendszere, nevelési elveink.....	18.old.
1.7. Óvodai nevelésünk feladatai a személyiségfejlesztés területén.....	20.old.
1.8. Az iskolai alkalmasság.....	22.old.
1.9. A speciális nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése.....	24.old.
1.10. Óvodai nevelésünk rendszere.....	24.old.
<b>2. A pedagógiai feladatrendszer és tartalom.....</b>	<b>26.old.</b>
2.1. A nevelés alapvető keretei.....	26.old.
2.1.1. Az egészséges életmód.....	26.old.
2.1.2. Társas nevelés, szocializáció.....	30.old.
2.1.3. Anyanyelvi nevelés.....	32.old.
2.2. A nevelés eszközei .....	34.old.
2.2.1. A játék .....	34.old.
2.2.2. A munka .....	39.old.
2.2.3. Játékra épített tanulás.....	40.old.
2.3. A fejlesztés tartalma - tevékenységformái.....	42.old.
2.3.1. A környezet megismerésére nevelés .....	42.old.
2.3.2. Az esztétikai nevelés .....	46.old.
2.3.3. Mozgás, torna .....	50.old.
2.4. Tagintézmények speciális tevékenységei .....	52.old.
2.4.1. Barackvirág Tagintézmény .....	52.old.
2.4.2. Kertvárosi Tagintézmény .....	54.old.
2.4.3. Szivárvány Tagintézmény .....	55.old.
2.5. Óvodánk sajátos feladatai és szolgáltatásai.....	56.old.
2.5.1. Óvodánk gyermekvédelmi tevékenysége .....	56.old.
2.6. Óvodánk egyéb szolgáltatásai.....	61.old.
2.6.1. Barackvirág Tagintézmény .....	61.old.
2.6.2. Kertvárosi Tagintézmény .....	61.old.
2.6.3. Szivárvány Tagintézmény .....	62.old.
2.7. Óvodánk kapcsolatai .....	66.old.
<b>3. Óvodai programunk alapvető feltételei.....</b>	<b>71.old</b>
3.1. Személyi feltételeink.....	71.old.
3.2. Tárgyi feltétel és eszközrendszer.....	74.old.
3.2.1. Barackvirág Tagintézmény .....	74.old.
3.2.2. Kertvárosi Tagintézmény .....	76.old.
3.2.3. Szivárvány Tagintézmény .....	76.old.
3.3. Az Óvoda szakmai dokumentumai.....	77.old.
Érvényességi rendelkezések .....	79.old.
Legitimációs záradék .....	80.old.
Mellékletek.....	83.old.
Felhasznált irodalom.....	89.old.

## ADATLAP

Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXIII. Tv. 88-90.§-ában és a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. tv. 37.§-ában foglaltak, valamint Tapolca Város Önkormányzata Képviselő-testülete 174/2008. (VI. 27.) Kt. és Raposka Önkormányzat Képviselő-testülete 24/2008. (VI. 26.) Kt. határozata alapján a Tapolcai Óvoda alapító okiratát a következő szerint határozza meg:

- 1. Az intézmény megnevezése:** **Tapolcai Óvoda**  
OM azonosító: 201169
- Székhelye: 8300 Tapolca, Dobó tér 5.
- Intézményegység: **Tapolcai Óvoda**  
Szivárvány Intézményegysége  
8300 Tapolca, Dobó tér 5.
- Tagintézmény: **Tapolcai Óvoda**  
Szivárvány Tagintézménye  
8300 Tapolca, Alkotmány u. 9.
- Tagintézmény: **Tapolcai Óvoda**  
Barackvirág Tagintézménye  
8300 Tapolca, Kazinczy tér2.
- Tagintézmény: **Tapolcai Óvoda**  
Kertvárosi Tagintézménye  
8300 Tapolca, Darányi I. u. 4.
- 2. Az intézmény alapításának időpontja: 2008. július 02.**
- Jogelődje: Barackvirág Óvoda  
Kertvárosi Óvoda  
Szivárvány Óvoda
- Alapítója: Tapolca Város Önkormányzata  
8300 Tapolca, Hősök tere 15. és  
Raposka Község Önkormányzata  
8300 Raposka, Fő u. 51.
- Fenntartója: Tapolca Város Önkormányzata  
8300 Tapolca, Hősök tere 15. és  
Raposka Község Önkormányzata  
8300 Raposka, Fő u. 51.
- Felügyeleti szerve: Tapolca Város Önkormányzata  
Képviselő-testülete és

- 3. Az intézmény típusa:** óvoda
- 4. A felvehető legmagasabb gyermeklétszám:** 551 fő
- 5. Az intézmény alaptevékenysége:** 851020 Óvodai nevelés
- 6. Szakfeladatok száma és megnevezése:**
- |         |  |
|---------|--|
| 55231-2 | Óvodai intézményi közétkeztetés                                      |
| 75192-2 | Önkormányzatok, valamint többcélú kistérségi társulások elszámolásai |
| 80111-5 | Óvodai nevelés   |
- 7. Az intézmény vállalkozási tevékenysége:**  
Az intézmény, vállalkozási tevékenységet nem folytathat.
- 8. Az intézmény gazdálkodással összefüggő jogosítványai:**  
Bankszámlával nem rendelkező, részben önállóan gazdálkodó, a költségvetési előirányzatok feletti rendelkezési jogosultság tekintetében teljes jogkörrel rendelkező költségvetési szerv, melynek pénzügyi, gazdasági feladatait az önállóan gazdálkodó Polgármesteri Hivatal (8300 Tapolca, Hősök tere 15.) látja el.
- 9. A feladatellátást szolgáló vagyon:**  
Tapolca Város Önkormányzata által használatba adott ingatlan, ingó és egyéb vagyon. A gazdálkodáshoz rendelkezésre álló vagyon értékét a számviteli nyilvántartások alapján elkészített éves mérleg, a vagyoni állapotot az intézmény mindenkor éves leltára tartalmazza.
- 10. A vagyon feletti rendelkezési jog:**  
A rendelkezésre álló vagyontárgyakat az intézmény feladatainak ellátásához szabadon használhatja a vonatkozó központi, és a tulajdonosi jogszabályoknak megfelelően.
- 11. Az intézményvezető kinevezésének rendje:**  
Az intézmény önálló jogi személy. Az intézmény élén az óvodavezető áll, akit Tapolca Város Önkormányzata Képviselő-testülete határozott időre bíz meg.

## BEVEZETŐ

A Tapolcai Óvoda 3 tagintézményből álló intézményegység, mely ellátja a 3-7 éves gyermekek nevelését, képességfejlesztését.

Tagintézményeink fontos értéke a sokszínűség, melyet nevelési programunk tükröz. A közös alapelvek, értékek, célok mellett programunkban a tagintézmények specialitásai is megfogalmazódnak egyéni arculatot biztosítva az ott folyó nevelőmunkának.

Az átdolgozott Helyi Nevelési Programunkat az országos alapprogramra építve, azzal összhangban, a tagintézmények, partnerek véleményét figyelembe véve készítettük.

Nevelő közösségünk törekvése, hogy a gyermekek fejlődése érdekében a helyi adottságokra alapozva a lehető legjobbat nyújtsa a gyermekek képességeinek kialakításában.

Nevelési programunk a játékra épül.

Az életkori sajátosságokhoz illeszkedő nevelési módszereinkkel olyan alapokat kívánunk biztosítani gyermekeinknek, melyekre későbbi életszakaszukban, az iskolában biztosan építhetnek.

Tapolca, 2008. október 20.

Frang Lászlóné  
óvodavezető

# 1. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA, FELADATA, RENDSZERE ÉS SZERKEZETE

## 1. 1. GYERMEKKÉPÜNK

A gyermek egyszeri, megismételhetetlen személyiség. Mindent elfogad, mindenre nyitott. Igényli a felnőtt gondoskodását, szeretetét.

Őszinte, fogékony a jóra, hálás a törődésért. Legfontosabb számára a szeretet, a felnőttek, gyermekek biztonságot nyújtó közössége.

Nyitottan, őszintén és bizalommal fordulhat az őt körülvevő világ felé.

Nagyfokú érdeklődéssel, mozgásvágygal birtokba akarja venni a világot.

A gyermekeknek életkoruként, egyénenként változó a szükséglete, melyet nevelő munkánk során figyelembe vesszük.

Nevelőtestületünk azon munkálkodik, hogy óvodánkban minden gyermek adottságaihoz képest egészséges, edzett legyen. Érdeklődéssel tevékenyen vegyen részt környezetének megismerésében, képességei kibontakoztatásában. Mindenek előtt azonban boldog kiegyensúlyozott, a szépre és a jóra érzékeny gyermek legyen. Óvónői hitvallásunkat Mérei Ferenc gondolata tükrözi:

„...A gyermek szemével lássunk, és fülével halljunk, a gyermek élményvilágának szintjén beszéljünk, hogy ráálljunk a gyermek érzelmi hullámhosszára, megéljük emocionális történéseit, elfogadjuk vágyait, tiszteljük fantáziáját, s mindezzel elősegítsük a szabad kommunikációt, a nyitott személyiség kibontakoztatását. Ennek feltétele, pedig nem kevesebb, mint a gyermekbe vetett bizalom, az iránta érzett felelősség, amely nyílt és derűs légkörben, ésszerű szabályok között, a gyermek felelőssége kicsírázik.”

### *Óvodaképünk*

- Óvodánk sokszínű, élményt nyújtó tevékenységekkel boldog gyermekkort kíván biztosítani minden gyermek számára.
- Óvodánk figyelembe veszi és biztosítja a gyermekek jogait. A biztonság megteremtésével a személyiség teljes kibontakoztatását kívánja megvalósítani.
- Óvodánk együttműködik a helyi sajátosságoknak megfelelően a különböző partnerekkel, segítségükkel is folyamatosan javítja a gyermekek élet- és nevelési feltételeit.



## 1.2. HELYZETKÉP ÓVODÁNKRÓL

### 1.2.1. Barackvirág tagintézmény

#### Természeti környezet

Óvodánk a Balaton felvidéken, Tapolca város legfiatalabb városrészében található. Ezt a városrészt a hajdani "Barackos" területére építették. A fellendülő bauxitbányászat egyre több családot vonzott Tapolcára a környező falvakból, és az ország távoli vidékeiről is. Egyszerűbb lakás építése vált szükségessé, így a "Barackosból" 1975-től fokozatosan egy új városrész nőtt ki. A több ezer lakosú új városrészben üzleteket, iskolát és óvodát is építettek. A régi gyümölcsös emlékét őrzi még néhány előregedett barackfa, továbbá óvodánk neve is:

#### „Barackvirág Óvoda”



A névválasztással szeretnénk volna érzékeltetni a tavasz frisségét, a jövő üzenetét. Óvodánk jelképe a virágzó barackfa, melyet kútfőként táplál a boldogan játszó gyermekek közössége. Ez a szimbólum tükrözi, hogy ilyen vidámság és jókedvű játék folyamatosan elteti a barackfát, amely évről évre virágba borul és gyümölcsöt érlel.

Városunkat vulkanikus hegyek veszik körül. Annak ellenére, hogy óvodásaink zöme tízemeletes, lakótelepi házak kis lakosa, az ablakokból párját ritkító természeti csodákat láthatnak nap, mint nap. Csak ki kell lépniük szűkebb környezetükből, és máris ott vagyunk a természetben. Körös-körül hegyek, erdők és mezők váltakoznak, források, patakok, tavak, nádasok, barlang és termálfürdő. A hegyek mögött itt-ott fölcsillan a Balaton vize. Ezekkel a természeti értékekkel, és ritkaságokkal, látványosságokkal megismerkedhetünk sétáink, kirándulásaink során is. A tapolcai Tavas-barlang és

Malom-tó mindannyiunk öröme természeti, földrajzi ritkaság, büszkék vagyunk rá. Sajátos élővilágával és hangulatos környezetével mindig élményt nyújt megfigyelő, felfedező sétáink során.

Úgy érezzük, hogy itt élő emberekként ezeknek a csodálatos helyi, természeti adottságoknak a megismertetésével gazdagítanunk kell gyermekeink élményvilágát.

### **Szociokulturális környezet**

A természeti környezet mellett óvodánk nevelőmunkájának kialakításánál figyelembe kell vennünk a társadalmi környezetet is, melyből óvodás gyermekeink érkeznek. Óvodánk 1975-ben nyitotta meg kapuit. Ez időtől fogadjuk a környező Y-házak a Kazinczy tér és a lakóközvet gyermeknépességét.

A bauxitbányászat visszafejlesztésével a szülők többsége elveszítette munkalehetőségét. Sajnos kevés az esélyük az újabb kezdésre. Új munkahelyek létesítése, megtalálása nem könnyű feladat egy kisváros lehetőségeit figyelembe véve. Ez a helyzet rányomja bélyegét a családok életére napjainkban is.

Javarást ismerjük az óvodánkba járó gyermekek családi hátterét, lehetőségeit. Szülői környezetünk széles skálájú, ebből adódóan az óvodánkba érkező gyermekek fejlettsége is igen változó. Lehetőségeink szerint figyelünk a szociálisan hátrányos helyzetű, segítségre szoruló családokra. Megüresedő férőhely esetén nevelési év közben is felvesszük óvodába azokat a 3-4 éves kisgyermeket, ahol nagyobb nehézséggel küzd a család (válás, több gyermek nevelése, munka- és lakás nélküliség, stb.). A gyermekfelvételeknél előnyben részesítjük az elhanyagolt gyermekeket, az etnikai kisebbséghez tartozókat is.

Szülőink 30-40 %-a biztosabb egzisztenciával rendelkezik. Közülük kerülnek ki a vállalkozók, értelmiségiek.

Törekszünk a kölcsönös tiszteleten alapuló bizalom kialakítására valamennyi szülőnkkel.

Ennek érdekében óvodaképünk formálásához figyelembe vesszük szülői környezetünk, közvetlen partnereink igényeit. A szülői igények, elvárások megismerését a minőségfejlesztési folyamatban beszélgetés formájában, kérdőíves módszer segítségével kezdeményezzük. Ily módon tájékozódhatunk folyamatosan arról, hogy szülőink többsége fontosnak tartja az óvodai nevelőmunkában az óvónő-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolatát, a sokféle játéklehetőséget és a szeretetteljes légkört, figyelmes bánásmódot. Javarást igényként merült fel az iskolára való felkészítés fontossága, a kötött tanulási forma. Az igények mérlegelése és figyelemmel kísérése mellett igyekszünk megismertetni partnereinkkel a gyermekek életkori szükségleteinek elsődlegességét, a játékban rejlő tanulási és fejlődési lehetőség előtérbe helyezését.

Megtudtuk azt is, hogy szülőink többsége szívesen veszi, ha gyermeke már az óvodában megismerkedik a néphagyományok ápolásával, különös tekintettel a gyermek-néptánra.

Városunkban még ma is élnek a hagyományok. A középkorból gyökerező mezőgazdasági, szőlőtermesztési és iparosodási jelleg szerencsére nem múlt el nyomtalanul. Ma is van igény a régi mesterségek újraélesztésére.

### 1.2.2. Kertvárosi tagintézmény

Óvodánk – a Kertvárosi Óvoda – Tapolca kertvárosi övezetében, a városközponthoz közel helyezkedik el. Ebből adódóan a város egyes létesítményei, kulturális intézményei, a Tópart, a haraszt gyalogosan is könnyen elérhetőek, melyek jó lehetőséget kínálnak élményszerű sétákra, foglalkozásokra is. A családi házas övezetben való elhelyezkedés arra is jó alkalmakat teremt, hogy a forgalmas utcáktól, a zajtól távol sokat sétáljunk. Közvetlenül láthatjuk a kiskertek megfigyelésén keresztül a természet változásait, az ott dolgozó emberek munkáját, betekinthetünk a gazdasági udvarokba. Beszélgethetünk, ismerkedhetünk a házak lakóival, találkozhatunk az utcán, vagy az otthonuk előtt egy-egy gyermek szüleivel, vagy nagyszüleivel, mely pozitív élményt jelent nemcsak az adott kisgyermeknek, de az egész csoportnak.

A kertvárosi elhelyezkedés egészében véve jobb levegőt, kevesebb zajt, és természetközlelbbiséget biztosít az óvodánkba járó gyermekek számára.

Óvodánk központi elhelyezkedéséből adódóan a környező kistelepüléseken élő családok is szívesen választják óvodánkat gyermekeik részére.

Óvodánk szociokulturális hátterére jellemző, hogy a szülők többsége a családalapító, fiatalabb korosztályhoz tartozik. Ebből adódóan sok édesanya van GYES-en.

Az óvodánkba járó gyermekek közt 20 % fölé van évről-évre a harmadik gyermeket vállaló családok száma.

A családok több mint 1/3-a jogosult az ingyenes étkezésre, mely egyben a hátrányos helyzetű családok jelentős számát is jelzi.

A szülők iskolai végzettségét tekintve nagy eltérések tapasztalhatók. Jelentős hányadot képeznek az egyetemi, felsőfokú képesítéssel, illetve érettségivel rendelkezők, valamint a szakképzettség nélküli, alacsony iskolázottságú szülők. Szűkebb középréteget alkotnak a szakmunkás képesítéssel rendelkező szülők. Ez jól tükröződik a szülők foglalkoztatottságában, a családok életszínvonalában is. Amíg az egyik oldalon az anyagi biztonság és jólét lehetőségeit tudják megteremteni, addig a másik oldalon a létbizonytalanság, a létért való állandó, napi küzdelem tapasztalható. A középréteg, pedig a megszerzett egzisztencia fenntartásán munkálkodik.

Az otthonok nagy része a kertvárosban családi, vagy társasházban, kisebb része lakótelepi panel épületekben található.

Óvodánkba rendszeresen járnak az etnikai kisebbségi családokból érkező gyermekek. Ezen családok azzal az igénnyel fordulnak óvodánk felé, hogy gyermekeiket integrált óvodai nevelésben részesítsük.

Általában elmondható, hogy a családok életvitelében a felgyorsult élettempó hatására - a szülők felelős és szeretetteljes magatartása ellenére - a gyermekekre egyre kevesebb idő jut. A közös élményszerzések, kirándulások lehetőségei beszűkültek.

A gyermekek mozgásigényének, mozgásvágyának kielégítését szinte már csak az óvoda szolgálja. Sok gyermeket autóval hoznak-visznek óvodába, így még a napi sétától is elesnek. Otthon, pedig a szabad levegőn tartózkodás helyett televíziót, vagy videót néznek.

Óvodánk olyan természeti környezetben helyezkedik el, amely adottságok lehetővé teszik az állat- és növényvilág természetes, élő környezetben való megismerését, megszerettetését, óvását, védelmét.

Az élményszerű megtapasztalási lehetőségei a szülők igényei, javaslatai szerint szervezünk. Kirándulunk falusi nagyszülőkhöz, gyümölcsöt szüretelünk, lovagolunk, meglátogatjuk a szülők munkahelyét, a környező arborétumokat, kirándulunk a Balaton partra, ellátogatunk a veszprémi Állatkertbe.

A gyermekek mozgásigényének kielégítésére és mozgásuk fejlesztésére is nagy hangsúlyt fektetünk. Igyekszünk biztosítani és gyarapítani a mindennapi kötetlen, szabad és változatos, sokmozgásos játéklehetőségek feltételeit. Kondicionáló és ügyességfejlesztő sportprogramokat szervezünk. Nagy figyelmet fordítunk a konkrét fejlesztést szolgáló testnevelés foglalkozásokra és a testedzésre.

A sok mozgás szükségességét a szülők is átérzik és biztatnak, segítenek a megoldások megvalósításában.

A hátrányos, vagy veszélyeztetett környezetből érkező gyermekek számára fontosnak tartjuk a beilleszkedés segítését a felzárkóztatást. Ez indokolja a fokozott empátiával végzett mentális gondozás hangsúlyozását a gyermekvédelmi munka erősítésével, szükség esetén speciális szakemberek bevonásával, a család-óvoda kapcsolatának szorosabbra fűzésével.

Az utóbbi időben tapasztalhattuk, hogy megnőtt a részképesség-zavarokkal küszködő gyermekek száma. Ezért fontosnak tartjuk a prevenciós lehetőségek kiszélesítését. Ennek alapvető feltétele, hogy módszertani ismereteinket gyarapítsuk. Így továbbképzéseken és fejlesztő óvopedagógusi szakképzésben veszünk részt. Munkánkat jelenleg a Nevelési Tanácsadó speciális szakemberei segítik. Közös munkánk hatékonyságát a szülők pozitív hozzáállása is segíti.

Programunk a 3-7 éves gyermekek szeretetteljes óvására - védésére, gondozására, nevelésére, testi-lelki szükségleteinek kielégítésére, ismeretinek bővítésére, a kulturális értékek közvetítésére vállalkozik.

Nevelési elképzeléseinket a családok elvárásait is figyelembe véve állítottuk össze.

Helyi nevelési sajátosságaink:

- A környezet megismerésére, szeretetére, védelmére, óvására való nevelés előtérbe helyezése.
- A gyermekek mozgásigényének változatos kielégítésére, mozgáskultúrájának széles körű fejlesztésre való törekvés.
- A mentális gondozás hangsúlyozása, a hátrányos, vagy veszélyeztetett környezetből érkező gyermekek érdekében.
- A prevenciós lehetőségek kiszélesítése a részképesség-zavarokkal küzdő gyermekek segítése érdekében.

### 1.2.3. Szivárvány Tagintézmény

Óvodánk - Szivárvány Óvoda - 1996. július 1-től, Tapolca város oktatási koncepciója, illetve intézményi összevonások következtében vált integrált óvodává. A nevelőmunka két tagintézményben folyik: a Dobó lakótelepen és az Alkotmány utcában, elhelyezkedő épületben.

A Dobó lakótelepen jelenleg négy csoport működik. Az óvoda udvara és az épület között nincsen közvetlen kapcsolat, ezért csak felnőttek kíséretével közelíthetik meg a gyermekek. Ennek ellenére az udvar kellemes színfolt életünkben zöld területével, árnyékos fáival és játékaival. A tisztálkodási lehetőség az udvari melléképületben biztosított. Gyalogosan is elérhető közelségben található erdős területek, kiscsajdások, repülőter, sportlétesítmény, strand. A város közművelődési intézményeit helyi járással rövid idő alatt elérhetjük.

Az Alkotmány utcai épületben jelenleg három csoport működik. Az épülethez közvetlenül kapcsolódó udvarral rendelkezik. A városközpont közel helyezkedik el, ezért az egyes kulturális intézmények, sportlétesítmények, strand könnyen elérhetők. Helyi járással az erdős területek rövid idő alatt elérhetőek.

Óvodánk olyan természeti környezetben helyezkedik el, mely adottságok lehetővé teszik környezetünk növény és állatvilágának megismerését, megszerettetését. Kiemelt szerepet kap e célunk: a természet megismertetésére és védelmére nevelés az életkori sajátosságok figyelembe vételével.

Óvodánkban jelentős a szociálisan hátrányos környezetből érkező gyermekek száma. Felzárkóztatásuk indokolja a mentális gondozás kiemelését. Fokozott empátiával, az egyéni bánásmód alkalmazásával és a gyermekvédelmi munka fejlesztésével biztosítjuk ezen gyermekeinknek az esélyegyenlőséget. Szükség esetén szakembereket vonunk be munkánkba és igyekszünk a család és óvoda kapcsolatát szorosabbra fűzni.

Fontosnak tartjuk az óvodás korú gyermekek testi-lelki szükségleteinek kielégítését, ezért kiemelten kezeljük a gondozást és egészséges életmód alakítását, különös tekintettel a mozgásra és az egészségmegőrzés szokásainak alakítására.

A családok életviteléből adódó beszédsegény életmód következtében növekszik a beszédhibás, kommunikációs zavarokkal küzdő gyermekek száma. Ennek korrigálására kiemelt figyelmet fordítunk nevelő munkánk egészében. Az anyanyelvi fejlesztés és a kommunikáció különböző formáinak alakítása során különösen figyelmet kell fordítanunk a beszédkedv fenntartására, a gyermekek meghallgatására, a gyermeki kérdések megválaszolására. A beszédhibás gyermekek esetében logopédus segítségét vesszük igénybe.

Programunk az óvodás gyermekek szeretettel történő gondozására, nevelésére, ismereteik bővítésére, kulturális értékek közvetítésére vállalkozik. Koncepciónk a családokkal történő együttműködésre építjük, elvárásaikat figyelembe véve állítottuk fel. Felmérésünk alapján a szülők többsége elégedett eddigi óvodai nevelésünkkel. Elsődleges elvárásuk az óvodával szemben, hogy gyermekeik alkalmassá váljanak az iskolai életmódra. Elvárják, hogy az óvoda a gyermekek fejlődését elősegítse, a közösségi élet szokásaival megismertesse. Igénylik az egészséges környezetet, a méltó bánásmódot gyermekeik számára, valamint az óvodával fenntartott jó kapcsolatot.

## **1. 3. ÓVODÁNK HELYI SAJÁTOSÁGAI, ÉRTÉKEINK**

### **Nevelőtestületünk jellemzői**

Nevelőközösségeinket a gyermekek iránti szeretet és hivatástudat jellemzi. Munkavégzésünkre, együttműködésünkre, a segítőkészség és az egymást tisztelő magatartás a jellemző.

A nevelőtestület tagjai szakmai érdeklődésüket, felkészültségüket egyéni igényeik alapján, a gyermekek mélyebb megismerése és sokoldalúbb fejlődése érdekében fejlesztik.

Óvodánk reális helyzetképének megrajzolásából nem hiányozhat a nevelőmunkát mozgató erőforrás, nevelőink személye, felkészültsége sem. Óvodánk szakmai arculatát, a nevelés minőségét leginkább nevelőink, óvodapedagógusaink személye, a nevelőmunka személyes jellege határozza meg. Nevelési elveink, valamint helyi sajátosságaink kialakításánál is jelentőséget tulajdonítunk személyüknek. Számba vesszük tehát képességeiket, tulajdonságaikat, érdeklődésük irányait, felkészültségüket, terhelhetőségüket, elképzeléseiket, igényeiket.

Más-más személyiségük, ügyességük, vállalkozó kedvük lévén lesz színes az a kínálat, amelyet felelősséggel képesek vagyunk felvállalni.

Az óvodakép kialakításában, játékfelfogásunkban fontos szerepet kap az óvodapedagógus. Ők formálják a gyermek játszó kedvét, jó közérzetét, tanuláshoz való viszonyát, magatartását. Rendkívül lényeges az óvodában dolgozó más felnőttek egymással és a gyermekkel való viselkedése, kommunikációja is. Megnyugvást, biztonságot és derűt kell sugározni a gyermekek között a beszédkapcsolattal, a beszéd tartalmával, egymás emberi értékeinek tiszteletben tartásával. A felnőttek beszédét, viselkedését a gyermek beépíti saját kapcsolatrendszerébe.

### **ÓVODÁNK FŐ ÉRTÉKEI**

#### **▪ Helyi nevelési programunk**

Óvodánk nevelő tevékenységét, a nevelőmunka irányát, tartalmát, nevelési

dokumentumunk határozza meg. E legfőbb nevelési dokumentum az alapja valamennyi további pedagógiai tevékenységünknek.

#### **▪ Szülők-nevelők jó kapcsolata**

Óvodánk életében és működésében rendkívül fontos a szülőkkel való nevelőpartneri kapcsolat ápolása, formálása. E kapcsolatot óvodánk fő értékei közé soroljuk.

A korrekt tájékoztatás, az igényekre és elvárásokra való odafigyelés, a gyermekekkel kapcsolatos információk bizalmas és szakszerű kezelése alapjai e partneri viszonyoknak.

A nevelés szolgálat és szolgáltatás. Tevékenységünk jellegénél fogva a szolgáltatást igénybe vevők véleményét, elvárásait ismerni kell.

A minőségfejlesztési folyamatban megismerjük a partnerség, a partnerközpontú működés jellemzőit, ennek megfelelően szülőkkel való kapcsolatunkat továbbfejlesztjük, elvárásainak megfelelően formáljuk.

#### ▪ **A játék**

Meggyőződésünk, hogy a játék a gyermek legfőbb pszichikai igénye, fejlődési lehetősége, s ezzel együtt a nevelés legalapvetőbb eszköze.

Fontos óvodánkban a játék azért is, mert gyermekeink javarészt lakótelepi otthonaikban, zárt mozgástérben élnek. A családok többsége anyagi gondokkal küzd, egyre kisebb a tolerancia, a nyugalom, a gyermekre figyelő életmód. A gyermekek életkoruknál fogva igénylik a mozgást, a játszást, és a tanulásnak is a játékos módját. Óvodánkban szeretnénk ezt pótolni azzal, hogy helyi nevelési feladataink között kiemelten szerepeltetjük a játékot, a játék sokféle kibontakoztatását, mint a fejlődés legfőbb eszközének biztosítását.

#### ▪ **Komplexitás**

Programunkban a tanulási folyamatot is a játékra helyezzük. Tanulási módszerként a játékra alapozó *komplex képességfejlesztést* választottuk a legcélravezetőbb nevelési eljárásnak.

Tématervünk 1 - 2 hetes ciklusra tagolt, egy-egy fejlesztési témát tehát 2 hétig, 10 napig bontakoztatunk ki komplex, összetett tevékenységi formában. A komplexitás módszere lehetővé teszi a többféle érzékelést egy téma feldolgozásában. A többféle érzékelés és észlelés erősíti az ismeretanyag elmélyülését, az ismeretek elrendezését, rögzítését, segíti a képességek kibontakozását. A napi nevelőmunkában megvalósuló *komplex képességfejlesztés nevelési, tanulási módszer óvodánkban*, mely a "fejlesztés tartalmi eszközei" részéből kap megfelelő építkezést.

### **1.4. TAGINTÉZMÉNYEINK SPECIALITÁSAI**

#### **1.4.1. Barackvirág Tagintézmény**

Óvodánkban hangsúlyt kívánunk adni a *népi kultúrával, népi hagyományokkal való ismerkedésnek*. Óvodánk sajátos arculatának megformálásában szülőinkkel együtt kiemelt jelentőséget tulajdonítunk e területnek. Múltunk örökségeit, értékeit szeretnénk átörökíteni gyermekeinkbe életkoruknak megfelelően. Ezek a feladatok beépülnek nevelési rendszerünkbe, a gyermekek tevékenységeibe.

A népi kultúra átörökítése a következő területen kap hangsúlyt: - kézműves tevékenységek, népi kismesterségek, népi gyermekjátékok, gyermek néptánc, népmesék, népi mondókák. A népi kismesterségekkel való ismerkedést összekapcsoljuk a naptári évhez fűződő népszokások ápolásával, mely hangulatosabbá, élmény telibbé teszi a jeles napok várását, az ünnepeket. Javarészt a napi tevékenységekben jelenik meg a hagyományörzés a gyermekek életkorának megfelelően, ennek nyomán a gyermekmunkákban, az óvoda hangulatában. A népi mesterségekkel való ismerkedés nyomán érdeklődést, játékos kedvet ébreszthetünk a gyermekekben egy-egy mesterség alaposabb megismerésére, a játékban történő feldolgozásra.

Elvisszük az 5-6-7 éves gyermekeket a környék és a város mesterembereihez, ahol megfigyelhetik például a gyertyaöntés, a kosárfonás, a fazekasság, a szövés, a pékmesterség fortélyait, jellemzőit. Megismerhetik e mesterségek régmúltból való gyökerezését, hasznosságát, fontosságát, az emberek mindennapi életéhez való kötődését. A népi mesterek közvetlen partnereinkké válnak, partnerkapcsolatainkat velük folyamatosan mélyítjük és szükség szerint bővítjük.

Ezekkel a régi mesterségekkel a családi nevelés körében csak igen kevés kisgyermek találkozna, mert a családokban a megélhetésért vívott napi küzdelemben erre nincs lehetőség. Szeretnénk, ha ezek az értékes tapasztalatok és élmények nem hiányoznának a gyermekek életéből. Megismerésük és játékos próbálgatásuk segítségével érdeklődés és tisztelet ébred a gyermekekben a munkavégzés iránt, megbecsülik a felnőttek fáradozását.

Jól illeszthető a hagyományőrző munkához a gyermek-néptánc. Ezeket a foglalkozásokat szakképzett, néptánchoz értő óvónő (külső szakember) vezeti. A néptánc sokoldalú fejlődési lehetőséget biztosít a gyermekeknek. Óvodáskorban a zene és a mozgás összekapcsolása olyan sajátos élményt nyújt, mellyel észrevétlenül formálódik a gyermekek ízlése, érzélemvilága.

#### ▪ **Esztétikus tárgyi környezet**

Óvodánk értékei közé soroljuk esztétikus tárgyi környezetünket is.

Ezt az értéket nyitott önértékelésünk eredményeként kristályosította ki óvodai közösségünk. Megújult közlekedő folyosónk esztétikailag sokat változtatott eddigi óvodai feltételeinken. Tágasabb, célszerűbb, barátságosabb lett a benti tér a bejárattól a csoportszobáig. Így fokozatosan javult dolgozóink, gyermekeink és szülőink közérzete is.

A megszépült környezetet szeretnénk megőrizni, tovább javítani, célszerűségét formálni. Törekszünk arra, hogy a belső tér megjelenítse, kifejezze óvodánk helyi jellegzetességét.

Szeretnénk megőrizni óvodánk arculatát, óvodaképünk humánus karakterét.

#### **1.4.2. Kertvárosi Tagintézmény**

##### **Környezeti nevelés fontossága**

A környezettel való ismerkedés által a gyerekek tapasztalatot szereznek az őket közvetlen körülvevő és a tágabb természeti, társadalmi környezetükről, amelyek az életkorúknak megfelelő biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz nélkülözhetetlenek. Alakul a gyermekek társas magatartása, fejlődik beszédmegértő és nyelvi kifejező képessége. A gyerekek a természeti és emberi környezetben érzékelik a szépet, a környezet védelem szerepét.

A környezeti nevelés szoros kapcsolatban van más nevelési területekkel (pl.: zene – matematika – irodalom – vizuálisnevelés), melyek lehetőséget adnak az élmények több szempontú felidézésére, elmélyítésére.

Fontos, hogy a gyerekek a környezetből szerzett ismereteit a játékában felhasználja, folyamatosan gyakorolja s munkatevékenységében alkalmazza.

##### **Általános célok:**

- a gyermekek aktívan, érdeklődve vegyenek részt a külső világ megismerésében;



- szerezzenek tapasztalatokat a közvetlen és tágabb környezetük formai mennyiségi, téri viszonyairól;
- a valóság felfedezése során alakuljon ki pozitív érzelmi viszonyuk a természethez, az emberi alkotásokhoz;
- tanulják meg a természet védelmét, az értékek megőrzését;
- szerezzenek tapasztalatokat életkorúknak megfelelően.

### **Értékeink**

- Szem előtt tartjuk, hogy a gyerekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben mi sok segítséget nyújtunk. Programunk összeállításánál támaszkodunk a családban, családdal szerzett élményekre, otthon gyűjtött tapasztalatokra.
- Értékként kezeljük a gyermekek nagyfogú érdeklődését. Fontos feladatnak tartjuk kíváncsiságának kielégítését. Rengeteg lehetőséget biztosítunk a tapasztalat szerzésre, közvetlen és tágabb környezet megismertetésére.
- A társas szükségletek kielégítése változatos programok, közös élményekre épülő tevékenységek segítségével történik.
- Az óvodás gyermekek lételeme az aktivitás, melyet a közösségben végezhető változatos, a gyerek életkorának és egyéni fejlettségi szintjének megfelelő sokszínű tevékenységekkel tudjuk kielégíteni.
- A természeti és társadalmi környezet védelmére nevelés is elsődleges feladatunk. Igyekszünk pozitív érzelmi viszonyt kialakítani a gyermekekben.

### **1.4.3.Szivárvány Tagintézmény**

Intézményünk nevelési programjában hangsúlyt kívánunk fektetni az egészséges életmód kialakítására. Az egészségnevelés olyan tevékenységek összessége, amely az élet minőségét komplex módon kívánja javítani. Igényének kialakítása már óvodáskorban kiemelt jelentőségű. Nemcsak arra igyekszünk nevelni a gyermekeket, hogy mi hasznos és káros, hanem készségeket fejlesztünk ahhoz, hogy a gyermekek képesek legyenek az egészséget megőrizni és védeni egész életünk folyamán.

Tudjuk, hogy a 3-7 éves életkor a fejlődés egy legkritikusabb szakasza, ebben az életkorban alakulnak ki a gyermekek alapvető egészségvédő szokásai, társkapcsolatok jellemzői, ekkor mutatkozik meg legjobban a cselekvésvágyuk, a játékkedvük. Nekünk óvodapedagógusoknak éreznünk kell azt a felelősséget, amelyet magunkra vállalunk: a kisgyermeket úgy nevelni, gondozni, tanítani, hogy egészséges, testileg-lelkileg harmonikus személyiséggé fejlődjön.

Az egészséges életmód kialakításában óvodai feladatok közé tartozik a gyermekek fejlődéséhez szükséges:

Egészséges és biztonságos környezet biztosítása.

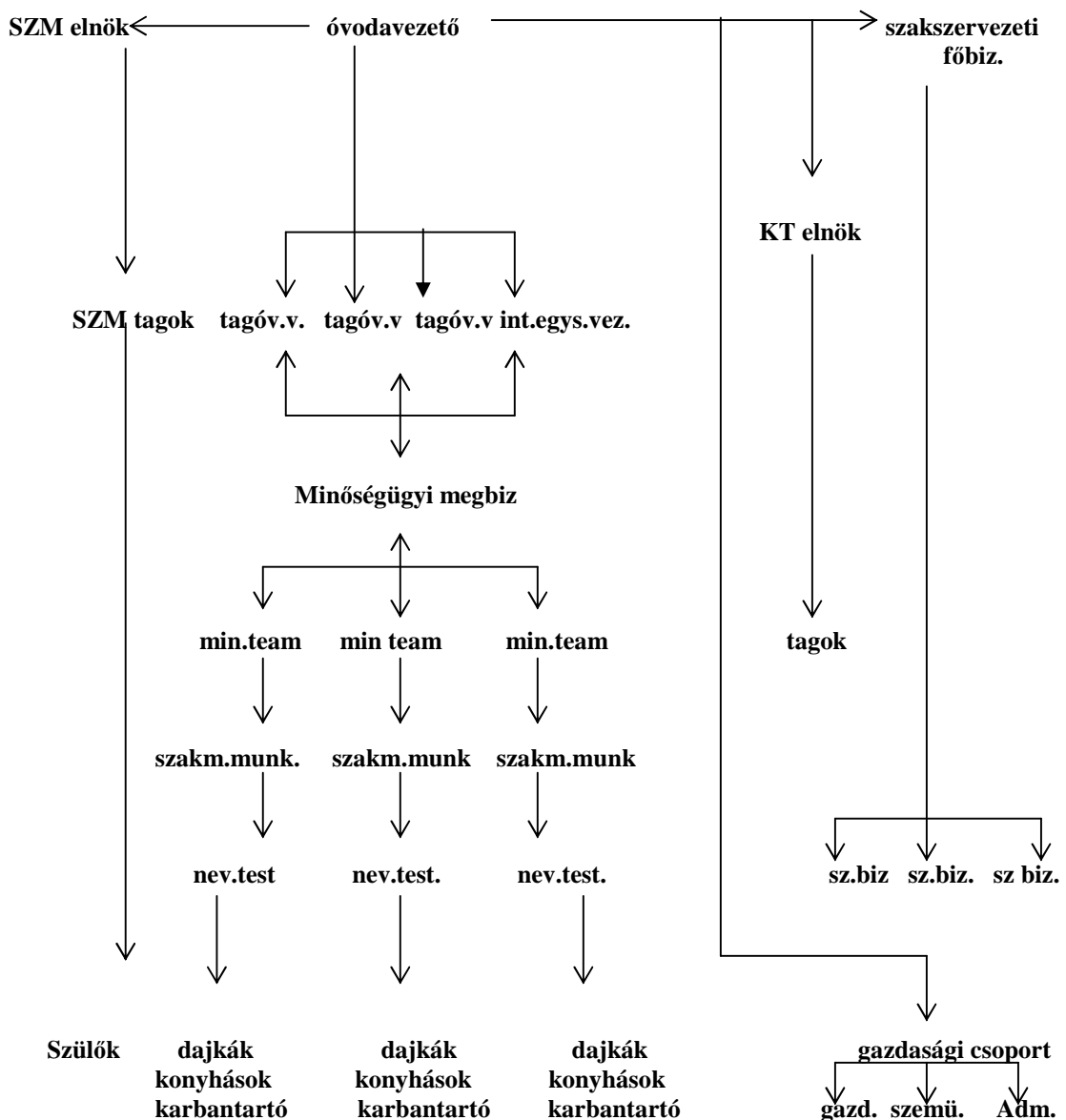
A gyermekek gondozása, testi-lelki szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.

Az egészségnevelés azonban nemcsak az óvodán múlik, hanem a nevelés legfőbb tényezőjén, a családon is. Óvodánkban hangsúlyt fektettünk arra, hogy a szülőket minél tudatosabban bevonjuk a nevelésbe, megpróbáljuk továbbfejlesztetni, esetleg korrigálni a gyermekek szokásrendjét, testi-szellemi fejlesztését.

## 1. 5. ÓVODÁNK SZERKEZETE, SZERVEZETI RENDJE

Óvodánk szervezetenként önálló 4 telephelyen működő, három tagintézményből álló intézményegység. Gazdálkodás tekintetében részben önálló.  
19 csoportban, 551 kisgyermeket fogadhatunk Alapító Okiratunk szerint  
Csoportjaink átlagléttszáma jelenleg: 28 fő.

### A Tapolcai Óvoda szervezeti felépítése



### *A nevelőmunka személyi feltételei:*

- Személyi feltételeinket a fenntartó határozza meg.
- Az óvodavezetési feladatokat 1 fő óvodavezető látja el.
- Tagintézményenként 1 – 1 vezető helyettes segíti a szakmai munka szervezését, irányítását.
- Három óvodatitkár az óvoda központi épületében, illetve a tagintézményekben végzi adminisztrációs, ügyviteli tevékenységeit.
- Minden csoportban kettő óvónő, s egy dajka munkája járul hozzá a nevelési célok megvalósulásához.
- Külső szakemberként a Nevelési Tanácsadó munkatársai segítik a gyermekek beszédfejlődését, illetve egyéni fejlesztését.
- Szükség esetén konduktor és pszichológus is segíti munkánkat.
- Minden tagintézményünkben foglalkoztatunk 1 – 1 karbantartót, akik a kisebb javítási feladatok elvégzésén túl, az udvarok karbantartásában is részt vesznek.
- A gyermekek egészségügyi ellátásában a területenként illetékes gyermekorvos, illetve védőnő vesz részt.
- A tagintézmények melegítő konyhával rendelkeznek.
- Itt 2 – 2 fő konyhai dolgozó segítségével biztosítjuk gyermekeink háromszori étkezését.

### *Az óvoda működési rendje*

- Az óvoda zavartalan működését a SZMSZ-ben, valamint az óvodai belső szabályozókban, munkarendben és házirendben megfogalmazottak betartása biztosítja.
- *Munkarend:* A gyermekek ellátását - az egész nap folyamán - lépcsőzetes munkakezdés és befejezés gyakorlatával, megfelelő létszámú dolgozó végzi. (A munkarend nyilvánossága biztosított, az irodában és folyosón olvasható.)
- *A házirend:* Az életrenddel kapcsolatosan tartalmazza a szülők jogait és kötelességeit. Ezt minden család a beiratkozáskor kézhez kapja. A házirendet a hirdetőablakon kifüggesztjük, így valamennyi partner számára nyilvános.
- *A hetirend* kialakítása - a többi csoporttal való összhangteremtés - a csoportpáros feladata. A hetirendben a rendszeres mozgásfejlesztést - életkortól függetlenül - naponta biztosítani kell. A nagy testnevelés foglalkozás heti két alkalommal minden korosztály számára kötelező. Naponta szerveződnek a műveltségterületek integráló tevékenységei, melyek a tankötelesek számára kötelezőek, a kisebbek részére kötetlenül szervezhetőek.
- *A napirend* természetesen a folyamatos életszervezést tükrözi, melyet a stabilitás és rugalmasság jellemez. A napirend mindig az évszakhoz, időjáráshoz is igazodik, így rugalmasan alakítható.  
Az óvoda külön szolgáltatásait szülői igény szerint szervezzük.

Óvodapedagógusaink heti, illetve 2 heti váltásban dolgoznak. Az átfedési idő 2 óra.  
Vegyes gyermekcsoportokat szervezünk.

## 1. 6. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLKITŰZÉSEI, ELVEI NEVELÉSI PROGRAMUNK, ÉRTÉKEINK TÜKRÉBEN

### Nevelési célrendszer

Nevelőmunkánkban törekszünk a magyar közoktatási rendszer irányelveinek és a fenntartó Önkormányzat, valamint a szülők elvárásainak megfelelni. Az óvodába lépő kisgyermeket az itt eltöltött 3-4 év alatt kívánjuk eljuttatni egy olyan optimális fejlettségi szintre, amely segítségével jó eséllyel kezdenek meg az általános iskolát. Nevelési célkitűzéseinkkel az óvodai kimenet szabályozást, az óvodáskor végére elérhető eredményeket, fejlődési jellemzőket vetítjük ki. Céljainkat összhangban, koherenciában szemléljük a célok megvalósulását segítő feladatokkal.

**Óvodai nevelésünk célja** a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének biztosítása, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése az életkori sajátosságoknak megfelelően. A célok eléréséhez figyelembe vesszük a gyermekek egyéni fejlődési ütemét, eltérő fejlődési sajátosságait.

Célunk olyan gyermekek nevelése, akik óvodáskor végén életkoruknak megfelelő nyitottsággal, érzékenységgel, érdeklődéssel és önállósággal rendelkeznek. Segítőkészek, megértők társaikkal, tiszteletet éreznek a felnőttek iránt. Érzelemgazdagságuk, neveltségük, képességeik segítségével képesek eligazodni szűkebb és tágabb környezetükben. A megszerzett ismeretek birtokában önálló cselekvésre képesek a játékban, munkában, tanulásban egyaránt.

Óvodai nevelésünk célja az esélyegyenlőség biztosítása, hogy valamennyi kisgyermek, így a szociálisan hátrányos helyzetű családokból érkezők is egyéni fejlődési sajátosságainak megfelelően, - a differenciált fejlesztés előtérbe helyezésével – elérjék az optimális fejlettségi szintet.

- A segítésre kész/képes, kezdeményező és érdeklődő, toleráns, önálló és kitartó, pozitív én-képpel rendelkező, szeretetteljes ember jellemének megalapozása.
- Az iskolavárás örömeinek kialakítása, az iskolakezdéshez szükséges képességek alapjainak lerakása, a sikeres iskolai beilleszkedés elősegítése, a testileg, érzelmileg, értelmileg, szociálisan érett, határozott személyiségű gyermekek nevelése.
- az életkornak megfelelő fejlődési jellemzők megközelítő elérése a különböző műveltségterületeken

Céljaink eléréséhez a gyakorlati munkát segítő, hatékony, az intézmény egyéni arculatát tükröző tervezési, dokumentációs rendszert alkalmazunk.

Építünk szülőink véleményére és elvárásaira, közös céljainkat a velük való korrekt nevelőpartneri kapcsolatban szeretnénk megvalósítani.

## Óvodánk funkciói

- Óvó-védő funkció, amely biztosítja a gyermekek életkorának megfelelő biztonságos környezetet, életteret.
- Szociális funkció, amely lehetővé teszi és fejleszti a gyermekek beilleszkedési és kapcsolatteremtő készségeinek kialakulását.
- Nevelési, személyiségfejlesztő funkció, amely a tervszerű nevelőtevékenység segítségével kialakítja az életkornak megfelelő viselkedési szokásokat, szabályokat. E funkció érvényesülése nyomán kialakul a kívánatos neveltségi szint.

## KIEMELT NEVELÉSI ELVEINK

Nevelési céljaink ismeretében pedagógiai alapelveink meghatározásánál abból kell kiindulnunk, hogy az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságaiból fakadóan kiszolgáltatott. Ezért elengedhetetlen óvodai nevelőmunkánk végzése során, hogy nevelési alapelveinket valamennyi óvodapedagógus és nevelőmunkát segítő felnőtt betartsa:

- A gyermeki személyiséget tisztelet és elfogadás öveze. Tartsuk tiszteletben emberi méltóságát, biztosítsuk jogait az óvodai nevelés teljes eszközrendszerével.
- A nevelés folyamatában minden egyes gyermek egyenlő eséllyel jusson az élményekhez, a fejlődés lehetőségeihez.
- Az óvodapedagógus fogadja el a másságot, s ezt nevelőmunkájában is vegye figyelembe a társas kapcsolatok alakításánál, a sajátos nevelési igényű gyermekek differenciált fejlesztésénél, az egyéni bánásmód alkalmazásánál.
- A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek nevelésénél, közösségi életre történő felkészítésénél a gyermek egyéni fejlettségének megfelelően alkalmazzuk a differenciált fejlesztést, egyéni fejlettségüknek megfelelően segítjük őket.
- Tartsuk tiszteletben a családok szokásait, belső ügyeit. A gyermek viselkedésére, fejlődésére jellemző adatokat, információkat kezeljük bizalmasan.
- Fogadjuk el a szülők jól bevált szokásrendszerét, helyes és célravezető nevelési eljárásait. Ha helytelen szülői bánásmóddal találkozunk, a gyermek érdekében tapintatos segíteni akarással, türelemmel, szakmai hozzáértéssel hassunk a szülőre addig, amíg ő képes azt elfogadni.
- A napi nevelőmunkában, a munkatársakkal és más partnereinkkel való kapcsolatban tartsuk be a közösségünk által megfogalmazott „etikai kódex” szabályait!
- Az óvodában töltött évek alatt a gyermek lehetőleg kötődjön azonos személyekhez. Indokolatlanul ne kerüljön másik nevelőhöz.  
Óvodánkban a nevelőmunkát felmenő rendszerben csoportonként két óvodapedagógus végzi, akiknek jelenléte meghatározó, személyük modell a kisgyermek számára. Viselkedésük, toleranciájuk, szakmai hozzáértésük mintául szolgáljon.
- A nevelőmunkát segítő felnőttek is hozzájárulnak személyiségükkel, viselkedésükkel, figyelmességükkel az óvodai nevelés eredményességéhez.
- A játék folyamatosságának és zavartalanságának biztosítása a nap folyamán.

## 1. 7. ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS TERÜLETÉN

### Általános feladatok és területei:

Óvodai nevelésünk feladata az óvodáskorú gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, személyiségük sokoldalú és differenciált fejlesztése, közösségi életre történő felkészítése, különös tekintettel a hátrányos helyzetű gyermekekre. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása,
- az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.

### Az egészséges életmód alakítása:

Óvodai nevelésünk feladata az egészséges életforma igényeinek kialakítása, mely ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Feladatunk továbbá a gyermek testi fejlődésének elősegítése:

- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet és feltételek kialakítása;
- a gyermek gondozása, kultúrhygiéniai szabályok, szokások kialakítása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, nagymozgások és finommozgások biztonságos környezetben történő kielégítése;
- a testi képességek fejlődésének elősegítése;
- a gyermek egészségének edzése, védelme (lég-, nap- és vízfürdő);
- az egészséges életmód, a testápolás, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a szociálisan hátrányos helyzetű kisgyermek fokozott gondozása, egészséges fejlődésük figyelemmel kísérése, segítése,
- ha szükséges, megfelelő szakemberek bevonásával speciális gondozó, prevenció és korrekciós testi nevelés feladatainak ellátása.

### Az érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása:

Az óvodáskorú gyermekre jellemző a magatartás érzelem vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában biztonságos, derűs légkör vegye körül. Alapvető az érzelmi biztonság megteremtése.

Éppen ezért szükséges:

- a személyes kapcsolatok - felnőtt/gyermek, gyermek/gyermek - létrejöttének segítése, a szocializáció humánus légkörének fenntartása;
- már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érik a kisgyermeket;
- pozitív érzelmi töltés jellemezze az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolatot, külön figyelem irányuljon a partnerkapcsolatok ápolására.
- Az óvoda segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését és én tudatának alakulását, engedjen teret én érvényesítő törekvéseinek;
- Az óvoda segítse a gyermek társas szükségleteinek kielégítését, nevelje a másság elfogadására.
- Különös gondoskodással segítsük a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek közösségbe történő beilleszkedését, társas viselkedését. Biztosítsuk őket odafordulásunkról, törődésünkről.

- Az óvodai csoportban nevelhető speciális nevelési szükségletű gyermekek személyiségfejlesztésének biztosítása.

Olyan óvodai élet szervezése kívánatos, mely segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (pl. a segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának fejlődését (pl. önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat).

Olyan légkört kívánunk gyermekeinknek teremteni, mely erőszaktól mentes, gyermektisztelő, a családokat partnerként kezelő.

Ahol a biztonságot nyújtó, félelem nélküli környezetben kiteljesedhet a gyermekek személyisége. Érzelmi nevelésünkben elfogadhatatlan a kényszer, a megfélemlítés, az elzárkózás, bármilyen erőszak alkalmazása.

A szocializáció szempontjából jelentős a közös élményekre épülő közös tevékenységek végzése. Különösen fontos a folyamatos játék helyes értelmezése, megfigyelési lehetőségek megteremtése. Feladataink közé tartozik az is, hogy gyermekeink ismerjék tagintézményeik jellemzőit, helyi sajátosságait életkoruknak megfelelően.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő érzékszervi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek közreműködésével.

Ennek során a gyermekek tanulják meg és fogadják el, hogy minden ember más.

A kapcsolatok kölcsönösen kezdeményező, bizalomra épülő feltételrendszerének megteremtésével érhetünk el eredményeket. A család és óvoda előítéletektől mentes összhangjának, nevelőpartneri viszonyának mélyítésére, folyamatos fenntartására, fejlesztésére, a "nyitott óvoda" megteremtésére törekszünk.

### **Az értelmi nevelés/fejlesztés megvalósítása:**

Óvodánk a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra építve biztosítson a gyermeknek változatos tevékenységeket.

Ily módon tapasztalatokat szerezhet a természeti és társadalmi környezetről. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - helyes mintaadással - az óvodai nevelőtevékenység egészében kiemelt jelentőségű. Különösen fontos a beszédkezdő fenntartása, a gyermek meghallgatása, a gyermeki kérdések érvényesülése, a szép beszédpélda, a szókinccs bővítése, a kifejezőkészség gazdagítása.

Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése a különböző nevelési területek összekapcsolásával, a komplexitással. A szülőkkel, az óvoda partnereivel való kölcsönösen kezdeményező, bizalomra épülő, előítéletektől mentes lehetőségének megteremtése.

Állandó feladat a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése, egyéni fejlődésének elősegítése a nevelés teljes eszközrendszerével.

## 1. 8. AZ ISKOLAI ALKALMASSÁG

A feladatok mindhárom területen való megvalósulása biztosítja, hogy a gyermek az óvodáskor végére a belső érés, valamint az óvodai és családi nevelés eredményeként eléri az iskolai munkához szükséges iskola alkalmassági fejlettségi szintet.

Az iskolára való alkalmasságnak *testi, lelki és szociális kritériumai* vannak, melyek együttesen szükségesek a sikeres iskolai munkához.

*A testileg egészségesen fejlődő gyermek* hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosabb lesz, eltűnik a kisgyermekes pocak. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb.

Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Képes irányítani viselkedését, testi szükségletei kielégítését.

*A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek* az óvodáskor végére nyitott érdeklődéssel várja az iskolába lépést.

Folyamatosan fejlődnek a tanuláshoz szükséges képességei.

Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különösen jelentős a téri észlelés, a vizuális és az akusztikus differenciáció, a térbeli tájékozottság, mozgásfejlettség, a testséma kialakulása.

*Az egészségesen fejlődő gyermek*

- Érthetően, folyamatosan kommunikál; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban képes kifejezni.

Használja a különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtaikat.

Tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat. Képes végighallgatni mások beszédét.

- Az iskolaérett gyermek elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről: tudja mások nevét, lakáscímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat. Felismeri és a gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait. Ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, azok gondozását és védelmét. Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a társadalmi és természeti megbecsüléshez, megóváshoz szükségesek.

A mennyiségről elemi ismeretei vannak, tud viszonyítani, felismeri a különböző kiterjedések közötti különbségeket.

- Az önkéntelen emlékezeti felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés. A felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és az átvitele.
- Kialakulóban van a cselekvő - szemléletes és képi gondolkodás mellett a fogalmi gondolkodás.

*A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek* készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására. Képes fokozatosan kialakuló együttműködésre felnőttel és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi. A szociálisan érett gyermek képes alkalmazkodni a szabályokhoz, késleltetni tudja szükségletei kielégítését. Feladattudata kialakulóban van, mely a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg. Kialakul kitartása, önfegyelme, önállósága.

Az egészségügyi hátránnyal küzdő gyermekek esetében szakember segítségével végzett folyamatos korrekció szükséges az iskolaérettség feladatainak eléréséhez.



### Az iskolába lépés feltételei

Törvényi feltételek	Szülői lehetőségek	Nevelési Tanácsadó	Nevelőtestület
1, Tankötelessé válik az a gyermek, aki az adott év máj. 31-ig betölti a 6. életévét K.T. 6. §	A szülő kérésére a törvény alapján a gyermek az óvodában korcsoportját ismételheti.	Nevelési Tanácsadó szakvéleménye szükséges	
2, Adott év nyáron született gyermekek beiskolázása	Szülő dönt az óvodapedagógus egyetértésével	Szemléletbeli különbség esetén kérjük a Nevelési Tanácsadó szakvéleményét.	
3, Dec. 31-ig a 6. életévét betöltött gyermek iskolába kerülése	Szülő kérésére, igényére	Nevelési Tanácsadó szakvéleménye szükséges	
4, A 7. életévét betöltött gyermek óvodában maradása, ha aug. 31 után született	Szülő kérésére, igényére	Szakértői bizottság szakvéleménye alapján.	Nevelőtestület véleménye, beleegyezése

## **1. 9. A SPECIÁLIS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK ÓVODAI NEVELÉSE**

A 2007. évi LXXXVII. törvény értelmében különleges gondozásra jogosult a:

- Testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdő.
- A megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okokra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességgel küzdő gyermek.
- Hátrányos helyzetű az a gyermek, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelmébe vett, s gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította.
- Halmozottan hátrányos az a gyermek, akinek szülője önkéntes nyilatkozata szerint csak az iskola 8. évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen.

*Célunk:*

Ezen gyermekek elfogadtatása a csoportba járó gyermekekkel.

Az óvodai csoport mindennapi életében, a közösség munkájába történő bevonásuk, képességeikhez mért feladatok elvégztetése.

A sérülésükből adódó hátrányuk kompenzálása.

A Nevelési Tanácsadó gyógypedagógus munkatársainak segítségével az iskolába lépéshez szükséges képességek kialakítása.

*Feladat:*

A nevelésükhöz szükséges biztonságos környezet megteremtése, s a foglalkoztatásukhoz szükséges eszközök biztosítása.

A gyermekek egyéni képességei és munkatempójukhoz mért feladatok segítségével iskolára való felkészítésük.

Fejlesztő foglalkozások szervezése a nevelési tanácsadás keretében készített szakvélemény alapján.

## **1. 10. ÓVODAI NEVELÉSÜNK RENDSZERE**

Óvodai nevelésünk céljai, feladatai szerteágazó, egymásra épülő összefüggő, komplex tevékenységek, melyek átszövik az óvodai nevelés teljes rendszerét.

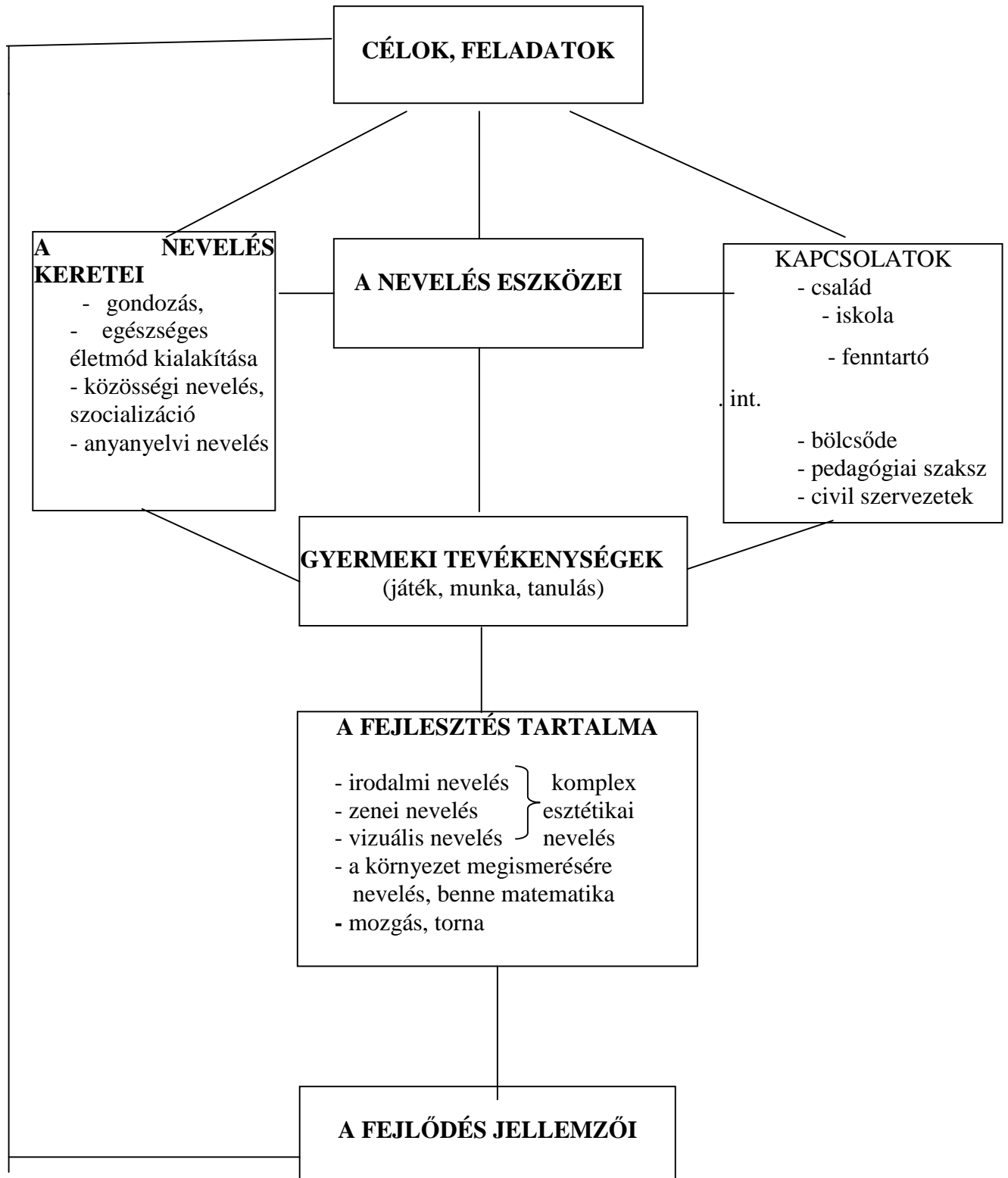
Óvodai nevelésünk rendszerében a következő elemek dominálnak:

- célok,
- feladatok,
- gyermeki tevékenységek,
- alapvető keretek,
- a fejlesztés tartalma,
- kapcsolatok,
- a fejlődés jellemzői (a nevelés eredményei).

Nevelési céljaink irányt mutatnak a nevelőmunka áttekintéséhez, az óvodai kimenet szabályozásához. A célok meghatározzák a 3-4 éves nevelőmunka eredményét, a gyermekek fejlettségének mutatóit, fejlődésük jellemzőit, az iskolára alkalmasság kritériumait.

A nevelési célok eléréséhez nevelési feladatokat határozunk meg a nevelés rendszerében.  
A nevelési feladatokat a tervezőmunkában területenként tagoljuk

A rendszer modelljének ábrája:



A nevelési célok eléréséhez nevelési feladatokat határozunk meg az óvodai nevelés rendszerén belül. A feladatok hatnak a gyermeki tevékenységformákra, így a játéokra, a munkára és a tanulásra, de hatnak a fejlesztés tartalmára és a nevelési keretekre is.

## **2. PEDAGÓGIAI FELADATRENDSZER ÉS TARTALOM**

### **2.1. A NEVELÉS ALAPVETŐ KERETEI**

#### **2.1.1. Az egészséges életmód**

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényeinek alakítása kisgyermekkorban kiemelt jelentőségű.

Az erőteljes testi fejlődés rendkívül jellemző erre az életszakaszra, így nem hanyagolható el a gyermek egészséges testi fejlődésének elősegítése a kisgyermek gondozása.

A növekedésben, fejlődésben lévő gyermek gondozása, testi szükségleteinek kielégítése rendkívül fontos a jó közérzet biztosításához. Az óvodás korú gyermek testi növekedése, fejlődése új életfolyamatok megindulását és tökéletesedését teszi lehetővé. Kiemelt jelentőséggel bír az óvodában a környezet szerepe. A környezet - mint a fejlődést befolyásoló tényező - segítheti, de lassíthatja is az öröklött adottságok kibontakozását.

*Az egészséges környezet biztosítása*

*Feladatok:*

- Gondoskodjunk a megfelelő tárgyi környezetről. Meghibásodás, elhasználódás esetén kezdeményezzük a hiányok pótlását (csoportszobában, udvaron). A környezet, a felszerelések rendeltetésszerű használatára ügyeljünk.
- Az udvar felszereltségét a kívánalmaknak megfelelően alakítjuk, hogy az biztosítsa a gyermekek egészséges fejlődését (legyen az udvaron füves rész, burkolt rész a rollerezéshez, kerékpározáshoz, bokrok, fák, árnyékolók, homokozó, agyagozó asztal, mozgásfejlesztő játékok). Az udvaron lévő vas anyagú mászókákat folyamatosan fa mászókára szeretnénk cserélni. Használja ki az óvónő az udvar adta lehetőségeket a mozgásos játékokra a különböző évszakokban.
- Az óvodaépület helyiségei szolgálják a gyerekek kényelmét és egészséges tevékenykedését.
- Legyen biztosított az egyenletes és optimális hőmérséklet (22-24°C), a friss, tiszta levegő (főként étkezések után, pihenés alatt folyamatosan).
- Gyermekbútoraink feleljenek meg a gyermekek testméreteinek, biztosítsák kényelmüket.
- A fektetők vásznait igyekezzünk a gyermekek testméreteinek megfelelően alakítani.

- Az óvoda egész területén a tisztaság, az egészséges tiszta környezet kívánalom legyen.
- Gondoskodjunk a balesetet okozó tárgyak eltávolításáról, a balesetveszélyes játékszerek, sportszerek használatánál mindig biztosítsuk a felügyeletet (csúszda, mászóka, stb.).
- A gyermekek fejlődését az óvoda orvosa és védőnője is kísérfje figyelemmel, a gyermekekkel kapcsolatos problémákat az óvónővel is beszéljék meg.
- Nevelőmunkánkkal biztosítsuk az egészséges életmód tevékenységeit, a helyes életritmust, a táplálkozást, az öltözködést, a mozgást, az edzést, a pihenést, az alvást.

A helyes életritmus az egészséges testi és szellemi fejlődés alapfeltétele:

- Tervezzük meg és osszuk be a gyermekek idejét élettani szükségleteik a kiegyensúlyozott élettempó és a nevelési feltételek figyelembevételével.  
A napirendben a mozgásos és nyugalmas tevékenységek ennek megfelelően változnak.

## NAPIRENDI TÁBLA

<u>JÁTÉK</u> SZABADON VÁLASZTOTT TEVÉKENYSÉG, KÖTETLEN, KÖTÖTT TANULÁS (SPONTÁN VAGY DIREKT MÓDON)	IDŐKERET	<u>IDŐPONT</u>	<u>TEVÉKENYSÉGEK</u>
	6-00	6.00 -	Szabadon választott játék, kötetlen foglalkozás
		8.30 - 9.30	Folyamatos tízórai Mindennapos testnevelés
		9.30 - 10.45	Irányított „tanuláscélú” játékos tevékenységek, kötelező mindennapi irodalom
		10.45 – 11.45	Udvari tevékenység, játék, séta, kirándulás
	11, 45		

<u>GONDOZÁS,</u> <u>ÉTKEZÉS</u>	11.45	11.45 – 12.45	Előkészületek az étkezéshez
		12.45 – 13.00	Ebéd Előkészületek a pihenéshez,
		13.00-15.00	ágynyugalom
		15.00-15.30	felkelés, tisztálkodás Uzsonna
<u>JÁTÉK,</u> <u>SZABADON</u> <u>VÁLASZTOTT</u> <u>TEVÉKENYSÉG</u>	17.00	15.30 -17.00	Játék , mese hazamenésig Hazaengedés, zárás.

A táplálkozás a növekedés és a fejlődés legfontosabb feltétele. A bevitt tápanyagok pótolják az elfogyasztott energiát, biztosítják a növekedéshez szükséges testépítést is.

*Feladatok:*

- A főzőkonyha segítségével biztosítjuk az óvodában a napi háromszori étkezést, a kellő összetételű tápanyagokat, különös tekintettel a fehérjékre, a vitaminokra, a csontfejlődés szempontjából fontos kalciumra.
- A gyermekek étkezési szokásait, kedvelt ételeit, érzékenységüket fontosnak tartjuk megismerni, és kellő toleranciával kezelni.
- Az önkiszolgáláson és a naposi rendszeren keresztül biztosítjuk az étkezés feltételeit, melyben kiemelt nevelő hatást tulajdonítunk az ízléses terítésnek, esztétikus eszközöknek, és megfelelő étkezési szokások elsajátításának.
- A gyerekek koruknak megfelelően önállóan étkeznek, az étkezéshez szükséges poharakat, tányérokat, evőeszközöket önállóan használják.

A testápolás a gyerekek tisztaságigényének kialakulását szolgálja a rendszeres tisztálkodás, testük, ruházatuk gondozásán keresztül.

Az ápolási szokások kialakításában fontos a felnőtt (dajka, óvónő, szülő) személyes közreműködése.

*Feladatok:*

- Különös gonddal védjük érzékszerveiket. Kívánságaikat otthonról hozott szokásaikat tiszteletben tartjuk és igyekszünk az óvodai szokásokkal összehangolni.
- Fordítsunk figyelmet a testápolási teendők pontos végzésére.
- Alakítsuk ki életkoruknak megfelelően igényüket a mosakodás, a WC használat területén.
- Tapintattal kezeljük az esetleges "baleseteket" (bepisil a gyermek). Tartózkodjunk a megszegyenyítéstől. Ilyen esetben a dajka lemossa a gyermeket.
- Működünk közre a gyermekek óvodai öltözkéne kialakításában a szülőkkel. Javasoljuk a célszerűséget, a többrétegű öltözetet, a sarkos, bokát tartó váltócipőt, fehérnemű-váltóruha, tornaruha beszerzését és használatát.
- Biztosítsuk minden gyermek számára elkülönítetten a személyes ruhák, holmik tárolását, a kényelmes öltözködés lehetőségét.
- Segítsük, hogy minden gyermek ismerje holmiját, bánjon vele gondosan, képes legyen önállóan felvenni, levenni azokat.

- Segítsük sikerélményhez a gyermeket, buzdítsuk őket a segítségadás alkalmával a soron következő tevékenység (pl. séta, udvari játék) örömszínezetével, kilátásba helyezésével. A ruhadarabok levételénél követeljük meg a rendet.

### *Szabad levegőn való mozgás*

A napi mozgás szervesen illeszkedjen be a gyermekek napi tevékenységébe.

A mozgás hozzájárul a gyermekek egészséges fejlődéséhez, mozgáskoordinációjuk tökéletesedéséhez is.

A téri irányok megismerésével fejlődik a testséma észlelése, gyarapodnak mozgástapasztalataik.

A szabadlevegőn végzett sokféle mozgás kielégíti a gyermek életkorából fakadó mozgásigényét, hozzájárul jó közérzetéhez.

### *Feladatok:*

- Biztosítsuk a mozgáslehetőséget naponta a gyermekek számára udvaron, csoportszobában.
- Évszaktól, időjárástól függően tartózkodjunk sokat a szabadban, biztosítsuk a mozgásigény kielégítését minden évszakban.
- Ügyeljünk a sportszerek, udvari játékok használatánál a baleseti veszélyforrások elkerülésére (hinta, mászóka, mászó-hajó, majommászó, csúszda).
- Kezdeményezzünk mozgásos szabályjátékokat, versenyjátékokat szabadidőben.
- Ne korlátozzuk a gyermekek mozgásvágyát, eszközhasználati igényét.
- Alkalmazzuk az edzés különböző formáit; a lég és napfürdőzést az időjáráshoz alkalmazkodva.
- Vegyük figyelembe a gyermekek állóképességét, fokozatosan terheljük őket a sétákon, kirándulásokon a gyaloglással, futással.
- A szabadon való fürdésnél ügyeljünk a levegő, a víz hőmérsékletére és tisztaságára. Rendszeresen figyeljünk a napfürdőzéskor a napozás veszélyeire!
- A pihenésnek, alvásnak helye van az óvoda gyermek napirendjében. Életkorából adódóan még naponta szüksége van a nyugodt, egészséges alvásra, pihenésre.

### *Feladatunk:*

- Gondoskodjunk óvodai napirendünkben az alvás, pihenés nyugodt körülményeinek biztosításáról, a szoba friss levegőjéről, a tiszta ágyneműről, megfelelő méretű ágyvászorról, kényelmes, a gyermek testméretének megfelelő ágyakról.
- Nevelési szempontból előnyös és biztonságot nyújtó, a pihenés kezdetén alkalmazott mesemondás, halk dúdolgatás (altatókkal). Ez szokássá is alakítható, így ezáltal a napnak kedves, várt időszaka lehet a gyermek számára.
- Altatáskor mellőzzük a hangos megnyilvánulásokat, a beszédet. Megnyugtató simogatással, biztonságot adó jelenlétünkkel segítsük a gyermekeket az elalvásban, a pihenésben.

### *Gyermeki tevékenységek:*

- A gyermekek óvodába érkezéskor, távozáskor, valamint levegőzések és pihenések alkalmával lehetőleg önállóan, vagy kis segítséggel öltöznek, vetkőznek. Ruhájukat igyekeznek a helyére rakni. Próbálkoznak a cipőkötéssel, cipőfűzéssel.
- Köhögéskor, tüszentéskor megfelelően használják a zsebkendőt. Papírzsebkendőt használnak, melyet a szülők folyamatosan pótolnak.
- Étkezések alkalmával és szükség esetén pl. WC használat után, szennyező foglalkozások után, igény szerint kezet mosnak. Használják a szappant, körömkefét, nyitják és zárják a vízcsapot.
- Ebéd után fogat mosnak, melyhez segítséget adunk a fogkrém adásával. Önállóan használják a WC-t, ügyelnek a mosdó és WC rendjére, a tisztálkodó szereiket a helyére teszik, a kancsóból önállóan öntik a vizet, a folyadékot.
- Rendeltetésszerűen használják az evőeszközöket, a szalvétát. Étkezés közben nem zavarják társaikat, megszokják, hogy csendben beszélgethetnek asztaltársaikkal. Az étkezési szokásokat, a kultúrált étkezés szabályait igyekeznek betartani.
- Használják a tornaszereket, a hintát, mászókat, csúszdát, stb. Sokat szaladnak, futkároznak a füves udvaron, kirándulások alkalmával. Örülnek a fürdésnek, a szabadban való játéklehetőségeknek. Segítenek egymásnak az öltözködésben, rendrakásban, előkészületekben.

#### *Módszertani alapelvek:*

- Alkalmazzuk a gondozási teendők végzése során a fokozatosság, folyamatosság, következetesség elvét.
- A gyermekek életkori igényeinek megfelelően nyújtunk segítséget az öltözködéskor, testápolásnál, étkezésnél, edzésnél.
- Tartsuk szem előtt a gondozás során a gyermekek kiszolgáltatottságát, emberi méltóságát (testápolás, öltözködés).
- Adjunk lehetőséget mindenkor a gyermekeknek testi szükségleteik kielégítésében (WC használat, vízivás stb.).

#### *A fejlődés jellemzői:*

Óvodáskor végére gyermekeink rendelkeznek azzal az önállósággal, hogy személyükkel kapcsolatos teendőiket önmaguk végzik.

Önállóan, kultúráltan étkeznek, igénylik az esztétikus terítést, melyet ők maguk is képesek elvégezni. Ismerik az evőeszközök használatát, képesek az asztal rendjét visszaállítani.

Felismerik biológiai szükségleteiket, önállóan kielégítik azokat. Kialakul tisztálkodási igényük és szokássá válik.

Egyéni fejlettségüknek megfelelően önállóan mosakodnak, fogat mosnak, törülköznek.

Helyére teszik a tisztálkodó szereiket, ruhadarabjaikat felismerik, összehajtják.

Önállóan öltözködnek, csak kis segítséget igényelnek egy-egy ruhadarab felvételénél, rögzítésénél (pl. hátul kötés, csat).

Kialakul igényességük és esztétikai érzékük az öltözködés iránt.

Szívesen mozognak a szabadban, örömet okoz számukra a fürdés, kialakul a vízzel való kapcsolatuk. Képesek szabályozni viselkedésüket, mozgásukat étkezéskor, öltözködéskor, testápoláskor, pihenéskor.

## **2.1.2. TÁRSAS NEVELÉS, SZOCIALIZÁCIÓ**



Óvodába lépéskor minden kisgyermekre új kapcsolatok várnak. Ezt a váltást ha az óvónő megkönnyíti, akkor az új környezet, az új emberi kapcsolatok olykor szorongást keltő hatása oldódik, elmúlik. Az új környezet elfogadásához elengedhetetlen az érzelmi biztonságot nyújtó légkör. A csoport segíti, serkenti a szocializációt, amelyet a családi és a bölcsődei szocializációra építve az óvoda folytat. Az óvoda a helyes viselkedés kialakítását alapvető célnak tekinti. A közösség fejlődése a csoport tagjainak tevékenységétől és a gazdagodó társas kapcsolatoktól függ. A közösségi és szocializációs nevelés óvodásainkat fokozatosan elősegíti abban is, hogy az iskolai életben megállják a helyüket, tudjanak egymáshoz alkalmazkodni, és képességeiktől függően a legjobb tudásukat tudják majd nyújtani.

A barátságos, derűs légkör biztonságérzetet ad a gyermeknek. Mivel a gyerekek viselkedése ebben az életkorban erősen indulati és érzelmi síkon mozog, a derűs légkörben kezdetben bontogatni a barátságot fejlesztő érzelem: a részvét, az együttérzés kifejezését is. A csoport légkörét a teljes kölcsönös bizalom hatja át. Ezt segíti, ha a felnőtt érezteti, hogy maga is bízik minden gyermekben. Az óvónő modell értékű személyisége serkentőleg hat a gyermekek egyéni fejlődésére.

A kortársi kapcsolatok alakulásában az óvoda kiemelkedő színtér. Jelentősége a személyiségfejlesztésben több szempontból is fontos, mert a csoport közvetítő hatású, a mikrokörnyezet sajátos tartalmat hordoz. Az óvodában fokozódik a társas hatékonyság, a szociális erő, ami segíti az egészséges én-fejlődést. Ez biztosítja a sokoldalúságot, az összehasonlítási lehetőséget, ezáltal segíti a reális önismeret-önértékeléssé alakulását. A csoportközeg lerövidíti a tapasztalatszerzés útját, mert alkalmat ad a probléma többirányú megközelítésére, s így rugalmas gondolkodásmódot biztosít.

A szocializálódás eredményeként a gyerekek szívesen kapcsolódnak az óvodához, óvónőjükhöz, a hozzájuk érzelmileg közelálló társakhoz, elsajátítják az életkoruknak megfelelő társadalmi normákat, értékrendeket.

#### *Feladataink:*

- Lehetőséget biztosítunk a szülős beszoktatásra, hogy biztosítsuk a gyerekek zökkenőmentes óvodakezdését.
- Gondoskodjunk arról, hogy már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érijék a kisgyermeket. Az óvónő-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív érzelmi töltés jellemezze.
- Teremtünk lehetőséget arra, hogy minél több közös élményben legyen részük a gyermekeknek.
- Tegyük lehetővé az egy időben, de egymástól függetlenül folyó tevékenységek, a közös és egyéni foglalkozások, valamint a játék zavartalanságának feltételeit.
- A gyerekekkel együtt alakítsunk ki a csoportszobában bensőséges "kuckókat", leválasztott sarkokat, amelyek a csoportszoba meghitt jellegét, intimitását növelik.
- Igyekezzünk érdeklődést kiváltani a többiekben társaik mondanivalója iránt.
- Tegyük lehetővé, hogy a barátok - ha kívánják - a nap nagy részében együtt játszassanak, együtt ülhessenek, egymás mellett alhassanak, és támogassuk - a szülők segítségével - óvodán kívüli találkozásait..
- Tevékeny készülődéssel éreztessük a gyerekekkel, hogy az ünnepek jelentős alkalmak. A közös tevékenység a gyermek fejlődésének serkentője. A közös készülődések, tervezgetések, a holnap örömei távlatot jelentenek a gyermek számára.

- A távlatok és a hagyományok rendszeréből kiemelkednek az időről-időre visszatérő, sajátos keretek között lezajló közösségi események, az ünnepek. Az ünnepeket emeljük ki az óvoda mindennapi életéből, de előzményei és emlékei illeszkedjenek a gyermekek természetes életmenetébe.

*Gyermeki tevékenységek:*

Az óvodában minden közös tevékenység lehetőséget ad a közösségi nevelésre és szocializációra. Például részt vesznek az ünnepek előkészületeiben. Óvodánkban az ünnepeket két témakörre építjük.

- A gyermekek ünnepei (születésnap, Október 23. Mikulás, Március 15. Anyák Napja, Ballagás).
- A természettel és a néphagyományokkal, történelmi értékekkel kapcsolatos ünnepek (farsang, tavaszvárás, Húsvét, pünkösddőlés, szüret, Márton nap, Luca nap, Karácsony, Újév, stb.).

Az ünnepek fényét emelheti a feldíszített óvoda és a résztvevők alkalomhoz illő öltözéke.

*Elvek alkalmazása:*

- Tudatosan szervezett és spontán pedagógiai hatásokkal jutassuk el a gyermekeket az "én"-től a "mi" tudatának kialakulásáig.
- Alakítsuk ki azt az igényt, hogy az egyéni teljesítményeket a közösség szempontjából is mérlegeteljék.
- Mutassunk példát a másság elfogadására. A nehezen szocializálható gyerekeket sajátos törődésben részesítsük.
- Segítsük, hogy a pozitív tulajdonságok hassanak az egyes baráti párokra, csoportosulásokra. A közösségi nevelés egész folyamatában fejlesszük az egymás iránti felelősség- és kötelességtudatot.

*A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:*

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is érette válnak. Egyre több szabályhoz tudnak alkalmazkodni, feladattudatuk kialakulóban van. Ez megértésben, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg. Nyitottá válnak környezetük iránt. Tudnak rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatózó jóra és szépre, tisztelik és becsülik azt. A szociálisan érett gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

*Kapcsolatok más nevelési területekkel:*

Szoros kapcsolatban áll a közösségi nevelés a játékkal, a munkával és minden nevelési területtel, mert a tevékenységeket közösségben végezzük. A gondozási teendőkkel is kapcsolatos, mivel a gyermekek szívesen segítenek egymásnak.

## **2. 1. 3. ANYANYELVI NEVELÉS, ÉRTELMI FEJLESZTÉS**

Az anyanyelv ismerete és használata kulcs a világ megismeréséhez.

A nyelvi kommunikációs nevelés egységes folyamat, amely magában foglalja a gondolkodás tartalmát.

Az anyanyelvi nevelés segítségével, a nyelvi kommunikációs rendszer működésével tudjuk közel hozni, és érhetővé tenni gyermekeink számára a fejlesztés eszközeit: a matematikai játékot, a vizuális nevelést, az irodalmi nevelést, a zenei nevelést, a mozgást.

Már egészen kicsi korban fontos a szép, érthető, tiszta beszéd elsajátítása. A kisgyermek otthon a családban főként az anya által ismerkedik meg az anyanyelvvel.

Óvodába lépéskor a gyermek beszéde jelzés az óvónő számára a család beszédkörnyezetéről, a gyermek fejlettségéről.

A gyermek mintát követő, utánozó tulajdonságára alapozva az óvónő beszédmodell szerepe rendkívül jelentős. A kommunikációs kapcsolatok kialakításának alapja az óvónő és a gyermek között kialakuló bensőséges viszony, a jó csoportlétkör.

A beszéd a szocializációban nélkülözhetetlen, elengedhetetlen. Átala erősödik a gyermek biztonságérzete, bővül tájékozottsága, formálódik beszédképessége, gazdagodik anyanyelvi kultúrája. Az anyanyelv használata az óvodai nevelés minden területén érvényesül.

A gyermek 6 éves koráig sajátítja el az anyanyelvet, ebben a korban alakul ki bennük olyan élmény, amely meghatározhatja a gyermek anyanyelvhez fűződő viszonyát.

#### *Feladatok:*

- Tisztán, tagoltan, érthetően beszéljünk a gyermekek között. Beszédpéldánkkal keltsük fel a gyermekekben a beszélő kedvet, teremtsük meg a követendő beszédmodellt.
- Ismerjük meg gyermekeink beszédállapotát, beszédfejlettségét már az óvodába lépést követően.
- A tevékenységek végzése közben arról beszéljünk, amit éppen közösen játszunk, vagy végzünk a gyerekekkel. Így minden cselekvéshez nyelvi kifejezés is tapad.
- Teremtsünk állandó beszédes légkört, tartsuk fenn a gyermek kérdező és beszélőkedvét. Válaszoljunk minden esetben kérdéseikre, elégítsük ki kíváncsiság vágyukat.
- A mesékben előforduló egyes kifejezéseket lehetőség szerint alkalmazzuk szabadidőben is, a vidám hangulat megteremtéséhez.
- Serkentsük őket arra, hogy a megismert új szavakat, kifejezéseket alkalmazzák beszédükben.
- Ösztönözzük őket mesemondásra, történetek elmondására. Adjunk lehetőséget az önálló beszédre társaik előtt.
- Alkalmazzuk az anyanyelvi nevelés, mesemondás módszereként a bábozást, mint modell értékű beszédmodot. A játékos beszédhasználat fejleszti a figyelmet, az emlékezetet, a szókinccset, nyelvi jártasságot, készséget.
- Jó példával küszöböljük ki a gyermekek indulatos szavait, helytelen beszédét.
- Nyilvánítsuk ki mi magunk is beszédünkben érzelmeinket; örömet, felháborodást, bánatot, stb.
- A beszéd során alkalmazzuk a metakommunikációs eszközöket a mondanivaló megerősítésére, a jobb megértés és az érdeklődés ébrentartására.

#### *Gyermeki tevékenységek:*

- A kapcsolatteremtés egyik formája a köszönés. A "csókolom" köszönés napjainkban egy óvodás gyermek szájából minden körülmények között megállja a

helyét. A gyermeket beszéd során arra szoktatjuk, hogy ránézzen arra akivel beszél, ne vágjon társa illetve a felnőttek beszédébe. Legyen udvarias a felnőttekkel és gyermektársaival, használja a kérem, köszönöm kifejezéseket.

- Szórakoztató, érdekes óvodás gyermekeink számára a bábozás. Az óvónői bábjáték hatására ők maguk is kedvet kapnak a báb használatára. A báb mögé bújva bátrabban megnyilatkoznak, megismerhetjük érzéseiket, vágyaikat, gondolataikat.
- A versmondás a legjobb alkalmat nyújtja a beszédtechnikai hibák javítására, a tekintettartás, a helyes testtartás gyakorlására, a verbális emlékezet fejlesztésére. A szerep szerinti beszédmód gyakorlása élethelyzetekben pl. vásárlás, útbaigazítás és egyéb szerepjáték helyzetekben neveli és fejleszti a gyermeket.
- A mesehallgatás során a gyermekek jártasságot szereznek a mese önálló elmondására. A sorozatos gyermeki mesemondás által kialakul beszélő kedvük, gazdagodik szókincsük, beszédfordulataikban használják a népmesék sajátos kifejezéseit, (hamuban sült pogácsa, aranyalma, vándorbot, egyszer volt hol nem volt, stb). A népmesékben találkozik a kisgyermek a népi életmód szokásrendjével, hagyományaival, pl. köszönési módok: "Adj Isten!", "Mi járatban vagy erre?", "Hol jársz itt, ahol a madár sem jár?", "Mi jóban jársz?".
- A közmondások, időjósítások, névcáfólok, találós kérdések, rigmusok révén találkozik a gyermek a népi életből merített fordulatokkal. A nyelvi játékok, szójátékok gyakorlása, használata fejlesztően hat a gyermek kifejezőképességére, gondolkodására.
- A kommunikációs, metakommunikációs eszközök használata segít a társas kapcsolatok alakításában, egymás megismerésében. Hasznos a személyiségfejlődés szempontjából is az óvodában megismert és alkalmazott kommunikációs rendszer. Az óvodáskor kezdetén növeli a gyermek én-tudatát, énismeretét, később az önbizalmát, önállóságát. Segíti a szocializációt és az önkifejezési módot. A tekintet, a hangváltás, hangszín, a mosoly, a fejtartás, a kéz- és testtartás mind-mind a mondanivaló megerősítésére, érthetővé tételére, a beszéd indítékára utalnak. Az óvónőtől megismert kommunikációs jeleket és jelzéseket a gyermekek átveszik.

#### *A fejlődés jellemzői:*

- A gyermekek összefüggően beszélnek. Elbeszélésük folyamatos, de gyakran még nem követik a történések logikai, időbeni sorrendjét.
- Képesek beszélgetni társaikkal és a felnőttekkel, páros beszédhelyzetben is fenn tudják tartani a kapcsolatot.
- Többnyire kívárlják a beszélő megnyilatkozásait, nem vágnak bele mások beszédébe.
- Csatlakoznak a beszélő beszédtemájához, átveszik a gondolatokat, és sajátjukat ahhoz igazítják.
- Helyesen használják a névmásokat, névutókat, igeidőket, igemódokat. Tisztán ejtik a hangokat.
- Kialakul beszédük tempója, hangsúlya, hangereje.
- Beszédükben képesek az adott beszédhelyzetnek megfelelően gesztusokat használni, arcjárással kísérlni a mondanivalót.

#### *Módszertani alapelvek:*

- Az óvónő vegye figyelembe a gyerekek egyéni beszédsajátosságait.

- Legyen alapvető az óvónő nevelőmunkájában a gyermek türelmes meghallgatása, a gyermekre irányuló figyelem.
- Az óvodában együttdolgozók beszéde legyen modell értékű, feleljen meg a gyermekektől elvárt normáknak.

*Kapcsolata más területekkel:*

- Az óvodai nevelés rendszerében az anyanyelvi nevelés minden területtel kapcsolatban van. Közvetítő közege a nevelési és tanulási folyamatnak.

## **2.2. A NEVELÉS ESZKÖZEI**

### **2.2.1. A JÁTÉK**

*A játék fogalma*

A játék az óvodáskorú gyermek alapvető, legjellemzőbb és legfejlesztőbb tevékenysége, ennél fogva az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze programunk tükrében. A játék a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, amelynek folyamatosan és visszatérő módon, napról napra lehetőséget kell biztosítani. A játék semmi mással nem helyettesíthető, magáért a tevékenység örömeért végzett, választott cselekvés, amely minden nap folyamatosan bonyolódik, visszatérő módon átszövi az óvodai élet egészét.

A gyermek a külvilág jelenségeit, ingereit, készítéseit életkorára jellemző sajátos tevékenységi formában, a játékban vetíti ki.

A játék ily módon a gyermek számára - belső indítékai és vágyai közvetítésével - tájékozódó és megismerő tevékenység is egyben. Tükrözi a gyermek valóságról alkotott képét. A játékban felszínre hozza élményeit, tapasztalatait.

A játéktevékenység nemcsak a valóságról alkotott képét eleveníti fel a gyermeknek, hanem fantáziáját, képzelőerejét is működteti. A játékban minden lehetségessé válik a gyermek számára.

A játékok jellegüknél fogva megfelelően fejlesztik a gyermek mozgását, ügyességét, leleményességét, gondolkodását, beszédét, szocializációját, különböző képességeit. A játék örömforrás. Maga a cselekvés, a manipuláció, a játék hangulata, izgalma, a játéktevékenység bonyolítása örömet jelent a gyermek számára. A játékot a feszültség csökkenése kíséri, mely megnyugtatja, kielégíti a gyermeket.

A játék a gyermek számára önkifejezési eszköz. Szabadon választhatja meg a játékeszközöket, szabadon rendelkezhet használatukról mindaddig, amíg azzal társainak bántódást, kárt nem okoz.

*A játék fajtái*

A játékfajták életkoronként és egyéni érdeklődésként változhatnak. Jó ha mindenfajta játéklehetőséget megismernek a gyermekek, és az egyéni fejlődés és érés során tapasztalataikkal, új és új ismereteikkel, gazdagítják az adott játékot. A különböző játékfajták a gyermek tevékenységeiben keverednek, egymást kiegészítik.

Így pl. építő-, konstruáló játék, kirakó játék, szerepjáték, bábozás, dramatikus játék, szabályjáték, stb.

A játékok legfontosabb pedagógiai, pszichológiai jellemzői:

*A játék felosztása a tevékenység tartalma szerint az életkorra jellemző gondolkodáshoz kapcsolódva*

<b>Gyakorló játék</b>	<b>Szimbolikus játék</b>	<b>Konstruáló játék</b>	<b>Szabályjátékok</b>
-----------------------	--------------------------	-------------------------	-----------------------

Manipulációból, rakosgatásból, örömteli mozgásokból álló tevékenység.	A gyermek a valóságot vágyihoz és érdeklődéséhez asszimilálja. Lényeges sajátossága az utánczás, a kettős tudatállapot.	Alkotásöröm, a "valamiből- valamit" létrehozás képessége. Átmenet a játékból a munka felé.	Lényege: a szabályok betartása, mely figyelmet, önfegyelmet, kitartást, erőfeszítést igényel.
---	---	--	---

A kisgyermek kezdetben egyedül játszik, de később már a legtöbb gyermek igényli a játszótársakat a játék lebonyolításához. Játszótársát maga választja meg egyéni igényeinek megfelelően. Maga dönthet arról is, ha egyedül szeretne játszani. A játsszó, a szemlélődő keresgélő és tanácstalan, bátortalan kisgyermeket a figyelmes nevelő felismeri, és igényeinek, fejlettségének megfelelően segíti, támogatja játékában (pl. felkínál számára különböző tevékenységeket, a folyamatban lévő játékba megpróbálja bevonni, felkelti érdeklődését egy érdekes játékeszköz, vagy játékhelyzet iránt).

A játék során a gyermek tapasztalatokat szerez, melyek megerősítik játsszó kedvét. A gondolkodást fejlesztő képes kirakó játékok, dominójátékok, az összerakó, szétválogató játékok tapasztalatait más területeken is hasznosíthatja a gyermek.

A mozgásos játékok nagy mozgásainak ismétlődései mind a téri tájékozódó képesség, mind a testsémák fejlesztésére kiválóan alkalmasak. A megismert mozgásformák ismétlődésével újra élük a gyermekek a játék, a mozgás, a tevékenység örömet. A szabályjátékok szinte mindenütt jelen vannak az óvodában.

Alkalmazásuk rendkívül hasznos, az egyén közösséghez fűződő viszonyának formálásában.

A játék tartalma és formája fejleszt a gyermek személyiségét. Ezért elengedhetetlenül fontos, hogy a játék formai és tartalmi gazdagítására figyelmet fordítsunk az óvodában.

A játéktevékenység tartalma helyi óvodai programunkban szervesen kapcsolódik a nevelési témához, azt komplex módon kiegészíti.

A játéktevékenységet óvodai programunkban a nap folyamán folyamatosan bonyolíthatják a gyermekek, napirend keretében.

Valamennyi csoportban a gyermekek életkorának megfelelően a reggeli érkezéstől kezdődően kezdhet játékot a gyermek, amelyet elképzelésének megfelelően folytat, bonyolít.

A játék folyamatát, tartalmát figyelve és követve helyezzük az ismeretnyújtást, a tanulást a játékba.

Óvodánkban tehát a játék a nevelés legfőbb eszköze, s hogy valóban az lehessen a következő feladatokat kell szem előtt tartani az óvodapedagógusnak.

#### *Feladatok:*

- Biztosítsuk a spontán, szabad játék lehetőségét a csoportszobában és az udvaron. Adjunk lehetőséget a gyermeknek az önálló, sokoldalú tapasztalatszerzésre.
- A játék kibontakozásához tervszerűen, tudatosan irányítsuk a gyermekek életét, szervezzünk sétákat, kirándulásokat. Törekedjünk arra, hogy a látottak játéokra inspiráló élményekké váljanak a gyermekek számára.
- Teremtsük meg a jó játék helyét, idejét és eszközeit, a megfelelő motiváló légkört. Lehetőleg külső segítőként viselkedjünk a játsszó gyermekek mellett.
- A gyermek játékát kísérvük figyelemmel és szükség esetén segítő jelleggel támogassuk őt játékának kiteljesedésében. Óvjuk a kialakult játékszituációt, biztosítsuk az elmélyült játék zavartalanágát.

- Törekedjünk az ötletességre, a játék tartalmának gazdagítására (pl. egy-egy eszközzel, textíliával adjunk további lendületet a játék folytatásához).
- Használjuk ki a játék által felkínált nevelési lehetőségeket, formáljuk a gyermekek személyiségét.
- Tapintattal, ötletekkel segítsük a társas kapcsolatok alakítását, a szocializációt.
- A játékfajták elsajátításánál alakítsuk ki a játékok használatának szabályait, és ezt elvárásként tudatosítsuk a gyermekekben.
- Megfelelő mintaadással neveljük őket találékonyságra, kreativitásra, formáljuk ízlésüket.
- Gondoskodjunk arról, hogy a néphagyományok ápolása épüljön be a gyermekek játékába, és adjon új tartalmat a való élet elemeiből a játéktevékenység tartalmának gazdagítására.
- Használjuk ki a szerepjáték, a bábozás, a dramatizálás adta alkalmat, a magatartásmódok, a szerepek rugalmas alakítására, felcserélésére, a mások ötletei iránti nyitottságra.
- Tegyük lehetővé, hogy a társakkal való együttműködés során átélhessenek a gyermekek különböző helyzeteket, melyek önálló döntésre, választásra készítetik őket.
- Segítsük a gyermeket abban, hogy a játék boldogságot, felszabadultságot, örömet jelentsen számára (pl. osztozzunk a gyermek örömeiben vagy egy-egy technikai tanáccsal adjunk ötletet a megakadt játék folytatására).
- Hagyjuk a gyerekeket egyezkedni a játékon, adjunk szabadságot az egyezkedéshez.
- Személyes példaadással segítsük elő a gyermekek beszélő kedvét a játékban. A játék helyzetének megfelelően adjunk mintát a metakommunikációs eszközök használatára.
- Alakuljanak ki a társsal való együttjátszásban a pozitív érzelmek, illetve tulajdonságok, így az együttérzés, adakozás, segíteni tudás.
- A negatív élmények játékban történő újraélései csökkentik a feszültséget, a szorongást, megszelídítik az indulatokat, ezáltal szinte kimosódnak a gyermekből a rossz érzések, negatív hatások.
- A játék szervezése során ügyeljünk arra is, hogy a mozgásos és nyugalmasabb játékok megfelelő arányban váltakozzanak.
- A különböző játékok kezdeményezésével tegyük nyitottá a gyermekeket a környező világ megismerésére, a tanulásra.
- Vegyük figyelembe a gyermekek egyéni sajátosságait, (játék kiválasztása, bonyolítása) így személyre szabottan is segítsük ebben őket. Játék közben jelzéseket kaphatunk a gyermek érzelmi hangulati állapotáról, megismerhetjük indítékait, vágyait.

#### *Gyermeki tevékenységek:*

- A gyakorlójáték főként a 3-4 éves gyermek játékát jellemzi. Ebben az életkorban a gyermek még többnyire egyedül játszik. Ismerkedik a környezetében lévő tárgyak, anyagok tulajdonságaival. Tapintással, próbálgatással, mozgatással, rakosgatással tapasztalja meg a játékok használatát, tulajdonságát, azt, hogy mi mire való (szenzomotoros érzékelés, észlelés még jellemző). A gyakorló játék keretei között már kiscsoportos korban kialakulnak a konstruáló, szerep- és szabályjáték elemei.
- Az építő, konstruáló játék óvodás korban jellemző, kedvelt tevékenysége a gyermeknek. Rakosgatja a kisebb-nagyobb kockákat, építőelemeket. Egymásra, egymás mellé rakja őket, megtapasztalja tulajdonságaikat, a térben való

elhelyezhetőségüket. Ezáltal ügyeskedik, később már az egymásba illeszthető játékokból különböző építményeket készít. Fejlődik a térérzékelés, a kreativitás.

- A kirakó, összerakó, szétválogató játékok rendkívül hasznos tevékenységek a gyermek számára. Fejlesztő hatásúak, gondolkodásra készítőek, a rész-egész viszonyát érzékeltetőek.
- A szerepjáték tevékenységei rendkívül sokrétűek. Igénylik a társak jelenlétét, aktív részvételét játékok bonyolításához. Nő a találékonyságuk, leleményességük, fejlődik gondolkodásuk, beszédkészségük, kommunikációs, szocializációs készségük. A legfejlesztőbb tevékenységi fajta a játékon belül. A szerepjátékban a gyermekek élethelyzeteket élnek át, a felnőttek életét, sokféle munkáját utánozzák tevékenységeikben. Magukra vállalják személyek, állatok dolgok szerepét.
- A barkácsolás során a szerepjátékhoz és egyéb játékhoz szükséges eszközöket készítik segítséggel és önállóan a gyerekek. Találékonyságra, kreativitásra neveli a gyermeket ez a tevékenységfajta, mely a játék igényéből fakad. Vágnak, ragasztanak, összeillesztenek különböző anyagokat (papírt, textilt, kartont, műanyagot, fát, csuhét, stb.), ismerkednek tulajdonságaikkal. Általa fejlődik a manipuláció, alaklítás, kombinatív készség.
- A dramatizálás és bábozás a szerepjátékot egészíti ki, a gyermek irodalmi élményeit gazdagítja. Ily módon az irodalmi alkotások érzelmileg megragadják a gyermeket, esztétikai élményt jelentenek számára.  
A cselekmény menetét, a szereplők mondanivalóját, hangját, mozdulatait saját elgondolásuk alapján játsszák el.  
A bábjátékban a gyermekek "báb mögé bújva" közvetlenül, bátran nyilvánulnak meg. Bábos játéktevékenységük a környezethez való viszonyukat, egyéni megnyilatkozásaikat, átélt élményeiket, vágyaikat fejezi ki.
- A szabályjáték pontos, meghatározott szabályok szerint folyik. A szabályok határozzák meg a játék megkezdésének módját, menetét, befejezését. A játék jellegéből következik a szabályok pontos betartása, a szabályoknak megfelelő viselkedés. A szabályjáték kialakulását egyértelműen a gyermekek fejlettsége határozza meg. Kezdetben fontos az óvodapedagógus jelenléte, később a fokozatos önállósodással, képesek önmaguk ellenőrzésére, a szabályok betartására. A szabályokhoz való alkalmazkodás közben fejlődik a gyermek sikerátélő és kudarc-tűrő magatartása, akarati tulajdonsága, logikus gondolkodása.

#### *Módszertani elvek:*

- Biztosítjuk a spontán, szabad játékot, hogy saját elgondolásaikat valósíthassák meg a játékban
- A gyermekek játékát lehetőleg közvetetten (indirekten) irányítjuk.
- Tartsuk természetesnek, hogy a gyermekek játékanak színvonala egyéni fejlettségüknek megfelelően alakul.

#### *A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:*

- Szerepjátékok egyéni fejlettségüknek megfelelő szinten bontakozik ki. Elfogadják játszótársaik elgondolását. Képesek lemondani egy-egy kedves játékszerről. Vállalják a számukra kedvezőtlen szerepeket is. Képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, amelyben ábrázolják a felnőttek különféle tevékenységeit és kapcsolatait.



- Önállóak a játék tervezésében, a szerepek kiválasztásában, a játékeszközök megválasztásában, a szabályok betartásában.  
Képesek játékuhoz különböző anyagból kiegészítő eszközöket készíteni a játék

igényéből fakadóan.

- A bábjáték és a dramatizálás a gyermekek szívesen végzett tevékenységévé válik. A bábmozgatás és beszédkíséret tükrözi a gyermekek mesék iránti fogékonyságát, a mesék szeretetét.
- A játékszabályokat elfogadják, betartják, s ezt elvárják társaiktól is. Elviselik az esetleges kudarccokat, képesek feldolgozni a kevésbé előnyös helyzeteket is.

*Kapcsolatok más nevelési területekkel:*

A játék az összes nevelési területtel kapcsolatban van. A munkajellegű tevékenységek, és a tanulás is játékos formában történik az óvodában. Legszorosabb a kapcsolata a közösségi neveléssel, szocializációval, anyanyelvi neveléssel.

## 2. 2. 2. A MUNKA

*A gyermeki munka fogalma*

A munka - éppúgy, mint a játék - a gyermek számára szívesen vállalt tevékenység. Számunkra a játékhoz hasonlóan a nevelés eszköze. Programunkban teret biztosítunk a gyermekmunka számára.

A munkavégzést a tevékenységen túl külső szükségesség is indokolja. A munka felelősséggel jár. Végzése közben a gyermekek tapasztalatokat, ismereteket szereznek természeti, társadalmi környezetünkről.

*Feladatok:*

- Adjunk lehetőséget a különböző munkák elvégzésére, melyek gazdagítják a gyermekek személyiségét, fejlesztik képességeiket.
- A gyermekek munkavégzés közben szerezzenek tapasztalatokat, ismereteket az élő és élettelen környezetről.
- Vezessük rá a gyermekeket a munkavégzés céljára, hasznára, szükségességére. Tegyük vonzóvá a gyerekek számára a munkavégzést, a munkára való motiváció által.
- Ismerjék meg az eszközök használatát, a munka szeretetét.
- Éljk át a közös munka örömét, érezzék hasznát.
- Ügyeljenek arra, hogy a gyermekek pontosan és alaposan végezzék a munkát, a megkezdett munkát fejezzék is be.
- Vezessük rá őket, hogy tiszteljék a felnőttek és egymás munkáját, a munka eredményét.
- Tartsák be a munkavégzés szabályait, munkavégzés közben is alkalmazkodjanak egymáshoz.
- Biztosítsuk az évszakoknak megfelelően az udvar gondozásában, és a növények ápolása közben, hogy a gyermekek közvetlen közelről megismerkedhessenek a különböző munkafajtákkal (pl. levélsöprés, faültetés, csemetegondozás).
- Segítsük, hogy a hagyományörző jelleg jelenjen meg a játék témájában a közös élmények hatásaként (pl. gyertyaöntés, adventi koszorú készítése, ajándékkészítés,

agyagozás, szövés, fonás, tojásfestés, nemezés, batikolás, gyöngyfűzés, csuhézés, stb.).

- Biztosítsuk a különböző élményeket, pl. betakarítási munkák megismerése - kukoricatörés, szüret, szülőknél vagy a határban.

*Gyermeki tevékenységek:*

- Megtanulják az eszközök használatát. A munka tartalma az óvodában a naposság, a közvetlen környezet rendjének megőrzése (elrakodás, rendrakás), babafürdetés, teremrendezés, süteménysütés, játékkészítés, ajándékkészítés, kertgondozás, növény és állatgondozás. Gyűjtőmunkához tartozik termések, termények természetes anyagok gyűjtögetése.
- A népi kismesterségekkel kapcsolatos tevékenységek (szövés, fonás, agyagozás) munkafolyamatainak végzése, az ünnepekre való készülődés sajátos munkatevékenységeinek megismerése, elvégzése.

*Módszertani alapelvek*

- Alkalmazzuk a munkára nevelésnél a fokozatosság, folyamatosság elvét.
- Vegyük figyelembe a gyermek életkori sajátosságait, a munkafeladatok kiválasztásánál.
- Csak addig végezzék a munkát, amíg annak örömszínezete van.

*A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:*

A gyermekek olyan önállósággal rendelkezzenek az egyszerűbb, életkorúknak megfelelő munkatevékenységeknél, hogy segítség nélkül is képesek legyenek elvégezni a megismert feladatokat (naposság, növénygondozás, rendrakás).

Ismerik az eszközök használatát, a számukra ismerős munka menetét, kérésre segítenek az óvónők.

Szívesen végzik a rájuk bízott munkát. Megbecsülik társaik és a felnőttek munkájának eredményét. A megkezdett munkát befejezik.

*A munka kapcsolata más nevelési területekkel:*

Legszorosabb a kapcsolata a közösségi neveléssel és szocializációval, mert a munkajellegű tevékenységek hozzájárulnak a gyermekek közti társas kapcsolatok alakulásához, a közösségért végzett tevékenység értelmének, szükségességének és örömének átéléséhez.

Elősegíti a személyes kapcsolatok színesebbé, bensőségebbé válását.

## **2.2.3. JÁTÉKRA ÉPÍTETT TANULÁS**

*Játék - tanulás viszonya:*

„Ismerem jól az utat lám:  
gyere ide, megmutatnám:  
amerre a játékok útja,  
arra van az okosság kútja”. (Mándy Stefánia)

Ezeket a gondolatokat magunkénak érezzük, óvodai nevelésünk filozófiájában a játék és tanulás viszonyát e gondolatok köré építettük.

A tanulást tág értelemben, de meghatározott módon értelmezzük: a tudásban, a teljesítményben, a magatartásban, viselkedésben létrejövő változásként, gyarapodásként. A gyermek a szabadon választott, spontán játékában, öltözködés, festegetés, vagy egy vita során ugyanúgy tanulási folyamaton esik át, mint egy tervezett foglalkozáson. A tanulás a képességek, a magatartás, a megismerés iránti vágy, a motiváció fejlődését és az ismeretszerzést egyaránt magába foglalja.

A gyerekek a játékban jutnak el más - más tempóban haladva, különböző képességeik szerint, a szenzoros - a motoros - a verbális és szociális tanuláshoz.

**Feladatunk:**

A teljes óvodai életet, de elsődlegesen a játéktevékenységet tekintjük a tanulás színterének. Az óvodáskorú gyermek pszichológiai jellemzője: az érzékelés, észlelés megfigyelés pontatlansága. E funkciók élesítése fontos, mert ezekre épül az emlékezet, a képzelet, és a gondolkodás fejlődése, fejlesztése.

A fejlesztést az óvodai élet tevékenységrendszerében valósítjuk meg, a játékra alapozva. Játsszunk, de játékunk tele van a valósággal való ismerkedés sokoldalú lehetőségeivel. A foglalkozási ágak az élethelyzetekből adódó, gyermeki tapasztalatok köré rendeződő élményfeldolgozáskor alakulnak át.

### **A tanulás lehetséges formái:**

*A spontán játékban megvalósuló tanulás:*

- A tanulás köre a gyermek önálló tevékenysége. A gyerek mintát követ, megfigyel, utánózik, különböző eszközökkel manipulál (tanul).
- Önkéntelen, bármikor, bárhol alakulhat
- A felnőtt beavatkozással nem zavarja meg a gyerek játékát, elfogadja azt.
- Lehetséges partner, aki szükség esetén segít, aki érdeklődve figyeli a gyermek játéktevékenységét.
  
- Beavatkozik, ha:
  - kéri;
  - balesetveszély van.

*Szituatív (helyhez kötött) játékban megvalósuló tanulás:*

- az óvónő által kezdeményezett játék;
- előretervezett, az óvónő tudatosan alakítja, hogy a gyerekek "továbbvigyék" a témát;
- benne a gyermekek a cselekvésbe ágyazott gondolkodásukat fejlesztik;
- nem a fejlesztés a fontos, hanem a játékfolyamat, melyben a gyermekek kognitív funkcióit a speciális témák felé úgy irányítja az óvónő, hogy közben alkalmazkodik a gyermeki igényekhez;
- az óvónő a tervezett tanulást a játék során tapasztalt megnyilvánulásokra építi.

*Szervezett tanulás:*

- a tanköteles gyerekek számára szervezett, kötelező, kötött és kötetlen formában is megvalósuló tanulás.

*Kötetlen:*

- a gyermek az érdeklődésének és fejlettségének megfelelően választhat a felkínált alternatív tevékenységek és megvalósítási módok, technikák között;
- a cselekvő-játékos helyzetek provokálják és mozgósítják a gyermeki késztetéseket;

*Kötött:*

- valamennyi 5 – 6 – 7 éves gyermek számára a mozgásfejlesztés. A mese-vers kötött és kötetlen csoportos szervezésű.

*Az átlagtól eltérő tanulás (egyéni fejlesztés):*

- a tanulás - fejlesztés - az egyes gyermek részképességeinek ismeretére épül;
- a fejlesztés a felnőtt által tervezett, teremtett és befolyásolt, de a gyerekekhez igazodó;
- megvalósulhat a gyermekcsoportban és a fejlesztő szobában, a délelőtti játékidőben.

*A tanulási folyamattal kapcsolatos feladataink:*

- Az óvónőtől nagyon összeszedett, tudatos tervezést kíván az ismeretek sokoldalú átadásának megvalósítása, a játékba épített tanulási folyamat sikeres szervezése, hogy az a gyerekeknek tényleg élményforrássá, a tudás forrásává váljon.
- A játékba integrálódó tanulási folyamatban az óvónő elfogadja, hogy a gyermekek differenciáltan reagálhatnak mindarra, ami körülöttük, velük történik.
- Megteremti az egyéni szükségletek és képességek kibontakoztatásának lehetőségeit, az értelmes szabályrendszert, hogy az magatartás és viselkedésformáló értékrenddé váljék.
- Elfogadó, érzelem gazdag, megértő légkörben a gyerek választhat, alakíthat, felfedezhet és tévedhet.
- A gyermek egyéniségét, érdeklődését tiszteletben tartva segíteni kell őt önkifejezésében, személyiségének természetes fejlődésében.
- A folyamatos megfigyelések alapján az egyes gyermek önmagához és saját lehetőségeihez viszonyított fejlesztése, tervszerű, tudatos, egyéni program alapján .
- Az iskolakezdéshez szükséges motiváció, tanulási vágy, változásokhoz való alkalmazkodási képesség, akarat tulajdonságok kialakítása.

## **2. 3. A FEJLESZTÉS TARTALMA - TEVÉKENYSÉGFORMÁK**

### **2. 3. 1. A KÖRNYEZET MEGISMERÉSÉRE NEVELÉS**

A környező világ és a természet megismerése létfontosságú része a gyermek fejlődésének. A közvetlen környezetben való eligazodás egészen kicsi korban elkezdődik, s ez már formálja a gyermeket. Fokozatosan tágul előtte a világ. Egyre több tapasztalatot szerez, és ezek által lassan formálódni kezd a világról alkotott képe.

A gyermeket nevelő felnőtt tervszerűen és tudatosan, részenként ismerteti meg vele a környezetet, amelyben él. Könnyíti feladatát a kisgyermek felfedező, kutató, mindent látni- és megismerni vágyó kedve, kíváncsisága, melyre a nevelő bátran építhet.

A környezet megismerésére nevelés rendkívül sokrétűen fejleszti a gyermek intellektusát. Állandóan új és újabb megismerés felé irányíthatja figyelmét, érdeklődését. Egyre átfogóbban, s egyre közelebb hozza a gyermekhez a nemzeti kultúra értékeit, hagyományait, a közvetlen környezetére jellemző emberi szokásokat.

A 3-7 éves gyermekek nevelésében ez a terület nagyon szép feladatokat rejt magában az óvodapedagógus számára.

#### *Feladataink:*

- Alapozzuk meg és erősítsük a gyermek környezettel való pozitív kapcsolatát.
- Tervszerűen biztosítsunk lehetőséget a környezet megismerését szolgáló sétákra, kirándulásokra, gyűjtésekre.
- A megfigyelés, az ismeretgyűjtés mindig a természeti környezetben történjen, évszakonként, a gyerekek érdeklődéséhez igazodva.
- Türelmesen hallgassuk meg a gyerekek felfedező közléseit, kérdéseit. Megnyugtató válaszainkkal elégítsük ki természetes kíváncsiságukat.
- Segítsük a szülőket a gyermek környezet iránti érdeklődésének felkeltésében. Megfigyeléseinket és a beszélgetéseinket úgy irányítsuk, hogy az adott témával kapcsolatban minden fontos mozzanat és ismeret a helyére kerüljön.
- Segítsük elő, hogy a gyerekek szerezzenek minél szélesebb körben ismereteket természeti- és tárgyi környezetünkről (a családról, testükről, testrészeik funkciójáról, ápolásáról, tisztálkodásról, öltözködésről, közlekedési eszközökről, szabályokról, növényekről, állatokról).
- Tegyük lehetővé, hogy ismerjék meg lakóhelyüket, városukat, az ott található nevezetességeket (pl. tapolcai tópart, Tavas-barlang, Batsányi János szülőháza, a költő és felesége szobra, stb.).
- Nevelőmunkánk során a gyerekek ismerjék meg a lakótelepen, az óvoda környezetében található fontos középületeket és szolgáltató egységeket (bolt, posta, benzinkút, virágüzlet, orvosi rendelő, gyógyszertár). Ismerjék az utcai gyalogos közlekedési szabályait.
- Irányítsuk rá figyelmüket a környezet szennyezésének veszélyeire, alakítsuk gyermekeinkben a környezetvédő, környezetbarát magatartást.
- Tárjuk fel a gyerekek előtt az évszakokhoz kapcsolódó népszokásokat, hagyományokat, (pl. badacsonyi szüreti mulatság, Szt. György-napok, karácsonyi pásztorjáték, Lucázás-búzaültetés, húsvétvárás, locsolkodás) időjósító megfigyeléseket, jeles napokhoz kapcsolódó hiedelmeket.
- Erősítsük a gyerekek érzelmi kötődését a környezetükhöz, ezzel megalapozva a hazaszeretet érzését.

#### *Gyermeki tevékenységek:*

- Az évszakok jellemző jegyeit a természetben figyelik meg a gyerekek, kertben, udvaron, utcán, erdőben, réten.
- Megtapasztalják az évszakok időjárását, az időjárás változásait, az esőt, vihart, a szél hatását, a hideg, a meleg hatásait.
- Beszélgetnek a megfigyelő sétákon, kirándulásokon tapasztalt felfedezésekről, növényekről, erdőről, rétről, állatokról, természeti jelenségekről, természeti képződményekről (pl. a tapolcai Tavas-barlang), vizekről (pl. a Balaton, a tapolcai patak, a Tópart), hegyről (pl. a Szt. György-hegy).

- Megismerkednek az utcai közlekedés szabályaival, utcai sétákon alkalmazzák azokat.
- Megismerkednek az évszakok adta munkákkal, a kertben, udvaron, esetleg családoknál (pl. gyümölcszedés, szüret alkalmával), zöldségekkel, gyümölcsökkel, virágokkal, fákkal, háziállatokkal természetes közegükben, élőhelyükön.
- Az így szerzett ismereteket feldolgozzák játékaikban, vagy képeskönyveket, diaképeket nézegetve, hangkazettát hallgatva az óvónő irányításával.

Helyi óvodai programunkba már kiscsoportos kortól tervszerűen beillesztjük a környezetvédelemre, a környezet megóvására, szeretetére nevelést.

Ez megnyilvánul a közvetlen tárgyi környezet: csoportszoba, öltöző, mosdó, udvar rendjének, tisztaságának megőrzésében, a hulladék összegyűjtésében, melyben a gyerekek tevékenyen részt vállalnak. Megismerik a növények gondozását a csoportszobában és az udvaron.

Esetenként egy-egy kisállatot is tarthatnak a csoportszobában. Figyelhetik fejlődését, gondozását. Az állatok gondozásán keresztül megtanulják szokásaikat, védelmüket (halak, teknőc, madarak).

A környezet megismerésének folyamata közben életkorúknak megfelelően megtapasztalják a környezet óvásának, védelmének fontosságát. (A zsíros, mosószereket tartalmazó víz nem alkalmas a növények öntözésére. A természetes vizekre: tó, patak, nem szabad csokis papírokat, műanyag dobozokat és más hulladékot dobálni, mert szennyezik a vizeket és elpusztulnak a vízinövények, állatok.) Nyári fürdőzések is ügyeljenek a Balaton vizének tisztaságára. Az erdei kirándulások alkalmával is erősítjük ezeket a szokásokat, amikor fokozottan figyelünk a hulladékgyűjtők használatára. A növények, állatok megfigyelésén, védelmén, óvásán keresztül megismerkednek, megbarátkoznak a "védetség" fogalmával.

A gyermekek szinte valamennyi tevékenységük során kapcsolatba kerülnek a matematikai tapasztalatszerzéssel.

A világ dolgaiba való eligazodáshoz kapcsolódik a matematikai tanulás; a tapasztalatgyűjtés, mely a környezet megismerésétől nem választható el. Matematikai fogalmakkal a mindennapi életben állandóan találkoznak a gyerekek, így ezeket természetes módon ismerik meg.

A minket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, a gyerekek igényeihez és ötleteihez igazítva akkor lesz számukra örömteli élmény, ha játékos formában szereznek ezekről tapasztalatokat.

A matematikai tapasztalatszerzés fontos alkotóeleme a gyermekek értelmi képességeinek. A gyerekek igen sokszor akadályba ütköznek játékaik során, emiatt kíváncsiak tudásukra, erejükre, kitartásukra, s mindenhowan szeretnék megoldásra vinni azt. Ilyenkor gondolkodniuk kell a megoldáson a játék sikerességéért. A játékban ott rejlik a gondolkodás lehetősége, hiszen a matematika a gondolkodásfejlesztés szempontjából nagyszerű alkalmat kínál.

Az óvodáskorú gyermekek elsősorban érzékszerveik útján, cselekvés közben szerzik tapasztalataikat. Elsősorban az összehasonlítás révén tudják, hogy a dolgok között létezik-e azonosság vagy sem. Így jutnak el a megismerésig, amely már arra is képessé teszi őket, hogy szavakban próbáljanak összehasonlítani dolgokat. Az összehasonlítás közben azonosságokat, különbözőségeket ismernek meg, melyeket szavakban is kifejeznek.

Annak lehetőségét, hogy a gyermek az adott szituációban spontán módon vagy irányítottan szerzi matematikai tapasztalatait, az óvónő szervezi a "tanulási helyzeteket" egyénre koncentrálva, s közöttük is differenciálva.

A gyermekek számolgatnak már óvodáskor kezdetén, használják a számneveket, de kezdetben azok jelentését, sorrendiségét nem ismerik. Tehát feladatunknak érezzük, hogy sokoldalú cselekvéssel, tapasztalással, játékos tevékenységekkel, fejlesztő feladatokkal "számlálják" a környezetükben található tárgyakat. Ilyenek, pl. a társasjátékok, kártyajátékok, dominók. Az eszköz jó társa a gyereknek, melyek tulajdonságait érzékszerveivel letapintja. Fontos, hogy hallja tőlünk, hogyan nevezünk egy formát, hogy az elnevezést tevékenysége során maga is használja.

#### *Feladataink:*

- A gyerekek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztaltatása.
- A gyerekek szabadon végezzék halmazok összehasonlítását, szétválogatását, csoportosítását.
- Gyakorolják a sorba rendezést megadott mennyiségi és formai tulajdonságok alapján.
- A számfogalom megalapozására végezzenek méréseket, összeméréseket.
- Tapasztalják meg a különböző használati eszközök úrtartalmát.
- Ismerkedjenek meg a geometriai formákkal, síkidomokkal építés, gyurmázás fejlesztő játék során. Jussanak el felismerésükig.
- A tükörrel való tevékenység során fejlődjön tájékozódásuk térben és síkban egyaránt.
- A játék, a testnevelés, zenei nevelés során használjunk ki minden alkalmat a térbeli és síkbeli tájékozódás fejlesztésére (népi kiszámolók, mondókák, szökdelő- és labdajátékok megismertetésével). A matematikai játékok közben megfigyelhető az egyes gyerekek aktivitása, továbbmutató érdeklődése, gondolkodási üteme. Az egyéni bánásmódot ezen a területen fokozottan lehet érvényesíteni.

#### *A fejlődés jellemzői óvodáskor végén:*

- A gyerekek ismerik nevüket, családjukat, Tudják hol laknak, ismerik szülei foglalkozását, kérésre be tudnak mutatkozni, tudják személyi adataikat.
- Ismerik lakóhelyüket, ott képesek eligazodni. Vannak ismereteik a szülőföldről, városukról. Ismerik városuk jellegzetességeit, a fontosabb intézmények rendeltetését, a város életéből fakadó hagyományokat.
- Ismerik városunk nevezetességeit, vannak emlékképeik a kulturális eseményekről, könyvtár, mozi, színházlátogatásról.
- Tájékozottak a legelemibb társadalmi szokásokról, a kapcsolatrendszerekről, érintkezési szabályokról, tevékenységi formákról, összefüggésekről.
- Ismerik a napszakokat, a hét napjait. Különbséget tesznek az évszakok jellemző jegyei között.
- Ismerik és gyakorolják az elemi közlekedési szabályokat, a közlekedési eszközöket ismerik.
- Tudják, hogy az időjárás és a növények fejlődése között összefüggés van. Önállóan képesek az egyszerű növénygondozásra. Felismerik a zöldségfélét, gyümölcsöket. ismerik ízüket, zamatukat, tudják miért egészséges fogyasztásuk.

- Az állatokat képesek csoportosítani élőhelyük szerint, ismerik a környezetükben élő állatokat.
- Szeretik a természetet, jellemző rájuk a környezetvédő, környezetet tisztelő magatartás.
- Önálló megfigyeléseket végeznek, s közben konkrét összefüggéseket, ok-okozati viszonyokat is képesek felfedezni. Szándékos figyelmének tartalma eléri a 10-15 percet.
- Matematikai tapasztalatszerzés terén képesek összehasonlítani a különböző kiterjedéseket, halmazokat. Képesek szétválogatni különféle alakzatokat, felismerik az azonosság és különbözőség jegyeit. Tárgyakat meg tudnak számolni és 10-ig sorba rendezni. Képesek felidézni történeteket a számosság alapján, azt eljátszani és rajzban megeleveníteni. Képesek eligazodni kisebb problémákban. Képesek kirakni térbeli alakzatokat másolás alapján. Eligazodnak a térben, ismerik az irányokat.

#### *Módszertani alapelvek:*

- Vegyük figyelembe a gyermekek egymástól eltérő környezeti tapasztalatait.
- Tegyük lehetővé a gyermekek számára a felfedezés örömét, biztosítsuk az élményeket.
- Segítsük az ok-okozati összefüggések megláttatását.
- Az óvoda minden dolgozójától, s a szülőktől is kívánjuk meg a példamutató, környezetvédő magatartást.

#### *Kapcsolata más nevelési területekkel:*

A környezeti nevelés valamennyi nevelési területhez kapcsolódik. Elemei megjelennek a játékban, a mesében, a zenei nevelésben, mozgásban, hisz valamennyi tevékenység a környezeti tapasztalásra épül.

A módszerek komplexitása magában hordozza a fejlesztés sokszínűségét, érdekességét.

### **2. 3. 2. AZ ESZTÉTIKAI NEVELÉS**

Óvodai programunkban az esztétikai nevelés átfogó nevelési terület.

A kisgyermek minden élmény iránt fogékony: amit lát, hall, tapasztal. Fontos ezért, hogy

a mese, a vers, a zene, a vizuális élmények, tapasztalatok és a tárgyi környezet életkorának

megfelelő szellemi táplálék, ízlésformáló hatás legyenek. Ha sok ilyen emléke, élménye

lesz, talán felnőtt korában jobban tud majd különbséget tenni, és képes lesz a művészi

értéket megbecsülni, tisztelni.

Az esztétikai nevelés azért is fontos, mert a gyerekek sokféle családi környezetből érkeznek óvodánkba, nagy eltérést mutató érzelem, és ízlésvilággal. Az esztétikai nevelés hatásaként érzelmeikben erősödnek, gazdagodnak. Oldódnak szorongásaik, gátlásaik, fejlődnek emberi kapcsolataik, jóhoz, rosszhoz való viszonyuk alakul, önkéntes fegyelmük, önbizalmuk, a szép iránti vonzódásuk erősödik.



Nevelőmunkánk célja a tapasztalat és élménynyújtás, a valóság esztétikai felismerésére, befogadására, megvalósítására, létrehozására.

Fontos, hogy teret adjunk kíváncsiságának, fantáziája szárnyalásának. Ezáltal lesz képes saját mozgását, hangját, érzelmeit belevetíteni a környezet mozgásaiba, hangzásaiba.

A gyerekekhez személyes közvetítéssel visszük közel a művészi élményt, modellt nyújtunk, felkeltjük érdeklődésüket, példát adunk az önmegvalósítás megalapozására.

Az esztétikai nevelés olyan eligazodást nyújtó kínálat és eszköztár, amellyel a szülők is találkozhatnak az óvodában. A gyermekek rajzai, munkái, különböző alkotásai megtekintésével.

Az esztétikai nevelés legfőbb feladata a speciális, különböző tevékenységeken keresztül megvalósuló képességfejlesztés a játékosság kereteiben.

Tartalmát a nevelési területek ismeretanyaga a gyermeki tevékenységek valamint az óvodai környezet esztétikája alkotják.

*A fejlesztés területei:*

- az irodalmi nevelés
- zenei nevelés
- vizuális nevelés.

*Az esztétikai nevelés kapcsolata más nevelési területekkel*

A komplexitás eredményeként szorosan kapcsolódik más nevelési területekhez. Szervesen illeszkedik a komplex foglalkozások rendszerébe, mert mindhárom művészeti terület kedvenc, szívesen választott tevékenységi kört jelent a gyermekek számára.

### **Az irodalmi nevelés: mese, vers**

Anyanyelvünk megismertetésének és megszerettetésének gazdag lehetőségei közül is kiemelkedik az ősi forrás; a mese-vers átélésének mindennapos gyakorlata óvodánkban.

A mese és a vers az óvodáskorú gyermek életkorának megfelelő irodalmi műfaj. Hallgatása élmény a gyermek számára, melyet napról-napra átélhet.

A verset és a mesét oly módon kell közvetíteni, hogy kedvet ébresszünk újabb és újabb megisméltéléséért, hogy hallgatása közben belső képeket teremthessen a gyermek. A mese formálja érzelmi és gondolatvilágát, alakítja erkölcsi tulajdonságait.

A mesélés és verselés közvetítője az anyanyelv. Példaértékű, szép, tiszta beszédünk minta a gyermek számára. A mesélőmód, szóhasználat etikus, maradandó élményt teremt a gyermekben.

A mesemondás csendet kíván, nyugalmat, meghittséget, egyben meg is nyugtat,

gyönyörűséget okoz.

*Feladataink:*

- Igényesen válogatott, nyelvileg tiszta, esztétikus irodalmi anyaghoz kell juttatnunk a gyerekeket. Érdeklődést fenntartó előadásmóddal biztosítsuk a mesélés zavartalanságát.

- A népmesék, népi mondókák jelentős helyet foglaljanak el a hallgatott és később a gyerekek által előadott irodalmi anyagban.
- Vegyük figyelembe korábbi és óvodán kívül szerzett irodalmi élményeiket.
- A mese mindennapos élmény legyen az óvodában, alkalmait a mesehallgatásra utaló, ismétlő szokásokkal teremtsük meg, melyek a „mesélés hagyományává” válnak egy-egy csoportban.
- Ne hagyjuk figyelmen kívül, hogy a nyugalom és az áhítat megteremtése fontos feltétele az irodalmi élménynyújtásnak, a mese-vers befogadásának.
- A hallott mesék eljátszása, a tanult versek elmondása legyen napirenden minden csoport irodalmi nevelésében.

#### *Tevékenységek:*

A kisgyerekeknek az óvodáskor elején megnyugtató örömet és biztonságot ad, ha az általuk már ismert mondókákat, verseket a felnőttek testközeli kapcsolatot teremtve mondogathatják.

Újakkal kiegészítve gyakran ismételtnek kezdetben dalokat, mondókákat, altatókat, kiolvasókat, állathívogatókat, majd halmozó és láncmeséket, verseket, verses meséket, végül fokozatosan hosszabbodó prózameséket. Az egyszerű mesék hallgatásán keresztül fokozatosan megszokják a mese figyelmes végighallgatását. A nagyok a mese cselekményét már mozgással, mímeléssel is kifejezik. Az óvónő általi rövid jelenetek bemutatásával megismerik a bábozást.

A nagyok bábjátékkal, dramatizálással örömteli élményeket élhetnek át, emlékezetessé teszik a kicsik számára az ünnepeket, rendezvényeket.

A mesét a hozzá kapcsolódó énekkel, verssel befejezve, az ismétlések gyakoriságával, a szabad választással elérhetjük, hogy a gyerekeknek lesz kedvenc meséjük, versük. Ehhez fontos, hogy minden csoportnak legyen saját báb- és eszközkészlete, melyet mindenkor használhatnak kedvenc meséikhez. Elengedhetetlen, hogy legyen néhány szép gyermekeknek szóló könyve a csoportoknak, melyet kézbe vehetnek, lapozhatnak, nézegethetnek. Mindezek eredményeként fejlődnek a gyerekek nyelvi képességei: a helyes kiejtésük, tiszta beszédhallásuk, nyelvtanilag tiszta beszédük. A népi mondókák segítik a magán- és mássalhangzók tiszta ejtését, a megfelelő artikulálást. A bábjáték, dramatizálás fejleszti nyelvi emlékezetüket, lehetőséget adnak az összefüggő beszéd és párbeszéd gyakorlására, a társalgási kedv fokozására, önálló versmondásra.

A mese, a vers, bábozás tevékenységeinek csoportonként változó hagyományos helye van, amelyet a gyermekekkel együtt szokásként alakítunk ki (barátságos, meghitt, hangulatos mesekuckók, bábos sarkok), melyeket a motiváció fontos tényezőjének tartjuk.

#### *A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén:*

Megszilárdulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokások. Szeretik és igénylik a meséket, szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat. Önállóan is képesek egy-egy mese és néhány vers elmondására. Képesek figyelmesen végighallgatni a mesét. Viselkedésük tükrözi a belső képek kiépítésének jeleit. Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak a kicsik és maguk szórakoztatására. Tudnak mesét, történetet kitalálni, mozgással, mímeléssel, bábozással, dramatikus játékokkal megjeleníteni, kifejezni.

#### *Kapcsolatok más nevelési területekkel:*

Az irodalmi nevelés legszorosabban az anyanyelvi neveléssel, a zenével, az énekkel, mondókákkal, a mozgásos játékokkal fonódik össze. A komplexitás eredményeként más nevelési területekhez is kapcsolható.

## **Zenei nevelés**

Az óvodai zenei nevelés célja, hogy alakuljon ki a gyermekekben a zene befogadására való képesség, a zene iránti érdeklődés, a közös éneklésre való igény. Az éneklés, énekes játékokon, zenehallgatáson keresztül a közösen végzett zenei tevékenységek olyan örömteli élményekhez juttatják a gyerekeket, amelyek felkeltik zenei érdeklődésüket, formálják zenei ízlésüket, fogékonyságukat, megalapozzák zenei anyanyelvüket. Érzelmileg pozitívan motivációt kölcsönöz a közös énekelgetés és a mozgásos játékok köre a gyermekek számára.

### *Feladataink:*

- Élményszerű motivációval szeretessük meg óvodásainkkal az éneklést, a gyermekdalokat, a népi gyermekjátékokat.
- Megfelelő mintaadással szoktassuk őket a tiszta éneklésre, átgondolt tervezéssel és szervezéssel teremtsük meg a zenei nevelés nyugodt légkörét.
- Fejlesszük zenei hallásukat, ritmusérzéküket, harmonikus, szép mozgásukat. A zenei nevelés feladatait illesszük be a komplex tanulási folyamatba.
- Igényesen a gyermekek életkorának megfelelően válogassuk a zenei anyagot.
- A helyi néphagyományok ápolása érdekében keressünk olyan zenei anyagot is, amely tükrözi a környék népzenei emlékeit, hagyományait. Ezeket is ismertessük meg a gyerekekkel.
- A zenei élményeket a nap folyamán játék közben és tudatosan szervezett foglalkozások, tevékenységek útján juttassuk el a gyerekekhez.
- Zenehallgatásra, énekes játékokra a délutáni órákban is teremtsünk alkalmat.

### *Gyermeki tevékenységek:*

A fejlesztés tartalma korosztályoknak megfelelően: dalanyag, zenehallgatási anyag, népzenei anyag. A gyerekek megkülönböztetik a magas és mély hangokat, felismerik, megértik és alkalmazzák a halk, hangos hangzást, visszaénekelnek dallamokat. A ritmust, az egyenletes lüktetést játékos mozdulatokkal érzékeltetik. Képesek dallam- és ritmusmotívumok alapján dallamfordulatokat kitalálni. A hagyományőrző tevékenységekhez, ünnepekhez dalokat, táncokat, mondókákat tanulnak (pl. szüreti, vásári dalok, kikiáltások, rigmusok, lucázás, pásztorjáték, pünkösödölő). Megfigyelik, utánózzák, felidéznek az állatok és a természet hangjait, a környezetükben hallható zörejek, ének- és beszédhangokat. Önállóan használják a ritmushangszereket. Egyszerű, játékos mozgásokat végeznek egyöntetűen, esztétikusan.

A gyermek néptánc elemeinek megismerése nevelésünknek része. A néptánc játékos tanulása, a társakkal való együttmozgás, együttjátékozás, a szép táncos öltözet, olyan plusz élményt nyújtanak a gyerekek számára, és olyan sajátosan fejlesztik mozgásukat.

### *Módszertani alapelvek:*

- Jussanak érvényre a zenei nevelési feladatok és a zenei képességfejlesztés feladatai a foglalkozási anyag összeállításában, a zenei anyag kiválasztásában.
- Alkalmazzuk a fokozatosság elvét.

### *A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén:*

A gyerekek szívesen énekelnek önállóan és társaikkal együtt. Képesek megkülönböztetni és kifejezni az egyenletes lüktetést és a ritmust. A mondókák és a dalok ritmusát belső hallás alapján felismerik és összekapcsolják. A mondóka és dalritmusban kiemelik a negyed szünetet. Felismerik és megkülönböztetik a normál, a gyors és lassú tempót, a magas és mély hangzást, a halk és hangos éneklést. Dúdolásról, hangszerről, egy-egy motívumról felismerik a dalokat. Ismerik az alapvető tánclépéseket, forgásokat, mozdulatokat. Számos dalt, népdalt ismernek. Szívesen hallgatnak zenét, fogékonyak az új dallamok iránt. Ügyesen használják a ritmushangszereket.

### **Vizuális nevelés**

Összetett, sokszínű nevelési terület magában foglalja a rajzolást, festést, mintázást, képalakítást, építést, konstruálást, kézimunkát, a műalkotásokkal való ismerkedést, a környezetalakítást. A gyerekeket életkoruknak megfelelően képi, plasztikai kifejezőképesség birtokába juttatja, kialakítja térbeli tájékozódó képességüket. Célunk, hogy gazdagodjon tér- forma - színeképzetük, esztétikai igényességük, nyitottságuk. A népi remekek látványa ébressze fel érdeklődésüket a természetes anyagok és a belőlük készíthető eszközök, használati tárgyak, játékeszközök iránt.

#### *Feladataink:*

- Rendkívül fontos a környezet esztétikája, ez formálja elsődlegesen a gyerekek ízlését. A közvetlen tárgyi környezet kialakításánál az ízlésségre, az esztétikusságra, a harmónia megteremtésére törekedjünk.
- Az eszközök kiválasztásában a célszerűség, a praktikusság, az esztétikum legyen az elsődleges szempont.
- Az alkotó tevékenységhez teremtünk megfelelő, kényelmes, védett helyet és alkotó légkört.
- A gyerekek számára biztosítunk a természetes anyagokat, terméseket munkáikhoz.
- Fejlesszük a 3-7 éves korban tervezhető tevékenységek tartalmát és minőségét.
- Biztosítunk a tevékenységek szervezeti formáit, a kötött és a kötetlen tevékenységet, hogy valamennyi anyagot és formát kipróbálhassanak, megismerhessenek.
- Tegyük lehetővé, hogy a gyerekek szabadon bekapcsolódhassanak és kiléphessenek, valamint elegendő idejük legyen a tevékenységhez, amiket egész nap folyamatosan biztosítunk számukra a szabadjátékban is.

#### *Tevékenységek:*

A gyerekek életkoruknak megfelelően próbálkoznak festéssel, rajzolással, képalakítással, színezéssel, fonással, batikolással. Plasztikai munkákat készítenek. A vizuális tevékenységeket nemcsak kötetlen, hanem kötetten formában is szervezzük.

#### *Módszertani alapelvek:*

Segítsük a gyerekeket minél több sikerélményhez jutni a vizuális nevelés területén. Adjunk egyenlő esélyt minden gyerek számára a fejlődéshez. Alkalmazzuk a fokozatosság elvét. Biztosítunk lehetőséget képességeik kibontakoztatására, a tehetséggondozásra.

#### *A fejlődés eredménye az óvodáskor végén:*

Élményeiket, elképzeléseiket egyéni módon jelenítik meg. Alkotásaikra jellemző a részletező formagazdagság, a bátor egyéni színhasználat, Örülünk alkotásaiknak, a

közösen készített kompozícióknak. Plasztikai munkáik egyéniak, részletezők. A téralakításban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködők. Érdeklődőek a szokatlan, érdekes jelenségek iránt, rácsodálkoznak a szép látványra, gyönyörködni tudnak benne. Beszélgetni tudnak az alkotásaikról, megfogalmazzák értékítéletüket.

### **2.3.3. MOZGÁS, TORNA**

A mozgás a gyermekek egész napját átszövi. A testnevelés foglalkozásokon túl a szabadjátékban, a környezeti és esztétikai nevelésben, a gondozásban, az önvizsgáló tevékenységben is jelen van. Ezért fontosnak tartjuk mozgásigényük kielégítését. A rendszeres mozgás kedvezően befolyásolja az egész szervezet növekedését, hozzájárul a légző és keringési rendszer teljesítőképességének, a csont és izomrendszer teherbíró képességének növeléséhez. Fontos szerepet játszik az egészség megóvásában, a szervezet biológiai egyensúlyának fenntartásában.

A nagymozgásoktól a finommotoros manipulációig, minden tevékenység elősegíti a

gyermekek személyiségalkulását, értelmi-szociális képességeik fejlődését. A mozgásos

játékok által fejlődik vizuális emlékezetük, térészlelésük. Gyarapodik szókincsük,

viselkedési mintát tanulnak, siker, kudarc elviselésében tapasztalatot szereznek.

#### *Feladataink:*

- A tornához, játékos mozgáshoz, eszközzel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában, az óvodai nevelés minden napján biztosítsunk lehetőséget és teremtsük meg a biztonságos környezetet.
- Törekedjünk a gyerekek természetes mozgáskedvének megőrzésére, a mozgás megszerettetésére.
- A rendszeres mozgás által alakítsuk ki az egészséges életvitel igényét.
- Bővítsük mozgástapasztalataikat, gyakorlás által alakítsuk mozgáskészségüket.
- Fejlesszük testi képességeiket, erőnlétüket. Lehetőség szerint friss levegőn, a szabadban tornáztassuk a gyerekeket.
- Pontos és esztétikus mozgásvégzésre biztassuk őket, törekedjünk arra, hogy a szabályokat betartsák, tiszteljék egymást, vigyázzanak társaik és saját testi épségükre.
- Biztosítsunk optimális terhelést.
- A 3-4 éveseknél a természetes nagymozgások, a 4-5 éveseknél az egyensúlyérzék fejlesztése, az 5-7 éveseknél a finommotorika és az észlelés fejlesztése kapjon nagyobb hangsúlyt.
- Figyeljünk fel a fejlődési rendellenességekre, jelezzük a szülőknek és javasoljuk korrekciójukat.

#### *Gyermeki tevékenységek a testnevelés foglalkozásokon:*

:

- A foglalkozások anyaga- atlétika, torna, játékjellegű főgyakorlatok. Alapvető módszer a játékosság.
- A 3-4 évesek jórészt nagymozgásokat végeznek (járások, futások, csúszások, mászások talajon és szeren).

- a testséma fejlesztés anyaga: - a testének ismeretét célzó gyakorlatok
  - a tárgyakhoz viszonyított testhelyzetek gyakorlása
    - a test személyi zónájának alakítása
    - oldaliság gyakorlása
- 4-5 éves korban a tér mozgásos megismerésére szervezett gyakorlatokat végzik hangsúllyal (különböző irányokba mozgás, különböző formák bemozgása, elhelyezkedés szereken).
- Kiemelt még az egyensúlyt fejlesztő gyakorlatok végzése (forgások, fordulatok, testhelyzet változtatások), valamint a szem-kéz, szem-láb koordinációt fejlesztő gyakorlatok.
- Az 5-7 évesek anyagának legjelentősebb része az észlelés fejlesztését szolgáló gyakorlatok (alaklítás, formaállandóság fejlesztése, körforma kialakítása), valamint a finommotorika fejlesztése a tornaszerek és eszközök különböző forgásmódja által.

▪ *A mindennapos tornában:*

Naponta legalább egyszer 10-20 perces időtartalommal, a napirendbe tetszés szerint illeszthető tevékenység, amit a gyerekek lehetőleg a szabadban, vagy a csoportszobában végeznek.

Anyagát a mozgásos játékok, gimnasztikai gyakorlatok alkotják.

Az örömmel, jó hangulatban végzett gyakorlatok, játékok lehetővé teszik a fejlesztési feladatok megvalósítását, a társas kapcsolatok alakítását.

▪ *A szabadjátékban:*

Örömteli, játékos mozgásokat végeznek, szabályokat betartva, fejlettségüknek és érdeklődésüknek megfelelő tevékenységet végeznek. Az udvari játékban is használják a tornafoglalkozások eszközeit. A mozgásos népi sportjátékokkal egészséges küzdőszellemet tanulnak.

*Elvek alkalmazása:*

Alkalmazzuk a fokozatosság és rendszeresség elvét, a tapintatos elfogadás elvét. Tartsuk tiszteletben a gyermekek egyéni adottságait, fejlődési ütemét, vegyük figyelembe fizikai terhelhetőségüket. Biztosítsuk a mozgásszabadságot, az egészséges mozgásformák gyakorlásának lehetőségeit.

*A fejlődés jellemzői:*

Óvodáskor végére a folyamatos edzés hatására gyermekeink egyéni testi adottságaiknak, fejlettségüknek megfelelően rendelkeznek állóképességgel, teherbíró képességgel. Ismerik a különféle mozgásformákat és gyakorlatokat. Örömmel mozognak, tornásznak a szabadban, a csoportszobában. Értik a vezényszavakat, képesek végrehajtani a szóbeli utasításoknak megfelelően a különféle tornagyakorlatokat. Önállóan végzik a szabad gyakorlatokat, gimnasztikai gyakorlatokat. Kis segítséggel végzik a tanult és ismert talajgyakorlatokat, szergyakorlatokat. Pontosan, ügyesen és tempósan hajtják végre és kapcsolják össze a fő gyakorlatokat; a csúszást, kúszást, mászást, gurulásokat, ugrásokat, egyensúlyozó járásokat, átfordulásokat. Képesek lassú és gyors iramban futni, szökdelni. Képesek a labda különböző használatára, labdavezetésre, a különféle dobásokra. Biztosan használják az alapvető sporteszközöket, sportfelszereléseket. Tudnak tempót váltani a járásoknál, futásoknál. A mozgásos versenyjátékok során kialakul gyermekeinkben a küzdőszellem, a csapatszellem, a versengeni tudás.

## 2.4. TAGINTÉZMÉNYEK SPECIÁLIS TEVÉKENYSÉGEI

### 2.4.1. Barackvirág Tagintézmény

A hagyományörzésnek helye van az óvodai nevelőmunkában. A népi kultúra hagyományozódásába természetes módon belenőnek a gyerekek. A néphagyományörzés és tájhagyományok tiszteletével a népi kismesterségek, népszokások életkor specifikus megismertetésével legfőbb nevelési célunk az, hogy gyermekeink befogadóbbak, érzékenyek legyenek a szépre, értékeinkre, nemzeti kultúránkra. A naptári évhez fűződő népszokások ápolása hangulatosabbá, élmény telibbé teszi a jeles napok várását, az ünnepeket. Javarészt a tevékenységekben jelenik meg a hagyományörzés a gyerekek életkorának megfelelően, ennek nyomán a gyermekmunkákban, az óvoda hangulatában.

#### *Feladataink:*

- Bővítjük ismereteinket a népi hagyományok eredetéről, lényegéről, a hiedelemvilág jelképeiről.
- Tudatosan fejlesszük jártasságainkat a népi kézművesség, hagyományörző tevékenység területén (pl. nemezés, szövés, batikolás, gyöngyfűzés, hímzés, fazekasság, bőrművesség, kosárfonás, gyertyaöntés).
- A hagyományörző tevékenység kerüljön felszínre a gyermekek tevékenységében, játékában.
- Az anyag kiválasztásánál vegyük figyelembe gyermekeink életkorát, lakóhelyünk jellegzetességeit, a tájegységhez kötődő hagyományokat, értékeket.
- Óvodai nevelőmunkánkba építjük be a hagyományörzés jellegzetes feladatait, a népi folklór elemeit nevelési területenként (vers, mese, dramatikus játék, zenei nevelés, vizuális nevelés, néptánc, a környezet megismertetése, mozgás, torna).
- A hagyományápolás jelenjen meg az óvoda külső, díszítő elemeiben, a csoportszobák hangulatában.
- Kutassuk fel lakóhelyünkön a népi kismesterségek lehetséges formáit. Juttassuk élményhez gyermekeinket a tevékenységek megfigyelésével, megismertetésével.
- Tegyük lehetővé számukra a napi nevelőmunkában az élmények felidézését, tevékenység formájában való újraélését.
- Biztosítsuk az eszközöket a hagyományörző munkához (szövőkeretek, fonalak, gyapjú, rafia, gyöngyök, kartonok, papírok, agyag, fűzfavessző, írórka, tojásfesték, viasz, vászon, stb.).

#### *Az óvodában ünnepelhető jeles napok időrendje és lényegi tartalma:*

- Mihály nap (szeptember 29.) - pásztorünnep  
Ezen nap időjósításából következtetnek az egész ősze.  
Megkezdik a szőlő őrését.  
Betakarítási munkák megfigyelése, termékek gyűjtése.

- Szüret (október 01-től)  
Szüreten való részvétel, szüreti munkálatok megfigyelése, szőlőszedés, szőlőszemezgetés, kóstolgatás, szőlőpréselés, must készítése, eszközök megfigyelése. Szüreti mondókák, dalok ismételtetése.
- Márton nap  
Advent (november 30. utáni első vasárnaptól a negyedikig)  
Adventi koszorú készítése, gyertyagyújtás (minden csoportban).  
Gyertyaöntéssel való ismerkedés (nagy csoportban).  
Lucázás, kotyolás (nagy csoportban).  
Ajándékkészítés, mézeskalács sütés (minden csoportban).  
Borbála nap (december 04.) Mikulás (december 06.) Luca (december 13.)
- Karácsony (december 24., 25., 26.)  
Előkészületek karácsonyra, takarítás, rendrakás, mézeskalács sütés, dalok, versek tanulása, ajándékkészítés a családtagoknak, szeretteinknek.  
Lelki ráhangolás, pozitív érzelmek fokozása, melyek a családi körben megélt ünnepeken teljesednek ki.
- Farsang (vízkeresztől hamvazószerdáig)  
Télbúcsúztató népszokások, tréfás mesék, mondókák, csúfolódók mondogatása, tanulása. Farsangi bál, multság a csoportokban.
- Húsvét (az első tavaszi napéjegyenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap)  
Határkerülés, időjárás, természet változásainak megfigyelése.  
Zöldág hordás, kosárfonás, vesszőből tojástartó készítése.  
Komálás, komatál hordás dalos játékokkal.  
Tojásfestés, locsolkodás.  
Vonulós játékok játszása, gyakorlása.
- Pünkösöd (húsvét utáni 50. nap)
- Pünkösdi király, királyné választás (5-6 éveseknél).
- Tavaszi vásár megfigyelése, újraélése a játékban.
- Énekes játékok, dalok, tánclépések gyakorlása.
- Középsős és nagy csoportos gyermek néptáncosok bemutatkozása.

#### *Kézművesség, kismesterségek*

- A népi kismesterségek megfigyelése, megismerése lakóhelyünkön és a közeli településeken folyamatos tevékenységünk. Gyertyaöntő, fazekas, szövő, faragó, pék, stb. munkájának élményszerű megfigyelése középsős, nagy csoportos gyermekekkel. A megfigyelt tevékenységeket átélt élményeket felidézzük a játékban és egyéb gyermeki tevékenységekben. Ismerkednek a nemezélés, szövés, tojásfestés, gyöngyfűzés, bőrfűzés technikájával.
- Különböző termékek gyűjtögetése folyamatosan, belőlük különféle eszközök, játékok készítése az óvónő segítségével. Természetes anyagok felhasználására, beszerzésére törekszünk, ezzel is formáljuk környezetünkhöz, gyermekeink ízlését.
- Népmesék, népi mondókák, népdalok igényes válogatása, tanítása az esztétikai nevelés során. Régi, érdekes hangszerek megismerése, régi használati tárgyak (pl. rokka) gyűjtése csoportonként a népi kismesterségek foglalkozásokat külön tevékenységként is alkalmazzuk.
- A gyermek néptánc folyamatosságát évenként figyelemmel kísérjük, segítjük. Középsősök és nagy csoportosok közül szervezzük a táncos csoportokat. Saját ruhátart készítettünk népi táncosaink számára. Rugalmas szervezéssel biztosítjuk a



helyet a táncos foglalkozások számára. A foglalkozásokon a gyermekek mozgása fokozatosan összerendeződik, tökéletesednek a tánclépések, a mozdulatok. Egyre inkább nő a céltudatos mozgásképeség, mozgáskoordináció. A közös éneklés, a dallam érzelmileg megnyugtatja a gyermekeket, az ismétlődő mozgás oldja a feszültséget. A közös együttmozgás által fejlődik a társas kapcsolat, ez együttmozgás igénye. Amikor elkészülnek egy ünnepkör anyagával, bemutatkoznak a szülők előtt is. Motiváló számukra a szép, esztétikus népi viselet, öltözet. A táncosnak fegyelmező ereje személyiségfejlesztő hatása van, ugyanakkor sikerélményt is biztosít a gyermekek számára.

## **2.4.2. Kertvárosi Tagintézmény**

### **Környezeti nevelés**

Óvodák egyik kiemelt feladata a környezet megismerésére, szeretetére, védelmére, óvására való nevelés.

Ennek érdekében törekszünk arra, hogy a dolgokat, jelenségeket, élményszerűen, eredeti környezetükbe, természetes állapotukban tapasztalhassák meg a gyerekek.

- Az óvodás kor végére megismertetjük velük az udvarunkon található fák, bokrok, növények nevét.
- Kertvárosi sétáink során bővítjük e téren ismereteiket. Folyamatosan figyeljük az évszakok, a természet változását az udvarunkon, a Kertvárosban és a Tóparton található növényvilágban.
- Az állatok napját kiemelt természeti ünnepként kezeljük
- A kiscsoportosok a környékünkön élő szülők, nagyszülők által tartott háziállatokat, látogatásaink során saját élőhelyükön figyelhetik meg.
- A középső csoportosokkal Salföldre teszünk kirándulást, míg a nagy csoportosok a Veszprémi Állatkertet látogatják meg, ismereteiket bővítve más vidéken élő állatokkal.
  
- A növények és az állatok gondozására is felhívjuk a gyerekek figyelmét. A virágok locsolásába a madarak téli etetésébe bevonjuk őket.
- A környezet szennyezés káros hatásaival is megismertetjük óvodásainkat. Minden napokban, séták, kirándulások alkalmával is arra tanítjuk őket, hogy ne szemeteljenek.
- Másik jelentős ünnepünk tavasszal a víz világnapja. Ekkor teszünk látogatást a Tavasbarlangba, ismételten a Tópartra, nyár eleji jó időben a Balaton partra. Ekkor figyelhetik meg a természetes vizek szépségét, növény és állatvilágát, a víz felhasználásának sokféle hasznát.
- A vízzel való takarékoskodásra ösztönözzük őket, úgy, hogy a mindennapi tisztálkodáskor csak a szükséges mennyiséget használják el.
- A naponkénti levegőztetéssel, arra szoktatjuk őket, hogy váljék igényükké a szabad levegőn való aktív tevékenység.
- Ismerjék meg a napfény jó és káros következményeit is. Élvezzék nyári melegben a víz hűtő hatását az óvodai medencékben.
- Segítjük őket szülőföldjük megismerésében sétáink során.

- Az óvodás kor végére valamennyi kisgyerek tudja, hol helyezkednek el Tapolca fontosabb intézményei.
- Ismerjenek néhány képzőművészeti alkotást, városunk szülöttjétől: Marton Lászlótól.
- Hagyománnyá kívánjuk tenni minden tavasszal egy óvoda szintű egész napos kirándulást.

### 2.4.3. Szivárvány Tagintézmény

#### *Egészséges életmódra nevelés*

Az óvodai nevelés egyik alapvető tevékenysége. A gyermekek olyan szükségleteit elégítik ki, amelyek elősegítik növekedésüket, fejlődésüket, hozzájárulnak egészségük megerősítéséhez, tisztaság iránti igényük kialakulásához, jó közérzetükhöz. Növeli szervezetük ellenálló képességét és megteremti a nevelési hatások érvényesülésének feltételeit.

#### *Feladataink:*

- Környezeti tényezők egészségkárosító hatásainak csökkentése, az egészséget támogató környezet kialakítása (óvoda tisztaságának megóvása, szépítése, csoportszobák szellőztetése, udvar tisztántartása, gondozása, mellékhelyiségek takarítása, játékok higiénijára, rendben tartása).
- Életkornak megfelelő helyes életritmus kialakítása, mert a napi életritmus, a rendszeres, megszokott időben végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra.
- Szülők tájékoztatása a gyermekek helyes táplálkozásával kapcsolatban az óvodai étrend folyamatos ismertetése.
- Havonta egy-két zöldség- és gyümölcsnap megszervezése.
- Új ízek egészséges ételek megkedveltetése.
- Fogápolás, szájhygiéniai gyakorlása, fogorvosi vizsgálatról való félelem oldása.
- Az egészségfejlesztő testmozgás mindennapossá tétele.
- Szabadidős mozgás szorgalmazása (séták, kirándulások).
- Gyermekek mozgásfejlesztése speciális tevékenységek keretében.
- Városi sportrendezvényeken való részvétel.
- Gyermekek keretében sportnap szervezése.
- A viselkedéskultúra megalapozása.
- Társas élet szabályához való alkalmazkodás, másság elfogadása.
- Közös szabályalkotásra, a szabályok betartására ösztönzés.
- Alapvető udvariassági szokások, magatartásmódok fejlesztése.
- Kultúrához kötődés erősítése, az értékek megbecsülésére nevelés.
- Példaadás, a pozitív értékek megmutatása.
- Kapcsolattartás az intézményünkbe járó védőnővel illetve doktornővel.
- Óvodáskorú gyermekek szűrővizsgálata évente.
- A gyermekek orvostól való félelmének eloszlatása, látogatása, szervezése valamilyen egészségügyi intézményben (mentőállomás).
- Biztonságos és balesetmentes környezet kialakítása. Oda kell figyelni a tárgyi eszközök biztonságára (pl. udvari játékok, tornatermi eszközök), illetve a megfelelő veszélyérzet kialakítására a gyermekekben.
- Egészséget károsító magatartásformák visszaszorítása.

## 2.5. ÓVODÁNK SAJÁTOS FELADATAI ÉS SZOLGÁLTATÁSAI

### 2.5.1. ÓVODÁNK GYERMEKVÉDELMI TEVÉKENYSÉGE

Végzése minden óvónő munkaköri kötelessége. „Az óvodapedagógusoknak közre kell működniük a gyermek és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények feltárásában, megelőzésében, megszüntetésében”

Előítéletektől mentes, „el és befogadó” magatartás szükséges ahhoz, hogy

intézményünkben egyetlen óvodás se érezze magát peremhelyzetűnek.

*Célja:*

- Az egészséges személyiségfejlődést károsító hatások kiszűrése, enyhítése.
- Mindazon körülmények, feltételek feltárása, elhárítása, enyhítése és megszüntetése, amelyek a gyermekek egészséges testi, lelki és szociális fejlődését hátrányosan befolyásolják, illetve veszélyeztetik.
- A valamely okból hátrányos helyzetbe kerültek esélyeinek javítása, segítése.
- A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének segítése.

*Feladataink:*

- lehetőségteremtés minden gyermek egyéni képességeinek a maximális kibontakoztatására.
- segítségadás és kompenzálás - egyénenkénti bánásmóddal - a hátrányok csökkentése érdekében, prevenció, segítségnyújtás,
- a család figyelmének felhívása az emberi kapcsolatok kialakítására való képesség állandó formálásának a fejlesztésére, hogy egy - egy család, egy - egy ember ne csak magára, hanem a többiekre is gondoljon.

*Elveink:*

- a kisgyermek ember méltóságának a tiszteletben tartása (humánus, megértő, egyénenkénti bánásmód)
- a család, a családi nevelés tiszteletben tartása és erősítése,( a gyermek a családé, melynek sajátos feladatait az óvoda nem veheti és nem is veszi át! A szülőket a legjobb óvoda is csak helyettesítheti, de nem pótolhatja)- Tapintatos, személyes kapcsolattartás.
- Folyamatos, segítő és nem számon kérő kapcsolat kialakításával, a gyermek iránti felelősség ébren tartása
- titoktartási kötelezettség a családokat érintő kérdésekben
- gyakorlatunkban - mely egyszerre kíséri figyelemmel a családi körülményeket és a gyermek fejlettségi mutatóit - a személyre szóló érintkezési formák előtérbe

állítás. Ritkán fordul elő, hogy valamilyen körülmény megakadályozza a közvetlen viszony létrejöttét és fenntartását

Gyermekvédelmi látókörbe kerülés kritériumai (érintettek köre), a személyiségfejlődést károsító hatások okai :

1. Egészségügyi ártalmak,
2. átmeneti érzelmi válság a családban (testvérféltékenység, válás, haláleset),
3. deviáns szülői magatartás ( bűnöző életmód, .. ) erkölcstelen családi környezet,
4. elhanyagoló nevelés,
  
5. családon belüli erőszak,
6. szenvedélybeteg a családban,
7. súlyos anyagi nehézségek,
8. ingerszegény környezet,
9. rossz lakáskörülmények,
10. munkanélküliség,
11. csonka család,
12. tartós betegség.

#### **Módszerek**

- családlátogatás
- kérdőív
- interjú
- megfigyelés

#### **Csoportstatisztika elkészítése**

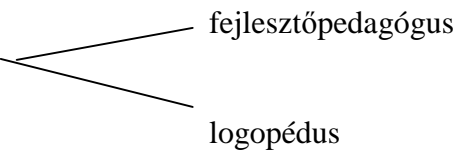
*Diagnózis felállítása* felelős: csoport óvónői  
határidő: október 15.

*A gyermekvédelmi munka feladatainak alapja:* a gyermek személyiségi jogainak az elismerése, valamint:

- a családok megismerése, tapintatos – személyes kapcsolattartáson keresztül a peremhelyzet okainak feltárása
- a segítségadás jellegétől függő prevenciók illetve korrekciók módszerek alkalmazása, az egyéni sorsokkal való törődés
- a speciális gyermeki képességszintre alapozott fejlesztő tevékenység végzése a humánus, megértés és szeretetpótlás módszerével
- esetenkénti hatósági intézkedés kezdeményezése
- a családra való hatékonyabb „ráhatás” érdekében kapcsolattartás felelős személyekkel, intézményekkel
- a gyermekvédelmi munkafolyamatok elemzése, értékelése és dokumentálása

*A gyermekvédelmi munkát segítő külső szervek, egyének :*

- Polgármesteri Hivatal Gyermekjóléti szolgálat
- Családsegítő Központ

- Nevelési Tanácsadó 
  - fejlesztőpedagógus
  - logopédus
- Tanulási Képességet Vizsgáló Bizottság

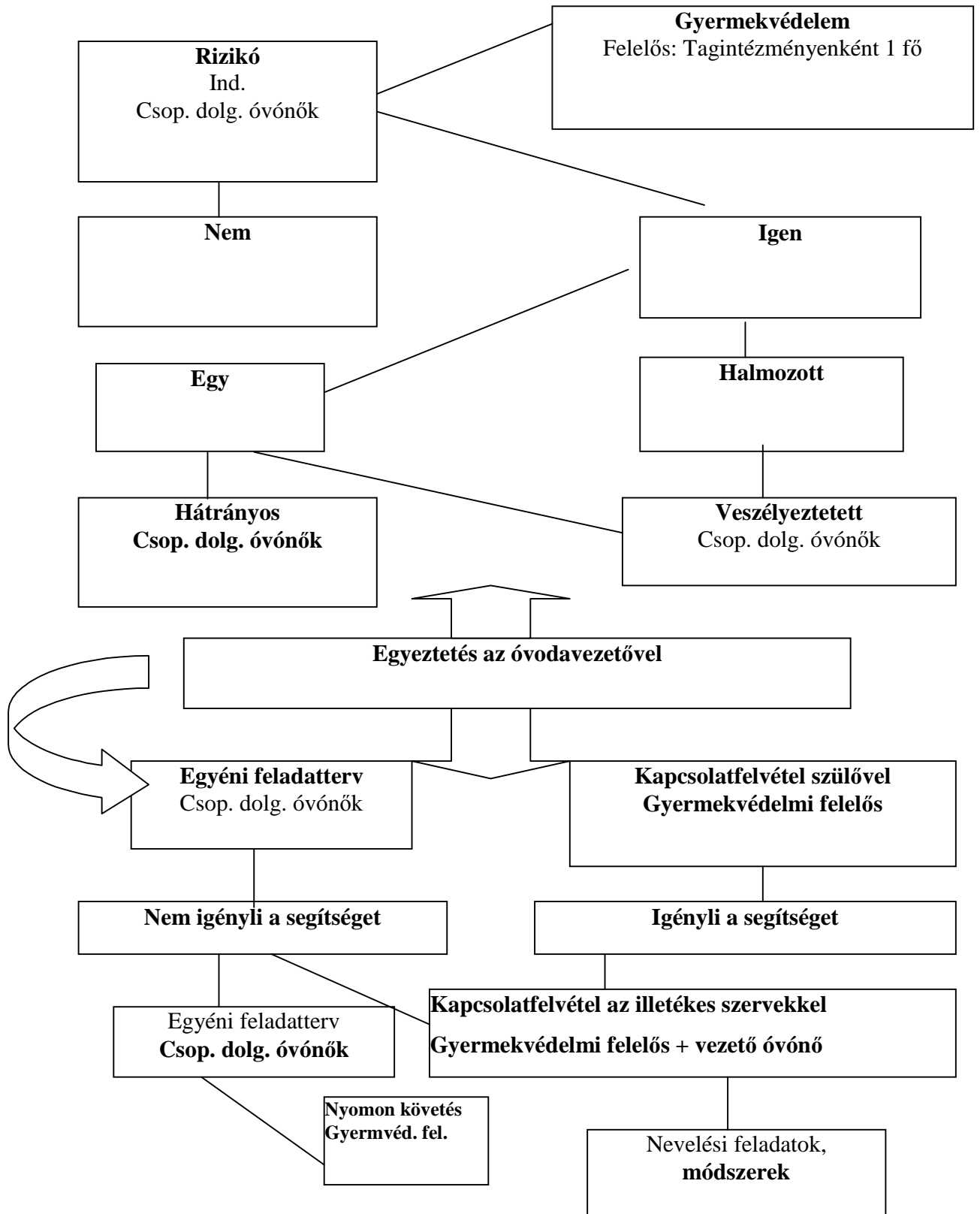
Stratégia fázisai:

- a hátrányos vagy veszélyeztetett helyzet kiszűrése, diagnózis felállítása,
- az óvodavezető informálása,
- közös konzultáció a csoport óvónői, gyermekvédelmi felelős és az óvodavezető között,
- a veszélyeztetett helyzet jelentése a Gyámhatóság, Családsegítő Központ felé,
- kapcsolatfelvétel a szülővel, a probléma jelzése, segítség felajánlása,
- igényel-e segítséget?
- jelzés a gyermekvédelmi felelősnek,
- egyéni feladatterv kidolgozása, nevelési feladatok, módszerek, a segítségnyújtás lehetséges formáinak a meghatározása,
- pedagógiai fejlesztő tevékenység nyújtása,
- nyomon követés és beválás vizsgálat.

Felelős: a csoport óvónői  
határidő május 31.

Gyermekvédelmi felelős feladata az illetékes szervekkel a folyamatos kapcsolattartás, információcsere, koordinálás, valamint az óvodaszintű statisztikák elkészítése.

Folyamatábra a gyermekvédelmi munkáról



**Beválás**

**A GYERMEKVÉDELMI FELADATOKAT ELLÁTÓ INTÉZMÉNYHÁLÓZAT**

**VESZPRÉM MEGYEI TERÜLETI GYERMEKVÉDELMI  
SZAKSZOLGÁLAT**

(Veszprém, Kossuth Lajos u. 10. titkárság telefon: 88/423-463)

*Feladatai:*

- Javaslat a gyermekek gondozási helyének meghatározásához.
- Javaslat a gondozási hely megváltoztatásához.
- Ideiglenes elhelyezési feladatot ellátók kijelölése.
- A nevelőszülői hálózat működtetése.
- Az örökbefogadás előkészítése.
- Családgondozás, utógondozás.
- Szakmai segítség, ellenőrzés és tájékoztatás.

**SZOCIÁLIS ÉS EGÉSZSÉGÜGYI ALAPELLÁTÁSI INTÉZET**

(Tapolca, Kazinczy tér 5. tel:414-485)

Vezető: Dr. Varga István

**GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLAT**

(Tapolca, Hősök tere 15. tel: 511-150)

vezető: Kocsor Szilárd

**ÁLTALÁNOS IGAZGATÁSI IRODA  
GYÁMHIVATAL**

Helyi jegyzői jogkör gyakorlása  
ellátó szerv

Szociális segélyezés, családok segítése  
kirendelése

(Tapolca, Polgármesteri Hivatal,  
Hivatal,  
Hősök tere 15. tel: 511-150)

Vezető: Décseyné Raposa Mária  
Raposa Mária

Körzeti feladatokat

Gyámság és gondnokság

(Tapolca, Polgármesteri

Hősök tere 15. tel: 511-

Vezető: Décseyné

### **A TAPOLCAI ÓVODA BARACKVIRÁG TAGINTÉZMÉNY**

gyermekvédelmi felelőse:

Hartáné Varga Lilla

(Tapolca, Barackvirág Óvoda Kazinczy tér 2. tel: 411-532)

Gyermekorvosa: dr. Dorner Mária

(Tapolca, Berzsenyi D. u. 7. tel: 413-808)

Védőnője: Balázs Istvánné, Péringer Anita

(tel: 06-20/359-1692)

### **A TAPOLCAI ÓVODA SZIVÁRVÁNY TAGINTÉZMÉNY**

gyermekvédelmi felelőse:

Novák Zoltánné

(Tapolca, Alkotmány u. 9. Tel.: 322-613)

Gyermekorvosa: Dr. Rövid Klára Tel.: 411-134

Védőnője: Tóth Mária Tel.: 411-739

### **A TAPOLCAI ÓVODA SZIVÁRVÁNY INTÉZMÉNYEGYSÉG**

gyermekvédelmi felelőse:

Bolla Lászlóné

(Tapolca, Dobó tér 5. Tel.: 510-908)

Gyermekorvosa: Dr. Varga Márta Tel.: 510-723

Védőnője: Lenner Lászlóné Tel.: 06/20 512-2783

### **A TAPOLCAI ÓVODA KERTVÁROSI TAGINTÉZMÉNY**

gyermekvédelmi felelőse:

Sörös Lászlóné

(Tapolca, Darányi I. u. 4. Tel.: 321-303)

Gyermekorvosa: Dr. Rövid Klára Tel.: 510-723

Védőnője: Lenner Lászlóné Tel.: 06/20 512-2783

## **2. 6. ÓVODÁNK EGYÉB SZOLGÁLTATÁSAI**

### **2.6.1. Barackvirág Tagintézmény**

Óvodánk alapellátásán felül, e helyi nevelési program tartalmán túl, a szülők

igényeinek megfelelően, változó tartalommal különböző fejlesztő foglalkozásokat



is szervez pedagógiai kontroll mellett. Ezeket a külön foglalkozásokat plusz szolgáltatásként kezeljük, így óvodai nevelőmunka után, délután szervezzük a gyermekek és a szülők igénye, jelentkezése alapján. A különböző kéréseket is igényeket mérlegelve általában olyan témájú és tartalmú foglalkozásokat szervezünk, amelyek illeszkednek helyi programunk arculatához, jellegzetességeinkhez. A külön foglalkozásokat általában (terveink szerint) óvodapedagógusaink vezetik, főként azok, akik az adott területen eredményesen dolgoznak, és szívesen vállalják a feladatot.

#### 2.6.2. Kertvárosi Tagintézmény

Óvodánkban az alapellátáson túl a szülők változó igényeinek megfelelően külön tanfolyamokat szervez - Pedagógiai kontroll mellett- önköltséges térítéssel (jelenleg néptánc, angol).

#### 2.6.3. Szivárvány Tagintézmény

Óvodánk az alapellátáson kívül szülői igények és pedagógiai kontroll alapján a következő délutáni szakköröket szervezi.

Költségtérítés nélkül:

- keresztény szellemű nevelés.

Költségtérítéssel:

- idegen nyelv,
- speciális torna,
- kézműves szakkör,
- néptánc,
- drámajáték.

*Keresztény szellemű nevelés*

A keresztény szellemű nevelés óvodánkban a szülők igénye alapján segíteni kívánja a családok vallásos nevelését azáltal, hogy vallási élményeket nyújt a gyermekeknek, megismerteti őket az ünnepek vallási tartalmával. A keresztény nevelést a keresztény nevelési és oktatási cél, a keresztény ismeretrendszer, a sajátosan keresztény nevelési eszközök és a keresztény nevelő teszi kereszténnyé.

*Keresztény nevelési és oktatási cél:*

Célunk, hogy bevezessük a gyermekeket a hit világába: hit ébresztése és fejlesztése, a vallásos élet alapjainak kialakítása a gyerekek életkori sajátosságainak és értelmi képességeinek megfelelően. A megismert keresztény magatartás elemeit a mindennapi életben gyakorolják a gyerekek, ezzel megmutatva Jézus és a Mennyei Atya iránti szeretetét.

*A keresztény nevelés ismeretrendszere:*

- Ismerkedés Jézussal és általa a Mennyei Atyával, vallási környezettel és fogalmakkal, imádkozás módjával, alapvető vallási jelekkel és tevékenységekkel.
- Bibliai történetek megismerése az egyházi ünnepkörnek megfelelően.
- Jézus példabeszédeinek tanítása nyomán beszélgetések a szeretetről, segítségnyújtásról, egymás megbecsüléséről, a megbocsátásról, vigasztalásról, barátságról, a Mennyei Atya szeretetéről és ajándékairól.
- Kötött imák megismerése mellett (reggeli, esti, stb.) a gyerekek eljuttatása a saját szavaikkal történő imák megfogalmazására.
- Vallásos énekes játékok, dalok mozgással kísérve.

*Sajátosan keresztény nevelési eszközök:*

- Jézus iránti szeretet, Isten (Mennyei Atya) akaratának megvalósítása, Jézus kedvéért vállalt áldozat, megbocsátás, örömszerzések másoknak, stb.

*A keresztény nevelő:*

A vallásos nevelést az érdekelt szülők kérésére és a Veszprémi Római Katolikus Érsekség megbízólevele alapján hitoktatói végzettséggel rendelkező óvónő végzi az Alkotmány utcai épületben. Aktív tagja a keresztény közösségnek, személyes példájával a nevelési célok megvalósulását elősegíti. Jó kapcsolatot tart a vallásos foglalkozásokon résztvevő gyermekek családjával.

*Idegen nyelv (német, angol)*

*Középső csoportban:*

*Cél:*

A gyermekek örömmel vegyenek részt a kezdeményezéseken, érdeklődésüket és figyelmüket felkeltsük az idegen nyelvre jellemző fonetikai sajátosságokra.

*Feladat:*

- Olyan játékszituáció megteremtése, melyben a gyerekek kíváncsiságára és játékosságára építve tudjuk elképzeléseinket megvalósítani.
- Élményszerű anyag birtokába juttatni a gyerekeket, szimbólumok kialakítása.
- A gyerekek szókincsének bővítéséhez a szóanyagot a közvetlen környezetükből merítjük. Ehhez nyújtanak segítséget a versek, mondókák, dalok, dalos játékok.
- Az anyagot elbeszélés formájában, sok játékos elemmel és életkornak megfelelő szabályjátékokon keresztül közvetítjük.
- A feldolgozás hatékonysága érdekében minél több szemléltető eszközt (képeskönyv, kártya, kép) használunk.
- Az előre megtervezett anyagot a gyermekek fő tevékenységi formájába kell beilleszteni.

*Nagycsoportban:*

*Cél:*

A gyerekek aktívan vegyenek részt a kezdeményezéseken, érdeklődésük és figyelmük fenntartásával sajátítsák el az új, egyre bővülő fonetikai és nyelvtani ismereteket.

*Feladat:*

A középső csoportban elsajátított alapokra építve bővüljön a gyerekek szókincsé.

*Módszerek:*

- Az élményszerű témafeldolgozás.
- Új szavak többszöri ismétlése.
- Az idegen nyelv és a helyes kiejtés gyakorlására minden alkalmat megragadunk.
- A kezdeményezéseket érdekes és változatos eszközökkel vezetjük, cselekvés végzése közben rögzítjük az ismereteket.
- Az éves tervben a környezetismereti anyagra építve válogatjuk ki az anyagot.

*Speciális torna*

*Célja:*

A gyermekek mozgáskoordinációjának fejlesztése, az idegrendszeri érzésük elősegítése, nagyfokú mozgásigényük kielégítése.

#### *Feladata:*

Olyan mozgásterápiás, tartásjavító gyakorlatok végzése, melynek segítségével fejlődik a gyerekek téri tájékozódása, testséma ismerete, egyensúlyérzéke, finommotoros koordinációja és kialakítható és rögzíthető a biomechanikailag helyes testtartás. A játékos gyakorlatok, mozgásformák segítsék elő a nehezen tanuló, gátlásokkal küzdő gyerekek feloldódását, önbizalmuk erősödését. Ismerkedjenek meg különböző mozgásos játékokkal, melyek a figyelemkoncentrációjukat is nagymértékben fejlesztik. A testtartásjavító gyakorlatokkal elérhető az életkornak megfelelő fiziológiás terhelhetőség, elkerülhető az izomfájdalmak, ízületi destrukciók, mozgásszervi betegségek.

#### *A fejlődés jellemzői:*

A mozgás örömmel, aktívan végzett tevékenység a gyermekek számára. Szívesen alkalmazzák szabad időben is a megismert mozgásos játékokat. Mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé válik.

#### *Kézműves szakkör*

##### *Cél:*

A gyerekek szabadon fejleszthessék és kipróbálhassák saját kreativitásukat és megismerkedhessenek új anyagokkal, technikákkal.

##### *Feladat:*

- Elősegíteni, fejleszteni a verbális és nonverbális kommunikációt.
- Fejleszteni az önértékelést, a finom és nagymozgásokat, ösztönözni a kreativitást.
- A gyermekek megismertetése különböző technikákkal (ábrázolás, mintázás, hajtogatás, agyagozás, szövés-fonás, stb.)

#### *A fejlődés jellemzői:*

A gyerekek szívesen használják a különböző technikákat. Egyre inkább törekszenek az esztétikus, szép munkára. Figyelnek munkájuk tisztaságára, környezetük rendjére. Megbecsülik saját és társaik munkáját.

#### *Néptánc*

##### *Cél:*

A népi gyermekjátékdalok, népzene és a népzenei műalkotások segítségével ismertessük meg a gyermekeket a néptánc alapjaival. Életkori sajátosságaikat figyelembe véve játékosan neveljük őket a táncos mozgásra. A nagycsoportos gyermekek legyenek képesek bonyolultabb motívumok végzésére, melyek az egyensúlyérzék fejlettségét, rugalmas mozgást feltételeznek. Mozgástempójuk legyen egyenletes, gyors. Biztosan tudjanak mozgás közben tempót váltani. Mozdulataik váljanak beszabályozottabbá, táncos mozgásuk koordináltabb legyen. Legyenek fogékonyak a magyar népzene, néptánca.

*Feladat:*

A gyermekek mozgásigényének kielégítése, ritmusérzékük fejlesztése, harmonikus mozgásuk elősegítése. A táncos mozgásanyagot egyszerű alapmozgások és azok variánsai képezik. Jeles napok - farsang, húsvét, pünkösd, karácsony - népszokásai, hagyományai köré csoportosítjuk játékaikat, táncainkat. A mozgásanyaggal fejlesztjük értelmi képességeiket, térérzéküket, alkalmazkodó képességüket. Fontos feladatunk esztétikai érzékük, érzelmi életük gazdagítása, a gyerekek elemi táncos ismereteinek bővítése, képességeik fejlesztése, jártasságok, készségek kialakítása, az életkori sajátosságok és a gyermekek fejlettségi szintjének figyelembe vételével.

*A gyerekek tevékenységformái:*

- Forgások párosan, szólóban, körben.
- Egyszerű lépésekkel, kézfogással alkotott különféle alakzatok, vonulós-bújós játékok, párcserélős játékok, dramatikus játékok.
- Lépés-zárás motívumokból kialakuló csárdás és változatai.
- Mozgások, szökellések egyénileg és párosan.
- Egyszerű taps és csapás kombinációk.

*Cél:*

Magában foglal minden olyan játékos emberi megnyilvánulást, melyben a dramatikus folyamat jellegzetes elemei lelhetőek fel. A drámajáték célja a változás előidézése. Változik a gyerekek megértési szintje, szociális viselkedése, nyelvi kifejezőképessége, a mások szükségleteinek és szándékainak fel- és elismerése.

*Feladat:*

- Fejlődjön a gyerekek pontos, tiszta beszéde, szókinccse.
- Alakuljon szociális és esztétikai érzékenységük.
- Fejlődjön térbeli, időbeli tájékozódó képességük.
- Oldódjanak a gyerekek belső feszültségei, alakuljon konfliktusmegoldó és elfogadó képességük.
- Bővüljenek ismereteik.
- Fejlődjön problémamegoldó képességük, szabálytudatuk, megfigyelőképességük, emlékezetük.
- Finomodjon a gyerekek hallása, látása.
- Bővüljön fantáziájuk.

*Módszerek:*

Fontos a csoport életkorának, fejlettségi szintjének figyelembevétele, mert csak ennek tudatában lehet jó eredményeket elérni. Tekintettel kell lenni az egyéni eltérésekre is.

## 2. 7. ÓVODÁNK KAPCSOLATAI

Nevelőmunkánk hatékonysága érdekében fontosnak tartjuk a pedagógiai és a speciális kapcsolattartásokat közvetlen partnereinkkel.

*Pedagógiai kapcsolatok:*

- a családdal való együttműködés
- a bölcsődével való együttműködés (óvodába lépés előtt)
- a pedagógiai szakszolgálat (óvodai élet alatt)
- iskola (óvodai élet után)
- közművelődési intézmények

Pedagógiai kapcsolataink ápolásával hozzájárulunk óvodánk fő jellemzőinek megismertetéséhez, a családok és a partnerintézmények szemléletének, tevékenységének mélyebb megismeréséhez, egymás munkájának tiszteletben tartásához. A kapcsolattartás megkönnyíti a gyermekeknek az intézményváltást, az átmeneti problémák megoldását.

Az óvoda kapcsolata a családdal

A gyermek fejlődése nagymértékben függ attól a családtól, ahonnan érkezik, és amellyel állandó kapcsolatban áll. A család a gyermek óvodai beíratásától kezdődően, az óvodába lépéstől nap mint nap folyamatos kapcsolatban áll az óvodával. A két különböző szintéren szerzett információkat a gyermek hordozza és úgy közvetíti, ahogyan az benne tükröződik. Óvodáskorban azonban a gyermek még nem képes hiteles képet nyújtani a család helyzetéről, ezért a gyermek fejlődése érdekében szükség van a családdal való kapcsolattartásra különböző szervezeti formák keretében.

A minőségfejlesztés során megváltozott szemléletmódunk következtében újragondoltuk a szülőkkel való kapcsolatunkat és együttműködésünket. Ebben domináns szerepet kapott a gyermeki érdeket leginkább szolgáló pedagógiai irányelvek és gyakorlat közötti összhang megteremtése. Partnerközpontú működésünk lehetőséget biztosít a szülői elvárások és igények megismerésére, kielégítésére.

*Együttműködésünk alap gondolatai:*

- A gyermek a családé, melynek sajátos feladatait az óvoda nem veheti és nem is veszi át. A szülőket a legjobb óvoda csak helyettesítheti, de nem pótolhatja.
- Az együttműködés keretei, formái adjanak biztonságot a szülőnek, gyermeknek, óvodapedagógusnak egyaránt.
- Az óvoda a családdal együtt felelős a gyermekért, annak személyisége és képességei alakulásáért.
- A család pontos tájékoztatása óvodánk életéről.

#### *Feladatok:*

- A folyamatos segítő és nem számon kérő kapcsolattartás.
- A család illetve az óvoda értékrendszerének kölcsönös ismerete.
- Az együttműködés folyamatában megértőbb, belátóbb, türelmesebb, ráérzőbb, higgadtabb partneri szerep az óvoda részéről.
- Az óvoda viszonyulása a család szocializációs, kulturális életviteléhez.
- A család életébe illetéktelenül nem avatkozhatunk bele, a szülőkkel szemben nem lehetnek előítéleteink.
- A titoktartási kötelezettség e területen hangsúlyozottan érvényes.

Gyakorlatunkban az eddig már meglévő család - óvoda kapcsolat tartalmát új gondolatokkal és tevékenységekkel egészítettük ki.

#### *Ezek a következők:*

- Mindenkor figyelembe vesszük, hogy mi érdekli a szülőket óvodánk életéből, gyermekeink neveléséből.
- Kapcsolattartásunkban a személyre szóló érintkezési formákat állítjuk előtérbe (egyéni beszélgetések, célirányos családlátogatások, bemutatók, rendezvények, stb.).

#### *Az együttműködés módszerei:*

- A beszoktatás zökkenőmentességére figyelmet fordítunk. A nevelési év megkezdésekor tájékoztató szülői értekezletet tartunk új szülőinknek. Ez alkalommal minden, óvodával kapcsolatos kérdést érintünk. Törekszünk arra, hogy kielégítsük új szülőink érdeklődését, megmutatjuk a gyermek által használt helyiségeket. Megismerkednek szülőink a gyermeket nevelő felnőttekkel. Az anyás beszoktatást lehetővé tesszük. A későbbiekben folyamatosan biztosítjuk az óvoda nyitottságát a szülők számára. A reggeli érkezés és a délutáni hazaengedés idején a szülők érdeklődhetnek gyermekeikről. Ekkor is lehetőség van az óvónő és a szülő rövid találkozására, a legfontosabb információk közvetítésére (a gyermek egészségi állapotával kapcsolatban, a fontosabb időpontok, programok egyeztetésére vonatkozóan).
- Családlátogatások: tájékoztató - „érdeklődő; terápiás - „segítő” formáinak megvalósítása. A családlátogatások fontosságát szem előtt tartjuk. Ezeket az alkalmakat a gyermek alaposabb megismerésére, az egyéni tennivalók megbeszélésére használjuk fel. Valamennyi gyermeket meglátogat otthonában a 3-4 év alatt legalább 1 alkalommal a csoportvezető óvónőpáros.
- Szülői értekezletek (új szervezeti formában): konkrét - óvoda által javasolt témában; szülők által kért témakörben. A neveléssel, a gyermekek fejlődésével

kapcsolatban évente 2-3 alkalommal szülői értekezletet tartunk. Itt tájékoztatjuk a szülőket egy-egy időszak nevelőmunkájának tartalmáról. Beszámolnak a csoportokat vezető óvónők a gyermekek elért eredményeiről, de lehetőség van bármilyen téma, gond, probléma megbeszélésére is. Óvodai programunk bevezetésével szeretnénk megváltoztatni a szülői értekezletek hangulatát. Az asztalok elhelyezésével (kör alakban) közvetlenebbé, természetesebbé ún. beszélgető körre próbáljuk formálni szülőink számára értekezleteinket. Az oldottabb formában szívesebben megszólal bárki, a nevelőpartneri viszony is jobban érzékelhető. A szakmaiság és szakszerűség megtartásával nyitottabb és tartalmasabb együttműködésre törekszünk a szülői értekezleteken is.

- Fogadóórák: egyéni, személyenkénti módszerekkel
- Együttműködés eszközgyűjtésben, a tanulási témákhoz tapasztalatszerzési lehetőségek szervezésében.
- Közös kiránduláson, kulturális programokon szülői jelenlét lehetővé tétele. Gyakoribb közös programok szervezése.
- Szülői Szervezet tagintézményenkénti értekezletei, programok szervezésében részvétel. Szülői munkaközösségünk összefogja a szülők támogató, segítő munkáját. Aktív hozzáállásával, érdeklődésével, véleménynyilvánításával, nevelőtestületünk, óvodánk nevelést, működést segítő szervezete. Tagjait minden évben új taggal bővítjük a szülők választása alapján. Elnökét és egyéb tisztségviselőit szükség szerint a Szülői Közösség újraválasztja. Szülői közösségünk jogait az 1993. évi KT. alapján érvényesítjük. A jó nevelőpartneri viszony kialakítására és megőrzésére törekszünk a velük való kölcsönös együttműködésben. A tagintézmény elnökökből SZM elnököt választanak. Rendszeresen és tervszerűen tájékoztatást adunk a gyermek fejlődéséről. Ajánlásokkal segítjük a szülő otthoni tevékenységét, ha szükséges, problémái megoldását.

*Az együttműködés elvei:*

- Egymás kölcsönös tiszteletén alapuló együttműködés a gyermek nevelése érdekében.
- A nevelési körülmények / feltételek közös tervezése, segítség az elképzelések megvalósításában.

Kiemelt feladatként kezeljük a szülői értekezletek szervezésével kapcsolatos teendőinket:

- A kötetlen elhelyezkedést biztosító csoportszoba – elrendezést (mindenki a „saját” csoportszobájában).
- Az időkeretek átgondolása.
- Kerüljük a monoton beszámolókat.
- Az együttléteket barátságosabbá tesszük fotókkal, könyvekkel, játékokkal, gyermekmunkákkal, humoros beszámolókkal, stb.
- A szülői értekezleten óvónőink megjelenésükkel és öltözködésükkel is a gyermekek nevelőjeként, az adott helyzetnek megfelelően viselkednek.
- A várakozási időt a szülők esetében is minimálisra csökkentjük, kisebb csoportokra, egyénekre bontott beszélgetésekkel.



*A szülő:*

- Joga megismerni az óvoda nevelési sajátosságait, szemléletmódját, házirendjét, nevelési programját, gyermeke fejlődési sajátosságait rögzítő dokumentumokat,
- joga van- lehetőség esetén – a csoport és óvodapedagógus megválasztására,
- joga, hogy gyermeke fejlődéséről részletes, érdemi tájékoztatást kapjon,
- joga, hogy írásbeli javaslatát az intézmény vezetője, pedagógusa megvizsgálja, s arra érdemi választ kapjon,
- részt vehet a foglalkozásokon,
- képviselheti az óvoda érdekeit, segíthet a fejlesztésben,
- kötelessége gyermeke, szülőtársai és az óvodai dolgozók személyiségi jogainak tiszteletben tartása,
- ötleteivel bekapcsolódhat a nevelési folyamatba, véleményezheti gyermeke életrendjét.
- 

### **Óvodánk és a bölcsőde kapcsolata**

Az óvodát megelőzően egyre kevesebb gyermekünk jár bölcsődébe. Az átmenet zavartalanságát biztosítja a nyitottság és a jó kapcsolat, mely rálátást ad óvodánk programjára, a szülők óvodaválasztására.

Fontos feladatunknak érezzük, hogy a bölcsődéből hozzánk érkező kisgyermek életében az intézményváltás ne okozzon érzelmi zavarokat. A zökkenőmentes beilleszkedés érdekében a bölcsődei gondozónők és intézményünk óvónői „szakmai találkozások” keretében ismerkednek meg a két intézmény nevelési elveivel.

*Kapcsolattartási formák*

- bölcsődelátogatás
- konzultáció

**A pedagógiai szakszolgálatokkal való kapcsolatot** elengedhetetlennek tartjuk. Speciális fejlesztő munkájuk nagyon fontos a sérült és a részképesség zavarokkal küzdő gyermekek eredményes fejlesztése érdekében. Speciális szakmai tevékenységük jól kiegészíti az óvodapedagógus folyamatos nevelőmunkáját. Ugyanakkor ügyelünk arra is, hogy gyermekeink fejlettségének megítélését, óvodapedagógusaink végezzék. A pedagógiai szakszolgálat óvodánk kérésére adjon segítséget a szükséges esetekben.

Munkánkat külső szakemberként segítik a városi Nevelési Tanácsadó munkatársai: logopédus, pszichológus, fejlesztő pedagógus, konduktor. Kapcsolatunk tervszerű, folyamatos és zökkenőmentes. Nevelési év kezdetén közösen megbeszéljük a várható fejlesztési, együttműködési tennivalóinkat. Óvónőink jelzésére megvizsgálják az egyes gyermekek fejlettségi állapotát, s a szükséges területen elkezdik a folyamatos felzárkóztató, hiánypótló, speciális segítségnyújtó munkát.

Óvodánk vagy szülőink egyéni kérésére az iskolai beíratásokat jó korán megelőzve elvégzik az iskolai életmódra való alkalmasság jellegzetes vizsgálatát minden évben. Jelzéseik, megállapításaik segítséget jelentenek számunkra és szülőink számára is a legtöbb esetben. Az eltérő fejlődést mutató, egyéni fejlődési zavarokkal küzdő gyermekek speciális fejlesztésében is részt vesznek külső szakembereink. A feladatkörükhöz tartozó támaszt nyújtó tanácsadás sok esetben fogódzót jelent szülőinknek és óvónőinknek.

### **Óvodánk és az általános iskola kapcsolata**

A kapcsolatfelvétel, a kölcsönös nyitottság, a gyerekek iskola iránti érdeklődésének felkeltése alapja a zavartalan átmenetnek, a gyermekek iskolai beilleszkedésének. A tagintézmények a lakókörzetükben található Általános Iskolával építenek ki szorosabb kapcsolatot.

Minden évben, az iskolai beiratkozásokat megelőzően meghívjuk az iskolák igazgatóit és a leendő első osztályos tanítókat iskolájuk bemutatására. Ez a szülőknek szóló iskolai tájékoztató hagyománnyá vált óvodánkban az iskolával való kapcsolattartásban. Segíti a szabad iskolaválasztást. A kölcsönös látogatások is színesítik és erősítik kapcsolatunkat.

A kölcsönösen gazdagító szakmai együttműködésben, a kapcsolat folyamatos ápolásában a kezdeményező szerep az óvodáé. A jövőben nagyobb hangsúlyt fektetünk az óvodánkból iskolába került gyermekek nyomon követésére, a róluk érkező konkrét és reális visszajelzésekre.

### **Kapcsolatok külső intézményekkel**

#### *Feltételei:*

- Az együttműködés kiépítésében, a kapcsolat menedzselésében az óvoda vezetőjének meghatározó a szerepe.
- Motiváló a szülők rendszeres tájékoztatása, az óvoda életében való tényleges részvétele.
- A fenntartó megnyerése, az önkormányzat képviselőtestületének meggyőzése.
- Aktív, ötlet teli nevelőtestület.

#### *Kapcsolat a közművelődési intézményekkel:*

Rendszeresen látogatják óvodásaink a városi *Mozit*. Évente néhány alkalommal (bérletes előadás) színházi előadást szervezünk számukra.

Tervezzük a kapcsolatot a Kabóca Bábszínházzal, Pegazus Színházzal és egyéb gyermekszínházi lehetőségekkel.

A tapolcai *Gyermekkönyvtárral* folyamatos, eredményes az együttműködésünk, amelyet tovább kívánunk ápolni és gazdagítani.

## **Kapcsolatunk az egészségügyi szervezetekkel**

Tagintézményeinket rendszeresen látogatja gyermekorvos és védőnő. Óvodásainkat szülői hozzájárulással középső és nagycsoportban évente több alkalommal szűrővizsgálat és egyéb speciális és tisztasági vizsgálat keretében megvizsgálják, ellenőrzik. Tevékenységükkel sok esetben segítik óvodai egészségmegőrző munkánkat, felhívják figyelmünket egy-egy aktuális problémára vagy más jellegű lehetőségekre.

## **Kapcsolatok civil szervezetekkel**

Programunk eredményessége érdekében nyitottak vagyunk olyan kapcsolattartási formákra, amelyek óvodánk eredményes működését segítik, támogatják. Biztosítjuk gyermekeink részvételét olyan rendezvényeken, eleget teszünk olyan meghívásoknak, amely óvodásaink érdeklődését, pozitív fejlődését elősegíti.

## **Kapcsolatunk a fenntartónkkal**

Intézményünk fenntartását és működését biztosítja városunk Önkormányzata. Az Önkormányzat vezetőivel, tagjaival, a Polgármesteri Hivatal irodavezetőivel és munkatársaival a közös munka jellegének megfelelően törekszünk a kölcsönös tiszteleten alapuló, eredményes és kiegyensúlyozott munkakapcsolat megőrzésére. Együttműködésünk tartalmának megfelelően a velük való ügyviteli munkában gondot helyezünk a rugalmasságra, a pontosságra.

*Kapcsolattartási formák:*

- vezetői értekezleteken való részvétel,
- törvényes felügyelet ellátása, ellenőrzés a fenntartó részéről,
- fenntartói irányításból származó egyéb megbeszélések, személyes találkozások,
- írásos anyagok, beszámolók készítése, ügyviteli teendők bonyolítása,
- a képviselőtestületi üléseken való részvétel,
- gyermekprogramokon, városi rendezvényeken, ünnepeken való közös részvétel,
- tájékoztatás a fenntartó felé a törvényességnek megfelelően,
- kölcsönös információáramlás biztosítása.

A közös feladatok ellátásában évről évre szorosabb és eredményesebb a munkakapcsolat. A fenntartói elvárások mellett a korrekt partnerség is meghatározó jelentőséggel bír az intézményi kapcsolatban. Egyre bővül a közös feladatvégzések területe, lehetősége.

A minőségfejlesztési folyamatba 2004 évtől a törvényi előírások értelmében a fenntartó is bekapcsolódott fenntartói minőségirányítási programja (ÖMIP) elkészítésével. Ennek megfelelően fenntartónk elvárásokat fogalmaz meg óvodánk felé minőségcélok megjelölésével. Az elvárásoknak meg kell felelni

minőségpolitikai célkitűzéseinkkel, minőségirányítási tevékenységünkkel, melyet óvodai minőségirányítási programunkban (MIP) rögzítettünk.

Fenntartónk biztosítja intézményünk törvényes felügyeletét. Ennek alapján:

- szakmai
  - törvényességi
  - gazdasági
- ellenőrzést végez az intézményben.

### 3. ÓVODAI PROGRAMUNK ALAPVETŐ FELTÉTELEI

#### 3. 1. Személyi feltételeink

Óvodánk személyi feltételei létszám tekintetében megfelelnek a kívánalmaknak, az 1993. évi Köznevelési Törvény előírásainak. Ennek megfelelően 38 óvodapedagógus, s egy óvodavezető végzi a nevelőmunkát.

- Csoportonként a nevelés egész időtartamában, egymással összhangban 2 fő óvodapedagógus látja el a nevelőmunkát váltásban.

- A törvény által előírt átfedési idő (napi 2 óra) biztosított az óvodában.

- A nevelőmunkát 19 fő szakképzett dajka segíti a csoportokban.

Munkájukkal hozzájárulnak az óvodai nevelés eredményességéhez.

- A melegítő konyhán 2-2 fő konyhai dolgozó készíti elő a gyermekek tízórait, ebédjét, uzsonnáját.

- 1-1 fő karbantartó biztosítja a működés során meghibásodott eszközök, felszerelések javítását, az udvar gondozását.

- Az óvodavezető, tagintézmény vezetők munkáját 3 fő óvodatitkár segíti.

Munkakörükben ellátják a gazdasági és ügyviteli teendőket.

- A feladatkörök, munkakörök munkaköri leírásban rögzítettek, melyek a SZMSZ mellékletét képezik.

Óvodapedagógusaink szakmai felkészültségét a 277/1997. (XII.22.) Korm. rendelet értelmében kívánjuk továbbra is fejleszteni. A továbbképzési törvény elvárásai szerint készített továbbképzési terv 5 évre szólóan átfogóan, az éves beiskolázási terv évenként és személyenként is meghatározza a továbbképzések ütemezését és lebonyolítását. A szakmai továbbképzéseket oly módon válogatjuk és ütemezzük a továbbképzési tervben, hogy azzal programunk eredményességét erősítsük. Programunkhoz illeszkedő témájú és tartalmú képzési formák közül ez ideig a következőket részesítettük előnyben:

*Elvégzett, befejezett képzések:*

1, Barackvirág tagintézmény

- helyi programkészítő tanfolyamok,
- választható programok megismerése (pl. Dob-program, Óvodai nevelés a művészetek eszközével, Óvodai nevelés játékkal, mesével, stb.),

- hagyományörző, kézműves tevékenységek megismerése, (vesszőfonás, csuhéfonás, szövés, fonás),
  - népi kismesterségek 3 éves képzési forma - fazekas,
  - néptánc óvónők számára,
  - családpedagógia,
  - informatikai ismeretek,
  - minőségügyi ismeretek,
  - supervízió, mint személyiségfejlesztési lehetőség – 30 óras,
  - fejlesztőpedagógiai ismeretek – 30 óras,
  - esztétikai nevelés – 30 óras,
  - közoktatási szakértői képzés,
  - multiplikátor képzés (helyi óvodai program) - 30 óras,
  - módszertani képzések – játék – mese - vers,  
továbbtanulási formák: - a főiskola 3. évének elvégzése
  - ECDL számítógépező
  - Kompetencia alapú képzés (
  - Óvodavezetési ismeretek (2 év, másoddiploma)
  - Fejlesztőpedagógus (másoddiploma)
  - Gyermekvédelem (1 év)
  - Waldorf pedagógia (1év)
  - Kompetencia alapú oktatás (40 óra)
  - Drámapedagógia (30 óras)

## 2, Kertvárosi tagintézmény

- Óvodai környezeti nevelő + szakvizsga 1fő
- Fejlesztő óvodapedagógus ebből 5 fő
- szakvizsgával rendelkezik 3fő
- Gyermek néptánc 2fő
- ECDL számítógép kezelés 3 fő
- 1 fő Gyógypedagógus és tanulásban akadályozottak tanára
- Minőségirányítási program óvodában és iskolában 5 fő
- Mit? Miért? Hogyan? Kisgyermekes testnevelése. 3 fő
- Helyi programkészítő tanfolyam. 4 fő
- Mozgásterápia a tanulási nehézség megelőzésére és oldására. 3fő
- Gyermekvédelem az óvodában, iskolában 1fő
- Számítógép szoftverüzemeltető OKJ 1fő
- Gordon 5 fő

## 3, Szivárvány tagintézmény

- Hitoktató (tanúsítvány) 1 fő
- Közoktatási vezető (másoddiploma) 1 fő
- Drámajáték vezető (tanúsítvány) 1fő
- Kismesterségek (tanúsítvány) 1 fő
- Népi gyermekjátékok és gyermek néptánc (tanúsítvány) 1fő
- Mozgásterápia a tanulási nehézségek megelőzésére és oldására (tanúsítvány) 2 fő
- Környezeti nevelés korszerű értelmezése az óvodában (tanúsítvány) 1 fő

- Komplex esztétikai nevelés (tanúsítvány) 2 fő
- Gyermek- és ifjúságvédelmi komplex szeminárium (tanúsítvány) 1 fő
- Kommunikációs jelrendszerek az óvodában (tanúsítvány) 1 fő
- A prevenció szerepe az óvodában (tanúsítvány) 1 fő
- Szociálpedagógus (másoddiploma) 1 fő
- Minőségbiztosítás és programfejlesztés az óvodában (tanúsítvány) 3 fő
- Minőségbiztosítási alapkursus (tanúsítvány) 3 fő
- A Helyi Óvodai Program készítését segítő tanfolyamok. (tanúsítvány) 4 fő
- Pedagógus szakvizsgával bővített fejlesztő (másod diploma) 3 fő
- Kistérségi tanügyigazgatási szakértő 1 fő
- Mit? Miért? Hogyan? Kisgyermekek testnevelése (tanúsítvány) 4 fő
- Kompetencia alapú oktatási program (tanúsítvány) 2 fő
- Minőségirányítási program óvodában és iskolában (tanúsítvány) 1 fő
- Gordon (tanúsítvány) 5 fő
- Katolikus Pedagógiai Szervezés. 1 fő
- ECDL számítógép kezelés (tanúsítvány) 1 fő

Személyi feltételeinknél elvárás az önművelésre való igényesség, a hitelesség, a kultúráltság, a pedagógiai humanizmus és optimizmus. Elvárás kiemelt nevelési terület megjelenítése a napi nevelőmunkában.

Óvodai programunk meghatározó alapelve az óvónő személye, szakmai intelligenciája. Tőle függ a gyermek közérzete, fejlődése. Személyiségének modell értéke vitathatatlan a kisgyermek életkori sajátosságából fakadóan. Programunk színesítéséhez, gazdagításához igyekszünk óvodapedagógusaink tehetségét, szakmai kvalitását kiaknázni.

Óvodánk nevelői közössége alkotja nevelőtestületünket, mely a nevelőmunka vonatkozásában döntési, javaslattevő és véleményezési jogkörrel rendelkezik. Az összehangolt nevelőmunka érdekében alapvető fontosságú az információ áramlása, a közös megbeszélések, tanácskozások, értekezletek tartása. Évenként 3-4 alkalommal tartunk nevelési értekezletet, aktuális nevelési megbeszélést hetente vagy kéthetente tartunk az időszerű témáknak megfelelően. Fontos a vélemények higgadt, alkotó érvényesítése, a nevelői álláspontok összehangolása, mérlegelése. A nevelési évet nyitó és záró értekezleten a teljes alkalmazotti kör vesz részt. A nevelést segítő munkatársak aktuális tájékoztatására alkalmazotti megbeszéléseket hívunk össze.

A nevelésről, az éves feladatokról, a minőségfejlesztés tennivalóiról a nevelőkkel együtt őket is közösen tájékoztatjuk.

#### *Óvodánk külső szakemberei, pedagógiai segítők*

Szakmai segítséget nyújtanak a speciális fejlesztésre szoruló és a sajátos nevelésű igényű gyermekek számára. Ők a helyi Nevelési Tanácsadó munkatársai.

A logopédus heti 2 alkalommal meghatározott napokon végzi gondozó, fejlesztő, beszédjavító munkáját.

Minden évben jó néhány gyermeknek van szüksége beszédjavító segítségére, de időhiány miatt csak a nagycsoportos korúak gondozását tudja felvállalni. Szakszerű, eredményes munkájára továbbra is szükség van.

A fejlesztő és gyógypedagógus egy-egy részterület zavaival, tanulási nehézségekkel küzdő gyermekek sajátos fejlesztését végzi óvodánkban. Szintén heti két alkalommal jön, olyan nagycsoportos korú gyermekek fejlesztését látja el, akiknek egy-egy fejlődési részterületeken kiesésük, elmaradásuk van. A fejlesztő pedagógiát és logopédiai gondozást igénylő gyermekeket óvónőink javaslatára veszi létszámba és gondozásba a két fejlesztő szakember.

Külső szakemberként működik Barackvirág és Szivárvány tagintézményünkben a néptáncot vezető óvodapedagógus, táncpedagógus, aki tehetségével, eredményes munkájával hozzájárul hagyományörző tevékenységünk sikerességéhez, kínálatunk színesítéséhez, gazdagításához.

### **3. 2. TÁRGYI FELTÉTELRENDSZER, ESZKÖZRENDSZER**

#### **3.2.1. Barackvirág Tagintézmény**

*Óvodánk épület adta sajátosságai* - mint alapvető tárgyi feltételek - javarészt biztosítják a rendszeres, folyamatos óvodai munkavégzést, a gyermekek biztonságát. Épület adta belső feltételeink 2000. évtől jelentősen javultak. Megvalósult a folyosórendszeren, gyermeköltözőkben végighúzódnó aknarendszer befedése, járólappal való lerakása. Így esztétikailag is sokat javult óvodánk belső képe, környezete, hangulata.

Meglévő gondunk tárgyi ellátottságunk terén, hogy rendkívül nagy hiányát érezzük egy tornateremnek, amely gyermekeink testedzését, mozgásának fejlesztését jobb feltételekkel biztosíthatná. A tornaterem az óvodák felszereltség- és eszközjegyzékében, útmutatójában is kötelező fontossággal, alapvető feltételként szerepel. E helyiség az óvoda életében rendkívül fontos volna, hiányát érezzük ünnepeink szervezésekor, testnevelés foglalkozásokon, népi táncos foglalkozásaink, bemutatóink során. Hat csoportunk életének szervezéséhez jó kihasználtsággal tudnánk működtetni.

*Udvarunk*, mint az egészséges életmódra nevelés színtere megfelelő, tág mozgásteret ad gyermekeink számára. Az udvar nagy részét fű borítja, melyet egész évben folyamatosan ápolunk. A különféle zöld bokrok, fák kellő árnyékot biztosítanak. A mozgáshoz, játékhoz különféle játékszerek állnak rendelkezésre, melyeket állandó jelleggel bővítünk (fajátékok) cserélünk és karbantartunk. 2001. és 2002. évben bővült óvodánk udvara egy fa játéksaláddal, melyet ajándékba kaptunk.

Teraszunk lehetőséget ad a hidegben és rossz idő esetén is a rövidebb időtartamú felfrissülésre, mozgásra. Nyári időszakban a néptáncos és gyermekprogramok, kézműves tevékenységek színterét biztosítja. 2003. évben teraszunk árnyékolórendszerrel bővült, melynek kiépítését szülői támogatással valósíthattuk meg. Az árnyékoló-rendszer optimálisabb hőmérsékletet eredményez a csoportszobákban a meleg nyári időszakban.

Helyi nevelési programunk megvalósításához a nevelőmunka végzéséhez szükséges eszközkészletünk javarészt adott. Vigyázunk épségére, megóvjuk állagát. A hiányzó felszereléseket igyekezünk beszerezni folyamatosan.

*Alapvető tárgyi felszereltségünk* az elkerülhetetlen használdás következtében kopik, rongálódik. Pótlása az OM. 1/1998. rendeletének megfelelően folyamatosan történik.

*A csoportszobák bútorai:* gyermekszékek, gyermekasztalok, fektető-tároló szekrények, gyermekfektetők, szőnyegek folyamatos pótlása, cseréje a lehetőségek mentén folyamatosan bonyolódik. Cserére szorulnak a helyiségek függönyei, a gyermeköltözők bútorai, a gyermekmosdók polcai, függönyei is.

Az étkezéshez szükséges edények, poharak, csészék elhasználódását is pótolni kell, ugyanúgy az abroszokat. Sajnos a kötelező eszközjegyzék erre nem ad lehetőséget, ezért ezt költségvetésből vagy más forrásból kell biztosítani.

Az óvodai textíliák közül a törölközőket két váltással már biztosítottuk valamennyi gyermekünk számára. Az ágyhuzatot, lepedőt, a takarók egy részét még szülők hozzák be a gyermekeknek. Terveink közé tartozik, hogy óvodánk 2008-ban saját textíliával rendelkezzen a gyermekek létszámához mérten minden területen. A fejlődés feltételeink vonatkozásában szemmel látható.

Az elhasználdott alapvető felszereltség folyamatos, tervszerű pótlása elengedhetetlenül fontos az egészséges életmód és a program tartalmi pilléreinek, a fejlődés eredményességének biztosításához.

Óvodánk a költségvetés által évről-évre szerény tárgyi, dologi fejlesztést kap csupán. Ezért nagy szükség van szülőink vállalkozó támogatására, pályázatokon való folyamatos részvételekre. A kötelező felszereléseket pályázatok segítségével, fenntartói külön támogatással, önkormányzatunk vezetőinek, képviselőink támogatásával tudjuk biztosítani.

A nevelőmunkához szükséges eszközállomány sokrétű. Egyes területeken jónak, megfelelőnek mondható az ellátottság. Így a sportfelszereléseink vonatkozásában sikerült évről-évre pályázati úton bővítéseket, kiegészítéseket szerezni (pl. Tini-kondi sportszerek 3 csoportban, blokk-modul készlet talajtornához, duzzadó ejtőernyő, udvari majommászó kötel, mászóhajó, labdák, karikák, ugrókötelek, Body-roll, rotikom), valamennyi sportszert költségvetésen kívüli erőforrásból szereztük meg óvodánknak. Számos sportszert szülői segítséggel, alapítványi támogatással vásároltunk meg.

A játékhöz szükséges felszereltségünket folyamatosan bővítjük.

- Különösen a játszósarkok gyermekbútorait (babkonyha, babaszoba), felszereléseit sikerült felújítani, fejleszteni. A szerepjáték eszközeit is ide soroljuk, melyeket lehetőségeinkhez mérten kisebb-nagyobb mértékben pótolunk, beszerzünk.

- A kirakó, építő játékok vonatkozásában stabil állagú és legcélszerűbb, legpraktikusabb, a gyerekek körében a legkedveltebb a Duplo és Lego játékcsalád. Ezeket a játékokat egyszer kellett megvásárolni, elhasználódásuk minimális.

- Óvodánk programjához illeszkedik a természetes anyagok felhasználása. Már több éve elhatároztuk nevelőinkkel, hogy törekszünk a fából készült játékok beszerzésére, a fajtátekok széleskörű használatára. A fa tartós, a belőle készült játék esztétikus kivitelű, a gyermekek egészségnevelésére kedvező hatású. Lehetőleg fából készült játékokkal bővítjük tovább felszereltségünket.



- A gondolkodást fejlesztő játékok körét is minőségi játéksaláddal igyekszünk bővíteni, melyek esztétikusak, tartósak és a célnak legjobban megfelelnek. Így a Ravensburger játékok és más kiváló játék beszerzését helyezzük előtérbe.
- Hagyományörző programunkhoz sokféle textíliára, vászonra, gyapjúra, agyagra, viaszra, szövőkeretekre, rafiára van szükség. Ezeket az anyagokat pályázati úton szerezzük be folyamatosan.
- Gyermekkönyvtár állományunk bővítésre, felújításra szorul. Az elmúlt 10 évben csak minimálisan költöttünk gyermekkönyvekre, most ezt a területet ismét gondozni kell. A gyermekkönyvek célszerű, esztétikus tárolásához a gyermekek testméretének megfelelő könyvespolcokat biztosítunk (pályázati lehetőséggel), ahol a gyermekek könnyen elérhetik, levehetik, lapozhatják a szép könyveket.
- Szakkönyvállományunk tárolásához is biztosítani kívánjuk a célszerű, esztétikus tárolási lehetőséget az elnyert pályázati összeg segítségével.
- Irodai bútoraink cseréje, felújítása is folyamatos. Tárgyalóasztallal, felnőtt székekkel, számítógéppel, nyomtatóval, ISDN telefonvonallal, e-mail hálózattal bővült a korszerű munkavégzés feltételrendszere.

További fejlesztésre váró felszereltség- és eszközhelyzetünket táblázatunk mutatja.

### **3.2.2. Kertvárosi tagintézmény**

A tárgyi feltételek – az óvoda épülete, helyiségei, udvara, berendezési tárgyai, foglalkoztató eszközei, játécai – kialakításában, megteremtésében fő szempontunk, hogy a gyermekek biztonságát, kényelmét, mozgás- és játékigényét, egészségük megőrzését szolgálja.

Óvodánk épülete, a tágas udvar emberléptékű, a 3-7 éves korosztály számára biztonságos, barátságos elhelyezést tesz lehetővé. A csoportszobák világosak, barátságosan berendezettek. Tiszta, hideg-meleg vízzel ellátott mosdók állnak a gyermekek rendelkezésére.

Épületünkben a zsbongó tölti be az öltöző szerepét. Lehetőség van a használatom kívüli játékok külön raktárban való elhelyezésére. A csoportszobák bútorzatát egy csoportszoba kivételével az elmúlt 5 éven belül cseréltük újra. Óvodánk rendelkezik tornaszobával. Épületünkben külön foglalkoztató helyiséget alakítottunk ki a nevelő munkánkat segítő szakszolgálat foglalkozásai részére. E helyiségekben kis-csoportos különfoglalkozások szervezésére is lehetőség nyílik. A közegészségügyi előírásoknak megfelelően felszerelt melegítőkonyha, a napköziotthonos ellátást, az étkeztetés lebonyolításának háttérét szolgálja.

Az épületünk udvara füves, fás, bokros. Két különálló homokozó, egy pancsoló, mászóókák, csúszdák, favár, hinták és padok, és egyéb udvari berendezések szolgálják a gyermekek szabadban való játékát. A csoportszobák játékeit, az udvari játékokat folyamatosan fejlesztjük, újítjuk.

A működéshez szükséges tárgyi feltételek megteremtésében a fenntartó önkormányzat, a szülők hozzájárulása, és az óvodai önerő együttesen vesz részt az alábbiak szerint.

### **3.2.3. Szivárvány Tagintézmény**

Működésünkhöz az alapvető feltételeket a fenntartó, a támogatók és az óvónők együttesen biztosítják.

#### **Épületeink sajátosságai, tárgyi feltételek**

Nevelő – oktató munkánk két tagintézményben folyik, a két épület kb. 5 km-re található egymástól.

Mindkét épületben világos, tágas csoportszobákban tevékenykedhetnek a gyermekek.

Csoportszobákat az óvónők által készített dekorációk teszik hangulatossá, esztétikussá.

Bútorzataink azonban (kb. 20 éves), gyermekszékek, asztalok szekrények cseréje szükséges lenne. Folyamatosan kell pótolni az étkezéshez szükséges tányérokat, poharakat, edényeket.

A játékhöz szükséges játék állományt évente bővítjük, bár az elhasználódott játékok miatt tényleges gyarapodással nem számolhatunk.

Gyermek könyvtár állományának bővítését anyagi okok miatt kismértékben tudjuk megvalósítani. Az elhasználódott eszközök, és felszerelések tervszerű cseréje a kiemelt nevelési célunk megvalósításának érdekében szükséges lenne.

Dobó téri épületünk örömeinkre rendelkezik tornaszobával, jól felszerelt: bordásfal, Tini-kondi, labdák, Body-roll, ugrókötelek stb. biztosítják a gyermekek testedzését mozgásának fejlesztését.

Az épületben orvosi szoba gazdasági iroda, nevelőtestületi szoba is található, ahol kényelmes körülmények között szervezhetjük az alkalmazotti közösséget érintő rendezvényeinket.

Épületünk és az udvar között nincs közvetlen kapcsolat eléggé forgalmas úton keresztül közelíthető meg. Az udvar nagy részét fű borítja melyet egész évben folyamatosan ápolunk, udvarunkon elsősorban nyárfák találhatóak a fák kivágása és cseréje szükséges lenne baleset védelmi, illetve allergiás okok miatt.

Tisztálkodási lehetőségek az udvari melléképületben biztosítottak.

Alkotmány úton található épülethez közvetlenül kapcsolódik az udvar, külön felé zöld bokrok, fák kellő árnyékot biztosítanak a gyermekek számára.

Mindkét udvaron a mozgáshoz, játékhöz külön felé játékszerek állnak rendelkezésünkre, több fajátékkal is rendelkezünk.

Az udvari játékok cseréjére az EU szabványi előírások illetve a természetes elhasználódás miatt is folyamatosan szükség lenne.

Mindkét épületben található logopédiai illetve fejlesztőpedagógia szoba, ahol a szakemberek nyugodt körülmények között tevékenykedhetnek a gyermekekkel.

### **3. 3. AZ ÓVODA SZAKMAI DOKUMENTUMAI**

#### **1. Helyi nevelési program**

Óvodánk legfőbb szakmai dokumentuma helyi nevelési programunk, meghatározza legfőbb tevékenységi területeinket. Fő irányait és sajátosságait nevelőtestületünk határozza meg. Tartalmának gyakorlati kimunkálása a feladatunk, ezért nevelési kézikönyvnek is tekintjük. Nevelési programunkat a törvényi változásoknak megfelelően módosítjuk, korszerűsítjük.

A nevelési dokumentum gyakorlati bevalásának vizsgálatát a HNP vizsgáló team végzi éves munkaterv alapján. A négyévenkénti felülvizsgálathoz az éves mérések, trend vizsgálatok eredményeit használjuk fel.

Az intézményi más szakmai dokumentumokat nevelési programunkkal koherensen készítjük.

#### **2. Éves munkaterv**

Az óvoda éves tervét az óvoda vezetője készíti el, mely helyzetértékeléssel kezdődik, majd az adott nevelési évre vonatkozóan lebontja a nevelési program feladatit, aktualitásait (átfogó jellegű feladatok). Az óvoda éves terve meghatározza a szükséges tennivalókat, az új nevelési év feladatait az óvodapedagógusok számára (ezek konkrét feladatok a felelős rendszer megtervezésével).

Megjelöli a vezetői ellenőrzések, a nevelőmunka ellenőrzésének területét, szempontjait, idejét. Az óvoda éves terve tartalmazza azokat az egyéb feladatokat, amelyek a nevelés egészéhez tartoznak, javítják a működést, befolyásolják a fejlődést.

#### **3. A gyermekcsoportok nevelési terve**

A csoportterveket a csoportnaplókban rögzítjük. Itt feltüntetjük a gyermekcsoportok szokás és szabályrendszerét (napirend, heti rend, együttélési szabályok, érintkezési szokások, a gyermekek névsora, adatai, a csoportban történt események, stb.).

Elvárásként kell tartalmazni:

- nevelési, fejlesztési tervet (hálótervet), a fejlesztés feladatát, tartalmát, módszerét, a gyermekek fejlődési jellegzetességeit, eredményeit.

#### **4. Küldetésnyilatkozat**

A küldetésnyilatkozatot a teljes dolgozói kör bevonásával fogalmazzuk meg az értékek mentén. A küldetésnyilatkozat minőségügyi információkat közvetít, tartalma a HNP-vel koherens. E felfogás értelmében formáljuk viselkedésünket, végezzük nevelőmunkánkat.

#### **5. Minőségirányítási program**

Az intézmény minőségirányítási programja meghatározza minőségpolitikánkat, minőségfejlesztési rendszerünk irányait. A minőségirányítási program olyan belső szabályozó dokumentum, amely a fenntartó elvárásainak, minőségcéljainak ismeretében eredményesebbé, hatékonyabbá teszi működésünket, szakmai tevékenységünket. Segítségével megalapozottabb tervezés, fejlesztési stratégia készíthető és valósítható meg, javítható a teljesítmény és a minőség.

## **ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK**

**Az óvodai nevelési program érvényességi ideje:** határozatlan időre szóló.

**A program felülvizsgálatának, módosításának ideje:** 4 évente

**A program módosításának lehetséges indokai:**

- Szervezeti átalakítás
- Törvényi változás, módosítás
- Ha a nevelőtestület a program módosításáról határoz
- Ha a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt

**A program benyújtása a fenntartóhoz, jóváhagyás időpontja:**

**A program bevezetésének kezdete:**

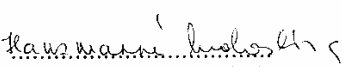
**A program benyújtója:**  
nevelőtestülete

Az óvoda vezetője és

## LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Tapolcai Óvoda nevelőtestülete a <sup>V. 31/08</sup> számú határozatával Tapolcai Óvoda Helyi Nevelési Programját elfogadta.

Dátum: 2008. <sup>október</sup> 26. ....

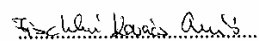
  
Közalkalmazotti Tanács elnöke

## LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Tapolcai Óvoda Szülői Szervezete a Tapolcai Óvoda Helyi Nevelési Programját megismerte, véleményezte, és egyetértését nyilvánította

Dátum: 2008.....09.....29.....

Az Óvoda Szülői Képviselete

  
SZM elnöke

## LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

**A Tapolcai Óvoda Helyi Nevelési Programját jóváhagyta.**

Dátum: 2008.....

A fenntartó önkormányzat vezetője

.....

polgármester

Irattári száma

dátum:



## M E L L É K L E T E K

### 1. sz. melléklet

#### **A HELYI ÓVODAI PROGRAM KÉSZÍTÉSÉT BEFOLYÁSOLÓ TÖRVÉNYI PARAGRAFUSOK**

A 2003. LXI. tv.

(az 1993. évi LXXIX. közoktatásról szóló törvény módosítása)

4. § (2) bekezdése szerint az óvodák nevelési programjának vallási és világnézeti kérdésekben semlegesnek kell maradnia.

(4) bekezdés lehetővé teszi azt, hogy nevelési időn kívül - a szülők kérésére – megszervezhető az óvodában egyházi jogi személy által a vallásoktatás.

A 8. § (2, 7, 8) bekezdése meghatározza az óvodai nevelés szakaszát, továbbá hangsúlyozza, hogy az óvodai nevelés alapelveit az Óvodai nevelés országos alapprogramja határozza meg, az óvodai nevelőmunkát pedig az alapprogramra épülő Óvodai nevelési program tartalmazza.

A 14. (1) § tartalmazza a szülők jogait, mely alapján a szülőkkel meg kell ismertetni az óvoda nevelési programját, tájékoztatást kell adni az abban foglaltakról. A nevelési program nyilvánossá tételéről az óvoda gondoskodik.

(2) Tartalmazza a szülők kötelelességeit.

A 19. § a pedagógusok jogairól és kötelelességeiről szól.

Az (1) bekezdésben azt olvashatjuk, hogy a pedagógust megilleti az a jog, hogy az óvodai nevelési program alapján az ismereteket, a nevelés módszereit és eszközeit megválassza.

A (7) meghatározza a pedagógus feladatait, továbbképzési kötelezettségeit és lehetőségeit.

A 24. § szól a tankötelezettségről, a tankötelezettséget biztosító óvodai foglalkozások rendjéről, a gyermekek részvételéről.

A 33. § alapján a közös igazgatású közoktatási intézmények (pl. iskolához tartozó óvoda), szakmai tekintetben önálló intézményegységek. Tevékenységüket összehangolva, egymással együttműködve készítik el a pedagógiai programot, melynek része az óvoda nevelési programja is.

A 44., 45., 47. § a nevelési programra vonatkozó szabályokat összegzi.

A 44. § hangsúlyozza, hogy az óvodában a nevelőmunka az Óvodai Nevelési Program szerint folyik. A programot a nevelőtestület fogadja el és a fenntartó

jóváhagyásával válik érvényessé. A jóváhagyás előtt a fenntartó köteles az Országos szakértői névjegyzékben szereplő szakértő véleményét beszerezni.

A 45. § kiemeli, hogy az óvoda az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján nevelési programot készít, vagy az ily módon készített nevelési programok közül választ. Ezeket a választható programokat az országos Közoktatási Intézet fogadja el és a pedagógiai intézeteken keresztül közvetíti.

A 47. § foglalkozik az óvodai nevelési program tartalmi elemeivel.

A 102. § (2) bekezdése arról szól, hogy az óvoda nevelési programját a fenntartó hagyja jóvá, majd ennek alapján értékeli a programban meghatározott feladatok végrehajtását, a pedagógiai munka hatékonyságát.

A 103. § (2) bekezdése a fenntartói jóváhagyás megtagadásának eseteit sorolja fel:

- ha a program nem felel meg a törvényben előírtaknak,
- ha az Óvodai nevelési program olyan többletfeladatokat tartalmaz, amelyekhez nincs meg a feltétel, vagy a fenntartó annak megteremtését nem vállalja,
- ha a program nem tartalmazza azokat a feladatokat, amelyeket a szükséges feltételek mellett meghatározott a fenntartó.

A (3) bekezdés megfogalmazza, hogy jóváhagyottnak kell tekinteni azt a nevelési programot, amiről a fenntartó 30 napon belül nem nyilatkozik, vagy a helyi önkormányzat által fenntartott óvodai intézmény esetén a 30. napot követő első képviselőtestületi ülésen nem nyilatkozik.

A 104. § (4) bekezdésében megtalálható, hogy a fenntartó a nevelési program végrehajtását milyen módon értékelheti:

- az Országos szakértői névjegyzékben szereplő szakértő által készített szakértői véleménynek figyelembe vételével,
- a pedagógiai-szakmai szolgáltatást ellátó intézmény által végzett pedagógiai mérések és értékelések alapján,
- az intézmény által készített beszámoló segítségével,
- az óvodaszék véleménye alapján.

A 116. § (1) bekezdése leszögezi, hogy az óvodában a nevelési programhoz (alapfeladatokhoz) nem kapcsolódó nevelésért és más szolgáltatásért tandíjat lehet kérni.

123. § (3) bekezdése határozza meg, hogy az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadását követő 3. év szeptember 01. napjától az óvodák a nevelési programjuk alapján végzik az óvodai nevelőmunkát, az újonnan indított óvodai csoportban, s ezt követően felmenő rendszerben.

Ennek végleges időpontja: 1999. szeptember 01. - (KT. előző módosításai alapján) 2007. évi LXXXVII. tv.

2003. évi CXXV. tv az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról.

41/2007.(XII.22.) OKM. rendelete

## A Szivárvány Óvoda kötelező eszköz- és felszerelési jegyzékének ütemterv szerinti végrehajtása

Helyiség neve	A hiányzó eszköz		A beszerzés költsége tanévenként												Összesen	
	neve	mennyi- sége	egységára	2004/2005		2005/2006		2006/2007		2007/2008		db	Ft	db		Ft
				db	Ft	db	Ft	db	Ft	db	Ft					
csoporszoba	szőnyeg	4	15 000	1	15 000	1	15 000	1	15 000	1	15 000	1	15 000	1	15 000	60 000
	fekelőtároló	2	50 000	1	50 000	1	50 000	1	50 000	1	50 000	1	50 000	1	50 000	100 000
	éjszakai állvány	7	5 000	3	15 000	1	5 000	1	5 000	1	5 000	1	5 000	1	5 000	30 000
	óvoda ped. asztal	7	25 000	4	100 000	3	75 000	3	75 000	3	75 000	3	75 000	3	75 000	175 000
	eszk. előkészítő asztal	7	3 000	4	12 000	3	9 000	3	9 000	3	9 000	3	9 000	3	9 000	21 000
	textiltároló szekrény	7	3 000	4	12 000	3	9 000	3	9 000	3	9 000	3	9 000	3	9 000	21 000
	edénytároló szekrény	7	3 600	4	14 400	3	10 800	3	10 800	3	10 800	3	10 800	3	10 800	25 200
játsszobudvar	kerti asztal	7	10 000	2	20 000	2	20 000	2	20 000	3	30 000	3	30 000	1	10 000	70 000
	babaház	2	100 000	2	200 000	1	50 000	1	50 000	1	50 000	1	50 000	1	50 000	100 000
	takaróháló	4	37 500	2	75 000	2	75 000	2	75 000	2	75 000	2	75 000	2	75 000	150 000
	tárgyalóasztal	1	50 000	1	50 000	1	50 000	1	50 000	1	50 000	1	50 000	1	50 000	50 000
óvodavezetői iroda	könyvszekrény	1	50 000	1	50 000	1	50 000	1	50 000	1	50 000	1	50 000	1	50 000	50 000
	íratszekrény	1	50 000	1	50 000	1	50 000	1	50 000	1	50 000	1	50 000	1	50 000	50 000
vez. hely. iroda	íratszekrény	1	120 000	1	120 000	1	120 000	1	120 000	1	120 000	1	120 000	1	120 000	120 000
	fülkös asztal	15	20 000	3	60 000	3	60 000	3	60 000	5	100 000	4	80 000	4	80 000	300 000
nevelőtestületi szoba	könyvtári dokum.	2	15 000	2	30 000	2	30 000	2	30 000	2	30 000	2	30 000	2	30 000	30 000
	könyvszekrény	2	15 000	2	30 000	2	30 000	2	30 000	2	30 000	2	30 000	2	30 000	30 000
	mosdókagyló	2	10 000	2	20 000	2	20 000	2	20 000	2	20 000	2	20 000	2	20 000	20 000
	egyéni tiszt. szer.	120														
tisztálkodási és egyéb felszerelések	tisztálkodási felszerelés	120														
	fűtőtartó	7														
	törölköző	360	560	90	50 400	90	50 400	90	50 400	90	50 400	90	50 400	90	50 400	201 600
	aprosz	70	570	30	17 100	40	22 800	40	22 800	40	22 800	40	22 800	40	22 800	39 900
	takaró	50														
munkaeszközök	ágyneműhuzat, lepedő	360	1 500	90	135 000	90	135 000	90	135 000	90	135 000	90	135 000	90	135 000	540 000
	szennyesruha tároló	2	25 000	1	25 000	1	25 000	1	25 000	1	25 000	1	25 000	1	25 000	50 000
	mosótruha	2	25 000	1	25 000	1	25 000	1	25 000	1	25 000	1	25 000	1	25 000	50 000
	szárítóállvány	2	15 000	1	15 000	1	15 000	1	15 000	1	15 000	1	15 000	1	15 000	30 000
nevelőmunkát segítő eszközök	kerti szárazfű	20	1 000	10	10 000	10	10 000	10	10 000	10	10 000	10	10 000	10	10 000	20 000
	játékok	7	50 000	350 000	350 000	350 000	350 000	350 000	350 000	350 000	350 000	350 000	350 000	350 000	1 400 000	
	egyéb eszközök	7	100 000	350 000	350 000	350 000	350 000	350 000	350 000	350 000	350 000	350 000	350 000	350 000	1 400 000	
<b>Összes költség tanévenként:</b>					<b>935 900</b>		<b>947 000</b>		<b>1 060 400</b>		<b>890 400</b>		<b>3 833 700</b>			

1. számú melléklet a 236/2003. (XII. 19.) Kth. határozathoz

**A Barackvirág Óvoda kötelező eszköz- és felszerelési jegyzékének ütemterv szerinti végrehajtása**

Helyiség neve	A hiányzó eszköz		A beszerzés költsége tanévenként												Összesen		
	neve	mennyisége	2004/2005		2005/2006		2006/2007		2007/2008		db	Ft	db	Ft		db	Ft
			db	Ft	db	Ft	db	Ft	db	Ft							
csoportszoba	óvodai fektető	30	6 800	10	68 000	10	68 000	10	68 000	10	68 000	10	68 000	10	68 000	204 000	
	gyermekszék	75	3 500			25	87 500	25	87 500	25	87 500	25	87 500	25	87 500	262 500	
	gyermekasztal	18	13 500			6	81 000	6	81 000	6	81 000	6	81 000	6	81 000	243 000	
	szőnyeg	6	20 000			2	40 000	2	40 000	2	40 000	2	40 000	2	40 000	120 000	
	éjszakai átvány	3	14 000	3	42 000											42 000	
	szeméttároló	7	1 500	7	10 500											10 500	
	tornapad	6	13 000			2	26 000	2	26 000	2	26 000	2	26 000	2	26 000	78 000	
tornaszoba	borításfal	3	17 000			1	17 000	1	17 000	1	17 000	1	17 000	1	17 000	51 000	
	műanyag asztal	4	5 000	2	10 000										20 000		
	kerti pad	4	12 000	1	12 000	1	12 000	1	12 000	1	12 000	1	12 000	1	12 000	48 000	
	babaház	4	20 000	1	20 000	1	20 000	1	20 000	1	20 000	1	20 000	1	20 000	80 000	
óvodavezető- helyettesi iroda	újvari homokozó	2	8 000	1	8 000	1	8 000	1	8 000	1	8 000	1	8 000	1	8 000	16 000	
	asztal	1	21 250	1	21 250										21 250		
nevelői szoba	számítógép asztal	1	20 000			1	20 000								20 000		
	fiókos asztal	6	10 000									6	60 000		60 000		
tisztálkodási és egyéb felszerelések	törölköző	175	500	175	87 500										87 500		
	tisztálkodó felszerelések	175	1 000								175	175 000			175 000		
	abrosz	36	2 250								18	21 600	18	21 600	43 200		
felöltök munkavégzés- hez szükséges eszközök	ágynemű huzat, lepedő	150	2 250			150	337 500								337 500		
	szennyesruha tároló	1	4 500			1	4 500								4 500		
	mosóruha tároló	1	10 000			1	10 000								10 000		
	mosógép	1	60 000	1	60 000										60 000		
nevelőmunkát segítő játékok	takarító eszközök	7	2 000									7	2 000		2 000		
	fejlesztő játékok	6	10 000			6	60 000								60 000		
	labda	25	1 000									25	25 000		25 000		
	tranbulin	1	10 000	1	10 000										10 000		
	óvodai kosárlérvány	1	12 000										1	12 000	12 000		
	tornakarika	15	350									15	5 250		5 250		
nev.munkát segítő egyéb eszk.	hangszer készlet	3	5 000									3	15 000		15 000		
	diafilmvetítő	3	6 000	1	6 000	2	12 000								18 000		
	gyermekolító	50	1 000									25	25 000	25	50 000		
összes költség tanévenként:	videolejátzó	1	50 000			1	50 000								50 000		
	hangszer pedagógusoknak	3	15 000											3	45 000		
					<b>355 250</b>		<b>863 500</b>						<b>680 350</b>		<b>387 100</b>	<b>2 286 200</b>	

2. számú melléklet a 236/2003. (XII. 19.) Kth. határozathoz

**A Kertvárosi Óvoda kötelező eszköz- és felszerelési jegyzékének ütemterv szerinti végrehajtása**

Helyiség neve	A hiányzó eszköz		A beszerzés költsége tanévenként												Összesen
	neve	egységára	2004/2005		2005/2006		2006/2007		2007/2008		db	Ft	db	Ft	
			db	Ft	db	Ft	db	Ft	db	Ft					
ővodavezetői iroda	tárgyaló asztal	20 313	1	20 313											20 313
	szék	15 000	6		90 000										90 000
nevelőtestületi szoba	fiokos asztal	18 500	13		240 500										240 500
	szék	15 000	13		195 000										195 000
gyermek öltöző	öltöző (6 személyes)	28 000	28					28	784 000						784 000
gyermek mosdó	rekeszes falilapoc	20 000	6									6	120 000		120 000
tisztálkodási és egyéb felszerelések	törlőkendő	250	320		80 000										80 000
	takaró	2 673	160		427 680										427 680
	ágyneműhuzat	2 250	320		720 000										720 000
	lepedő	1 600	320		512 000										512 000
felelték munkavég- hez szüks. eszk.	szennyesruha tároló	5 000	2										2	10 000	10 000
	mosdóruha tároló	37 800	2										2	75 600	75 600
<b>Összes költség tanévenként:</b>					<b>959 993</b>			<b>1 325 500</b>			<b>784 000</b>			<b>205 600</b>	<b>3 275 093</b>

## FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Óvodai nevelés országos alapprogramja  
Melléklet a 137/1996. VIII.28. Kormányrendelethez
2. Az Óvodai Nevelés Programja (1971 évi Nevelési Program módosított kiadása)  
Országos Pedagógiai Intézet 1989.
3. Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel  
(választható program)  
Szolnok, 1997.
4. dr. Pereszlényi Éva - Porkolábné dr. Balogh Katalin:  
Játék - mozgás - kommunikáció  
Óvodai nevelési program  
Alcius Bt., Budapest, 1997.
5. dr. Pereszlényi Éva: A Helyi Óvodai Nevelési Program szakmai feltételrendszere  
Alcius Bt., Budapest, 1997.
6. Forrai Katalin: Ének az óvodában  
Zeneműkiadó, Budapest, 1996.
7. Dömötör Tekla: Magyar Népszokások  
Corvina Kiadó, 1983.
8. Tanulmányok a kisgyermeknevelésről  
Magyar Pedagógiai Társaság Kisgyermeknevelési Szakosztálya  
Szerkesztette: Villányi Györgyné  
OKKER Oktatási Iroda, Budapest
9. Deliné Fráter Katalin: Lépésről lépésre óvodai program  
Hajdúböszörmény, 1997.
10. Vargáné Szabó Györgyi: Epochális rendszerű óvodai nevelési program
11. Horváth Attila: Minőségbiztosítási technikák  
Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1998.
12. Barackvirág Óvoda Helyi Nevelési Programja
13. Kertvárosi Óvoda Helyi Nevelési Programja
14. Szivárvány Óvoda Helyi Nevelési Programja

Tapolcai Óvoda Tapolca, Dobó tér 5.  
Rendkívüli nevelői testületi értekezlete 2008. szeptember 26.

### Jegyzőkönyv

**Készült:** A Tapolcai Óvoda Tapolca, Dobó tér. 5.

**Ideje:** 2008. szeptember 26.

**Tárgy:** Rendkívüli nevelési értekezlet.

**Helyszín:** Tapolca, Dobó tér 5.

**Jelen vannak:** **Frang Lászlóné intézményvezető**  
A Tapolcai Óvoda nevelőtestülete: 38 fő  
Távollevő: nincs

**Napirend:** A HOP elfogadása

Jegyzőkönyv vezető: Süléné Tóth Piroska

Hitelesítők: Galambosné Ács Judit  
Sipkovics Károlyné

Frang Lászlóné intézményvezető köszönti a jelenlevőket.  
Megállapítja, hogy az értekezlet határozatképes.

Az intézményvezető javaslatot tesz a napirendben szereplő téma megtárgyalására.

A nevelőtestület tagjai a HOP-ot előzetesen megismerték.

Napirenddel kapcsolatban kérdés, hozzászólás nem érkezett.

A Tapolcai Óvoda Helyi Nevelési Programját a nevelőtestület egyhangúlag kézfeltartással elfogadta a megismert formában. (V-8-31./2008.)

Frang Lászlóné megköszönte a jelenléteket, és további jó munkát kívánt.

kmf.

*Frang Lászlóné*  
Frang Lászlóné  
intézményvezető



*Süléné Tóth Piroska*  
Süléné Tóth Piroska  
jegyzőkönyvvezető

*Galambosné Ács Judit*  
Galambosné Ács Judit  
hitelesítő

*Sipkovics Károlyné*  
Sipkovics Károlyné  
hitelesítő

**Szakértői vélemény a**

**TAPOLCAI ÓVODA**

**HELYI NEVELÉSI PROGRAMJÁRÓL**

**8300 Tapolca, Dobó tér 5.**

**Készítette: Bódi Ferencné**  
**szakértői igazolvány sorszáma: 005726-02**

Kelt: Budapest, 2008. november 05.



Tapolca Város Önkormányzatának képviselőjében Ács János polgármester és Dr. Imre László jegyző megbízása a Tapolcai Óvoda (8300 Tapolca, Dobó tér 5.) Nevelési Programjának szakértésére szól.

**A szakértői véleményezés szempontjait az alábbiakban határozták meg:**

- **Jogszerűség**
- **Szakszerűség**
- **Megvalósíthatóság**
- **Az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések beépítésének vizsgálata az óvodai nevelési programba.**

**Szakértői véleményemet a döntéshozók segítése céljából alakítottam ki a többször módosított (legutóbb 2007. január 1-én módosított) 1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról 44. § (1) bekezdésének alapján.**

**A szakértői vizsgálat során figyelembe vett jogszabályok és dokumentumok:**

1. A többször módosított 1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról (továbbiakban Kt.).
2. Az óvodai nevelés országos alapprogramja.
3. 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
4. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv.
5. A 2/2005. (II. 1.) a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvei.
6. A többször módosított 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet a nevelési – oktatási intézmények működéséről.
7. Az intézmény alapító okirata.
8. Tapolca Város Önkormányzat Intézkedési Terve.
9. Tapolca Város Önkormányzata Közoktatási Intézményrendszere Működésének Minőségirányítási Programja

Tartalmi összefoglalás

A Tapolcai Óvoda Helyi Nevelési Programja összhangban áll az Óvodai nevelés országos alapprogramjával és az érvényben lévő jogszabályokkal. Szerkezetileg logikus felépítésű. A cél, a feladat és a fejlődés várható eredményeinek megfogalmazása egymásra épített, egyértelmű, megvalósítható.

A stratégiai dokumentum alapján biztosított a gyermekek

- élménygazdag, harmonikus fejlődésének elősegítése,
- egyéni, differenciált bánásmód sokoldalú alkalmazása,
- inkluzív pedagógiai szemlélettel és sajátos óvodapedagógiai eszközrendszerrel az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség növelése,
- a személyiség egészére irányuló fejlődés biztosítása, a tanulási képességek megalapozása.

A program külön értéke, hogy a közelmúltban szervezeti összevonásra került óvodák arculatukat megtartva egy nevelési programba integrálni tudták sajátos céljaikat és feladataikat. Speciális arculatuknak megfelelően jelenítik meg az egészséges életmód, életvitel megalapozását (Törzsóvoda), a hagyományőrzést, a népi kultúra ápolását (Barackvirág Tagóvoda) és a környezeti nevelést (Kertvárosi Tagóvoda).

### **Ajánlás a megbízó számára:**

#### **A Tapolcai Óvoda helyi nevelési programját jóváhagyásra ajánlom.**

##### **1. Eljárásjogi megfelelés**

A nevelési programot a jegyzőkönyv és érvényességi rendelkezés alapján a nevelőtestület elfogadta. A leírtak értelmében a Kt. 19. § (1) pontjában foglaltak szerint eleget tettek, miszerint a pedagógus joga, hogy a nevelőtestület tagjaként részt vegyen az intézmény nevelési programjának tervezésében és értékelésében.

A leírtak jogcímén a nevelési programot 2008. szeptember 26-án rendkívüli nevelőtestületi értekezleten egyhangúlag elfogadta, mellyel a Kt. 44. § (1) és az 57. § (1) a) pontjában maradéktalanul eleget tettek.

A Tapolcai Óvoda Szülői Szervezetének véleménynyilvánításáról 2008. 09. 29-én készült dokumentum.

A program érvényességi ideje határozatlan, a felülvizsgálat és módosítás ideje 4 év, a módosítás körülményeiről rendelkeztek.

A Kt. 44. § (2) bekezdése alapján a dokumentum nyilvánosságának módjáról és elhelyezéséről szóló rendelkezést kérem pótolni!

##### **2. Törvényességi megfelelés**

###### **2.1 A nevelési program tartalmi elemei**

###### **Kt. 47.§ a) Az óvodai nevelés alapelve, célkitűzése**

A nevelési program olyan pedagógiai stratégiát fogalmaz meg, amely figyelembe veszi a mai kor követelményeit, korszerű, ugyanakkor hagyománytisztelő is.

A Tapolcai Óvoda Nevelési Programjának alapja – az Óvodai nevelés országos alapprogramjával összhangban – az óvó-védő, szociális és nevelő, személyiségfejlesztő funkciók működtetése, az egyéni szükségletekre épített, az esélyegyenlőséget is biztosító fejlesztés.

Nevelőmunkájukban többek között az alábbi meghatározó alapelvekkel tudnak azonosulni:

- a gyermeki személyiség tisztelete,

- a biztonságot nyújtó óvodai légkör megteremtése, mely a gyermekközösség szocializálódásának alapja,
- a gyermeki önállóság határainak fokozatos emelése, a játék és más tevékenységek által,
- az esélyegyenlőtlenség csökkentése, a másság elfogadása,
- a család nevelésének támogatása, szükség esetén tapintatos pozitív befolyásolása.

Az óvoda által megfogalmazottak az Óvodai nevelés országos alapprogramjában meghatározott, a személyiségfejlődést biztosító képességfejlesztés elvárásaival összhangban állnak, mert

- a biztonság, védettség, az egészséges életmód és környezet kialakításának feltételül szabják a bensőséges gyermek és felnőtt kapcsolat kialakításához,
- a testi, lelki, szellemi egészség harmóniájának megteremtésére törekednek,
- pedagógiai szemléletükben a játék a gyermek semmi mással nem helyettesíthető spontán, szabad tevékenysége,
- e szerint alakítják környezeti feltételeiket, rugalmas napirendjüket a viszonylag egybefüggő játékidő egész napos biztosításával. A szervezeti és időkeretek megfelelően illeszkednek az életkori sajátosságokhoz,
- a kapcsolatok elsősorban a játékban, a tevékenységeken keresztül teljesednek ki, az érzelmi nevelés és a szocializáció támogatása a pedagógus feladatai között meghatározó,
- hangsúlyt helyeznek a kívánatos viselkedési szokások kialakítására.

**Az alapelvek, a célok és a feladatok koherensek, mert**

- összhangban vannak az országos alapprogrammal és a közoktatási törvényben megfogalmazott alapelvekkel, elvárásokkal,
- a nevelőtevékenység középpontba állításával a szocializációs folyamatra teszik a hangsúlyt,
- a célokhoz és feladatokhoz rendelt óvodáskor végére várható fejlődési jellemzők lehetővé teszik az intézmény elszámoltathatóságát.

**Kt. 47.§ b) A gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre való felkészítését, a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztését és a tehetségek fejlesztését szolgáló tartalmak**

A dokumentum tartalmazza mindazokat a feladatokat, amelyeket a közoktatási törvény és a fenntartó a Tapolcai Óvoda számára az alapító okiratban alaptevékenységként meghatározott.

- Az egyéni differenciált bánásmód alkalmazása minden tevékenységet átható elvárásként jelenik meg.
- Az esélyegyenlőség elősegítésére a speciális nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének céljait és feladatait külön fejezetben határozzák meg. A tárgyi és személyi feltételrendszer tudatos befolyásolásával segítik a személyiség kibontakoztatását. A személyiség fejlesztését az egyéni képességek figyelembe vételével tervezik, melynek eredménye az iskolai alkalmasság elérése.
- A szocializáció szempontjából fontos szokások kialakítását a tevékenységrendszerrel támogatják.
- Az érzelmi nevelés feladatai között hangsúlyos a személyes és csoportélet hagyományainak ápolása, a gyermekek közötti és felnőttekkel való kapcsolatok pozitív töltése.

- Az értelmi fejlesztés alapvető követelménye a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára épülő változatos tevékenységek biztosítása, melyben fejlődnek a tanulás alapját képező pszichikus funkciók.

**Kt. 47.§ c) A gyermek és ifjúságvédelemmel összefüggő tevékenység**

A nevelési programban minden óvodapedagógus számára megfogalmazták a fenti feladattal járó munkaköri kötelezettséget, a kívánatos inkluzív nevelői attitűdöt.

Általános elvként határozzák meg a család tiszteletben tartását, ill. a szülői felelősség ébrentartását és a titoktartási kötelezettséget, célként határozzák meg a gyermekek életminőségének javítását.

Feladatuknak tekintik a segítő kapcsolatok igénybe vételét a hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekek megsegítésére. A program jól kidolgozott a körülmények feltárása és a pedagógiai feladatok, ill. a segítségnyújtás tekintetében.

**Kt. 47.§ d) A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei**

A pedagógiai munkát segítő intézményi kapcsolatrendszer alapja a Kt. 2. § (4) bek. a) és b) pontjainak megfelelő.

A családi nevelést kiegészítő intézményként kívánja építeni kapcsolatát a szülői házzal. A 2.7 fejezet részletesen tartalmazza a kapcsolattartás elveit, feladatait, valamint az együttműködés tartalmi elemeit és formáit.

A pedagógus és a gyermek, illetve az intézményen belüli kapcsolatrendszer szinte valamennyi tevékenységben megjelenik, jól szolgálva a kitűzött célokat. Így pl. a pedagógiai munkát segítő kapcsolatrendszerrel a 3. fejezet is foglalkozik („Óvodánk külső szakemberei, pedagógiai segítők”).

A továbbfejlesztést a minőségirányítási programjuk működtetésével, a kliensi igény és elégedettség mérés eredményeire alapozza az óvoda.

**Kt. 47.§ g) A nevelési program végrehajtásához szükséges, a nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke**

A 3.2 fejezet és a 3. sz. melléklet igen részletesen mutatja a feltételek javításának átgondolt és ütemezett megvalósulását. A nevelőmunkához szükséges kötelező eszközökkel és felszerelésekkel rendelkeznek. Tervszerűen és átgondoltan tervezik a fejlesztést jelentő beszerzéseket (az elhasználódottak folyamatos pótlását is beleértve) költségvetésből, pályázati és más forrásokból.

**3. Formai értékelés**

A program szerkezete, külső megjelenítése tagolt, áttekinthető. Megfogalmazása a szakma és a kliensek számára is könnyen értelmezhető. Tartalomjegyzékkel rendelkezik.

